

АНДРІЙ СОВА (ПЛОХІШ)

ЗВІТ ЗА СЕРПЕНЬ '14

АНДРІЙ СОВА (ПЛОХІШ)

ЗВІТ ЗА СЕРПЕНЬ '14

Харків
«ФОЛІО»
2017

УДК 821.161.2
ББК 84 (4Укр)
С56

Автор висловлює велику подяку всім тим,
хто допоміг у написанні цієї книжки.
Окрема подяка — родині Андрія Юркевича
за надані матеріали

У виданні збережено
особливості авторського письма

Художник-оформлювач
В. М. Карасик

Сова Андрій (Плохіш)

С56 Звіт за серпень '14 / Андрій Сова (Плохіш); худож.-оформлювач В. М. Карасик. — Харків: Фоліо, 2017. — 156 с.: іл.
ISBN 978-966-03-7964-0.

Ця книжка розповідає про події серпня 2014 року в зоні АТО. Коли батальйон «Айдар» на вістрі атаки дійшов до російського кордону, Луганськ був майже в оточенні українських військ і здавалось, що ось-ось — і війна в секторі А буде закінчена нашою перемогою. Автор пише не тільки про героїзм і звитягу своїх побратимів, але й про те, як ганебно поводити себе деякі кадрові військові й якою ціною виправлялись помилки штабних офіцерів. Російські війська зупинили люди, які не мали жодного відношення до військової справи. Зупинили надзвичайно великою ціною. Так нехай ця книжка стане пам'яттю тим, хто віддав життя за Україну, її незалежність, хто вистояв проти російської навали!

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)

ISBN 978-966-03-7964-0

© А. Сова (Плохіш), 2017
© В. М. Карасик,
художнє оформлення, 2017

Усім, хто звідти не повернувся, присвячується...

«...Достойная жизнь не существует без достойной смерти. Если ты не готов принять смерть, значит, ты и не живешь. Потому что смерть говорит о человеке больше, чем жизнь, смерть не даст соврать: то как и за что ты умрешь, навсегда определит, кем ты был на самом деле в этом мире...»

Андрій Юркевич (Грізлі)

*Остерігайтесь власних бажань —
вони збуваються.*

Белка в колесе по дороге в никуда

Гранитные ступеньки. Хромированные перила.

Хренов турникет с электронными карточками для учета рабочего времени. Отчаявшийся от своей жизни охранник, который максимум что может охранять — этот самый турникет...

Да где же я так нагрешил в прошлой жизни?

И почему мне, молодому, сильному и не глупому мужчине, приходится прозябать в этом, Богом забытом, офисе?!

Приивеиит! Рястягиваю по не совсем свежему лицу после вчерашних посиделок «искреннюю» улыбку! Этой суке нужно улыбаться! Она помощница бухгалтера, и шеф подвозит ее с работы домой.

Что я делаю в этом заполненном бабами офисе?!

Мне стыдно... я, здоровенный мужик. С яйцами, между прочим.

Зарабатываю себе геморрой и второй подбородок на этом «беспощадном», коммерческом фронте.

Мои предшественники воевали в отечественную, погибали от репрессий, голодали и строили страну. Они возили сумки со шматьем из Турции и грабили тех, кто возил эти самые сумки в 90-е.

А я что? Я — пустое место!

Пустое место со средней зарплатой, в среднем дресс-коде и в этом бл...дском, ненавистном галстuke.

В моей жизни не было и, наверно, уже и не будет ни-че-го великого. Ни драм, ни комедий, ни трагедий... ничего... только зарплата и проценты по кредитам, уе...ищная машина среднего класса, квартира в бетонке с полным пакетом спутникового телевидения. Корпоративы по праздникам и унижения по будням от вонючей бухгалтерши, шефа с комплексом Наполеона и его молодой любовницы...

Приииивет!

Здрааавствуйте, Игорь Альфредович!

Кофе и перекладывание бумаг с одного стола на другой, а еще задрачивание таких, как и я, представителей офисного мира по телефону, скайпу и лично... с целью... чем мы там занимаемся? Впрочем, какая разница, за свою жизнь я поменял уже с десяток таких вот офисов и ничего существенного не менялось... ну, разве что зарплата...

После последней ротации я смог позволить себе кредит на машину — «форд фокус».

Твою ж мать... «позволить себе»! Это совсем не то, о чем я мечтал в детстве и во что верил в юности... Наверное, лучше было стать наркоманом и сдохнуть от СПИДа... все ж подобие жизни! Порой, перед сном я мечтаю... я мечтаю, что какой-то урод бросит гранату в толпу, и я накрою ее своим телом... Но то ли гранат нет, то ли террористы перевелись, этого не происходит.

Привееет, Леночка! Нет, еще не сделал отчет. Да, я буду кофе, да, сахара ложечку!

Что? Шоколадку с орешками? Буду!

Пристрелите меня кто-нибудь!

Десь за два роки...

РЕЙД

Ніби довжелезний залізний «змій», колона повзе по розпеченому сонцем луганському степу. Твою ж душу мать... Жарко, як у пеклі.

Змій пірнає в яри та, наковтавшись пилюки, виринає на наступний пагорб, лишаючи по собі сліди залізних траків та потоптану кукурудзу. Він просувається таким чином вже більше дванадцяти годин. Для нас цілу вічність.

Якби якісь Тарантіно разом з Кім Кі Дуком та Кустуріцею захотіли засняти продовження «Безумного Макса», тільки в більш трешевій версії 18+, від нашого виду вони відчули б справжній оргазм! «Айдар» на марші — видовище епічне! Розмальовані та роздובбані легковушки, «нива» з причамбеленим замість ляди АГСом*, «Урал» із ЗУшкою, срібляста «беха» Х-5 («беха» в сенсі «БМВ», а не БМП) — для контрасту, розмальовані міні-вени червоно-жовтих кольорів (певно, для маскуванн... але насправді, які були), «Жигулі» — «пятьоркі-семьоркі» та інший залізний мотлох, перемішаний із кількома танчиками «останньої моделі» — Т-64, трійкою «бех» (БМП-1), парою БТР-70 та ще кілька переламаних бортів. І все те замасковане рясним шаром луганської білої пилюки. Ад на колесах. Не менше.

На тому всьому всередині, зовні, зверху та чіпляючись хтозна як, їде айдарівське кодро. «Кодло» — не зовсім те слово, вірніше, зовсім не те — та, судячи з вигляду того товариства та способу, в який воно пересувається, інакше це дійство не назвеш.

* Див. Словник на с. 154—155.

«Айдар» на підході до Хрящуватого

Усі вони героїчні хлопці, з розльотом «по житті», від Євгена, кандидата наук — старшого наукового співробітника, чи Володі, успішного бізнесмена з Галичини, до Ігоря — комбайнера із Слобожанщини, або Падре — странствующого лицаря Домініканського ордену, що йшов у хрестовий похід на схід (не певен, що сам Домініканський орден знав про свого апологета на сході України, проте він там був). Учителі, менеджери, ріелтери, лікарі, науковці, мерчендайзери, банківські службовці, будівельники, таксисти під керівництвом пілота — адвоката. Багато з них навіть «срочку» не служили до тих подій. Бозна-хто.

Більшість з перелічених вище сюди привела вроджена (чи набута) вава в голові. Амінь. (То були справжні Люди, і мені навіть не вірилось, що за роки розбещеної та зневіреної «незалежності» могли зберегтись, вирости, виховатись такі Люди. Але то факт. Дія народжує протидію, і на кожного решалу-комерца, метросексуала чи міського гедоніста знайшовся такий собі Лицар з вавою в голові, як би про те сказала моя мама.) Але...

Змій, вивергаючи чорний дим та піднімаючи купу пилу, кашляючи та матюкаючись, промчав через Луганський аеро-

порт (той, що донедавна був в облозі) та вискочив на лани. Сіра, наче цемент, пилюка, погоріла пшениця та перепажана «артой» кукурудза. У кожного з нас крутило в животі від адреналіну та безсонної ночі, що провели в дорозі та у якомусь Богом забутому селі на підступах до аеропорту. Та «змій», не зважаючи на наші відчуття, сунув уперед.

Перша цікавина, що трапилась, — свічка. То був вогняний стовп заввишки з будинок з переплавленою в радіусі 50 метрів землею, що виривався з підірваного нафтопроводу чи газопроводу. В 20 метрах від свічки валявся покарежений кусок труби розміром з автоцистерну. Грандіозне видовище!

Хлисткий, наче батіг, звук, і «змій» зупинився. Снайпер! Ї...ать твою ж...пу!!! «Зеленка» на дев'ять годин. «Атставіть! Огонь! По позиціях! По позиціях!!» (Я, як вчили на КМБ, вискочив та зайняв місце за переднім колесом своєї «буханки»!)

Наступні дії, мабуть, привели би в ступор бувалого ГРУшника чи якогось піндоського командос. Бо після тих кількох пострілів народ повивалював з машин і відкрив шквальний огонь у відповідь з чого попало. Тут був і ДШК, і ПКМ, і підствольники.

Проскакуємо аеропорт

Свічка. Догорає стратегічний нафтопровід, у який влучив «град»

Знайшлось кілька ковбоїв, що палили з власних піштолів, один навіть з двох рук, супроводжуючи дії нечленороздільними криками в бік ймовірного ворога. Психічна атака вдалася. Бо... або ми влучили, або снайпер обсерився, та з того боку більш ніхто не стріляв. Ще якийсь час потому ротний бігав вздовж змія й копаками пояснював ковбоям, що команда припинити вогонь розповсюджується не тільки на постріли чергами, а й на поодинокий вогонь теж.

Воїни позалазили по автівках, та «змій» рушив далі...

* * *

Треба сказати, що до того штурму готувалися три дні, за які встигли разів з надцять зібратись та майже «вишукуватись» на плацу звільненої від ментів та сепарів (що в ті часи було майже тим самим) школи міліції.

Між тим шикування було вкрай цікавим заходом! Все починалось з того, що хтось ліниво та розпливаючись від спеки казав «на построєніє». Але така новина нікого не бентежила, під звичне «угу» всі продовжували займатись нічим. Потім, хвилин за двадцять, знов прокочувалось «построєніє...», і народ матюкаючись починав рух у бік плацу.

Так, як і в театрі десь після третього дзвоника, більша частина вивалювала на плац, де вже чекав комбат, попутно вичитуючи першого ліпшого, що трапив йому під руку. Далі була «пламєнная рєчь» комбата про те, що він знає, «що коні застоялись», але «вот-вот» ми вирушимо на штурм чогось (чого саме, то военная тайна), і всі мають бути готові та тверезі. Від чого народ галдів, «старики» улюлюкали в передчутті, новобранці обсирались, кухня там же чистила картошку, а за спиною комбата Німець забивав молотком патрони до ЗУшної ленти. Мабуть, коли Кортес вирушав у похід на ацтеків або запорожці на турок, то виглядало приблизно так само...

Оскільки за кілька днів то дійство відбувалось з десятків разів, цілком зрозуміло, що терпець воїнам таки уривався. І коли всі вже зневірялись у будь-яких «воєнних маньоврах» та починалось бродіння по місцевих невестах та генделях, у звичайний армійський спосіб, тобто через сраку, приходив наказ!

За півгодини висуваємось.

Після чого почався справжній бедлам! У кого незаправлена чи не заводилась машина (тече масло / заклинило міст / здох акумулятор etc.), у кого немає БК, хто ще зі вчора загубився, а кому взагалі нема на чому їхати чи нема автомату та не вистачає інших «аргументів». Мені в загальному хаосі вдалось «під шумок стьобнути» «муху» (коли я на ото усьо дивився, то навіть уявити собі не міг, що ми окремий штурмовий батальйон і що я/він/воно/вони зможемо хоч щось у військовому сенсі. Сумніви підрозділу розвіював командир медслужби Докі, що гладив бороду, закочував очі і вимовляв своє епічне: «Дебіли» і «Не бздєть!»).

Однак треба віддати належне, за 45 хвилин ми таки вирушили. Оскільки медслужба, куди мене розподілили, була найбільш організованою частиною нашого батугу, ми погрузились та виїхали вчасно. Надпотужне військове угруповання, що складалось аж із десятка машин і одного «Урала», було готове для виконання будь-яких завдань! Навіть якщо б нам

тоді сказали взяти штурмом Рубльовку в «Маскві», то максимум, народ запросив би більше БК та бензину.

— А чому нас так мало? Хіба то весь батальйон?

— Не бздеть!.. — коментував то дійство Докі.

В останній момент виявилось, що штурмовому відділенню з п'яти молодих хлопців не стало транспорту, бо якийсь грузин на якійсь «семьорке» поїхав у розвідку. Тому було вирішено, що вони їдуть з нами на санітарці. Командир відділення Аскольд — чоловік до 30-ти, з вусами, як у американських копів, та гострим поглядом, як в якогось хорта, був на перший погляд антиайдаром, увесь виправлений, віддавав накази, наче справжній військовий, хоч, як і більшість з нас, в армії не служив.

— От ще один... кіна надивився! — коментував хтось.

Таким чином колона вирушила. І ще «недозмій», повільно просуваючись між селами та хатами, розростався. Із-за хат, куців і перехресть по дорозі долучались все нові й нові машини з людьми, доки колона не розтягнулась десь на кілометр. Швидкість та скритність пересування зашкалювали! Бо, поперше, куди ми мали їхати, знав тільки комбат. По-друге, комбат десь прої...ався по дорозі. По-третє, ми постійно когось чекали, бо в черговий раз ламались машини та хтось не встиг приєднатись, то командування збиралось на нараду «де ми зараз є, куди нам їхати і що робити далі». Зазвичай в подібних дискусіях правим виявлявся той, хто гучніше за всіх волав та махав руками / «піштолем» / «ахтоматом». У такий спосіб ми минули декілька сіл та одне містечко й опинились на якомусь перехресті в якомусь, Богом забутому селі (хоча, по правді, складалось таке враження, що тут усе Богом забуте). Було вже за північ.

Я вже був думав поспати, однак мій сон перервав прикрий випадок.

Скрип гальм і бабах!.. потім:

— Що за х...ня! Довбо...би! Та пішов ти! Та сам пішов!

У цілковитій темряві, освіченій гротескним місяцем, з'явилось обличчя ротного — Золи.

— Бля, я ща прибью його! Ну шо за дебіл! Спакувати його!

П'яний Славик вдарив ЗУшку об танк. То по-нашому. Без коментарів.

На превеликий жаль, того Славика спакували скотчем і засунули до моєї санітарки під охорону Аскольда. (Слава рідним Богам, він недовго докучав та був швидко звільнений (мотивуючі свої прохання «а вдруг засада?»), але при тому встиг якось зжертви арбуз, що ми з собою взяли.)

* * *

Зоряна ніч, місяць такий яскравий, що, здається, й не місяць зовсім, а якась гіперболізована театральна декорація. Світло, як вдень. Треба відпочити, але думки... Якщо покласти під голову шолом, на кшталт подушки, то можна досить зручно влаштуватись, ніколи б не подумав. Цікаво, де ми зараз і що буде далі?.. Які дивні думки приходять в голову вночі: Чому? Чому місяць? Чому зорі? Чому ми тут? Чому війна?.. Цікаво, ті хлопці на чолі з Аскольдом, що повлягались поруч у цьому кюветі... чи всі вони повернуться с цього рейду? Чи повернусь з нього я?..

Та спимо недовго, чутно наростаючий гул важкої техніки. До нас приєднується броня з 24-ки, й ми разом вирушаємо далі. Змій завдяки танкам и «бехам» збільшується ще на сотню метрів, і ми повземо по нічних ланах до якогось села. Там ми зупиняємось, і звучить команда відпочивати. Спимо декілька годин. Хто як: я, сидячі в машині, а мої більш продумані товариші в якомусь курнику неподалік. Зранку ніхто не снідає. Передчуття бою та адреналін перебивають відчуття голоду. Народ набиває останні незабиті магазини, поправляє розгрузки та з'ясовує задачу — таки якого ж рожна ми сюди приперлись (бо ми тут вже були)? А задача проста: оточення Луганська, ми, як штурмовий підрозділ, маємо зайняти передмістя Луганська селище Хрящувате та Новосвітловку, перерізати таким чином трасу Луганськ—Ростов (головний шлях постачання ворога) і протриматись там два дні, поки

до нас не прийде підкріплення ЗСУ: танки, пушки, коротше, браві хлопці — справжні військові з гелікоптерами та «смерчами-ураганам». Народ улюлюкає, наносе бойову розкраску, обмотується помаранчевим скотчем, після чого всідається на «змія» та й вирушає.

* * *

Після обстрілу снайпера «змій» впирається в крутий підйом — машини, із закипаючими двигунами, рвуть суху, наче прах, землю, намагаючись той підйом подолати.

БА-БАХ!! — На цей раз бачу величезну чорну хмару на самому підйомі, в голові «змія», та підлітаючі високо догори колоди, що були прив'язані до бортів головної «бехи». І знову «змій» зупиняється...

— Заміновано, дорогу заміновано... — проноситься вздовж «змія». Біжу наверх, бачу розворочений зад «бехи», злетівший набік трак і розкиданих навколо хлопців. Хлопцям пощастило, що вони сиділи зверху та вибухом їх просто порозкидало. Обійшлись, слава Богам, переломами та контузіями. А ще пощастило тому, що поїхали додому раніше, ніж «змій» встиг залізти в пекло, де інколи навіть заздрили пораненим... Санінструктор 24-ки відмовляється від нашої допомоги, хлопців грузять в якусь з машин і відправляють до бункера в аеропорт.

Та сама підірвана «беха» 24-ка ОМБР

— Заміновано... твою ж матір... от, бл...дь, прям симпозиум капітанів «очевідність»... Невже перед тим, як пхатись в тил ворога, ніхто навіть не перевінив дорогу? (Як виявилось, дорогу таки перевірили, але в наслідок якогось непорозуміння хтось переплутав та недозрозумів, що саме міновано. Таке буває.)

«Не бздеть!» — кажу сам собі я, бо до того часу мій командир із ще двома «буханками» теж десь прої...ався.

З такими думками повертаюсь до «санітарки» і влягаюсь під неї. Жарко.

Насправді більш невдалого місця для зупинки годі й було шукати: на дев'ять годин, зліва вдалені, вже видно Луганськ, жодного укриття, ще й крутий схил, посередені якого ми стали! Більшість машин просто не зможуть з нього рушити вперед. Або, проти нас воюють такі ж телепні, як і ми, або нам щастить. Народ так само ліниво вивалює з техніки. І ховається від спеки під бронєю. Розпаковуються сухпаї та вода. Чекаємо, поки нас накриють, але минається!

Десь за години півтори дорогу перевірено, і «змій» рушає далі, наша «буханка» ледь долає той схил, проїжджає повз підбитої «бехи» та набирає швидкості. Ворог вже десь дуже поруч, починається стрілокотня, і над машиною явно чути свист куль.

Останнє фото Володимира Юричко (стоїть спиною).
Чекаємо наказу на штурм

«Ну шо... поехали». Почалось!

За кілька хвилин зав'язується бій. Більшість бійців під прикриттям броні просуваються вперед, а слід за ними підтягуємось ми із «буханкою». Так виходимо до траси Луганськ—Ростов, зліва на 9 годин, за 200—300 метрів від нас Хрящувате, справа — дорога пішла на Новосвітловку. В кращих традиціях штурмових операцій уся техніка вишикується по трасі в колону (певно, щоб легше було розстрілювати) та за спинами хлопців починає просуватись у бік села. Я лишая водія разом з «буханкою», а сам починаю просуватись вперед, де вже повним ходом йде бій. Так почались, мабуть, найтрагічніші події для нашого батю. А може, й для усього сектору А взагалі.

ОДНОГО РАЗУ МЕНЕ ЛЕДЬ НЕ ВБИЛО...

Ні, не так, одного разу я думав, що мене вбило!

Бабах!!

— Ого! — як би сказав мій товариш Лаврентій Павлович. Словами те відчуття передати важко, але я спробую.

— Ні фіга собі! — як би сказав Німець. Царства йому Небесного...

Підперши наплічником, одягненим поверх броніка, якусь бронетехніку, намагаюсь вгамувати адреналін і перевести подих, захлинаючись розплавленим серпневим повітрям, перемішаним порохом, випаровуваннями асфальту та луганським пилом, я відчув той самий перший в моєму житті БА-БАХ!!!!...

Глухий і водночас всепронікаючий звук. Ніби якийсь міфічний Тор лупонував щосили своїм молотом по самому Сонцю!

Земля мене підкинула догори, обдавши ще гарячішим повітрям, ніж те, яке кілька секунд тому мені пощастило ковтати.

Від піднятого навколо пилу стало темно, і я рефлекторно заплющив очі. Першою думкою було: «Це все! Якого хера... Невже так швидко?! Мабуть, коли я розплющу очі, то побачу свою відірвану ногу, обломок кістки та як кров хлище із развороченого стегна... Ну, навіщо так швидко!!! Я ж тільки почав...»

Думки, переганяючи швидкість світла, відносили мене назад, в минуле. До тих часів, коли в дитинстві я уявляв себе безстрашним лицарем, коли брав участь у дворових баталіях та відчував себе справжнім воїном та переможцем, розквасивши носа в юшку якомусь арабу на дискотеці. До тих часів, коли я безталанно марнував своє життя в нудному офісі ТОВ «НІОЧЬОМ». Змарнованих кохань. До перших сутічок на Майдані та...

Груша... там, де все починалось...

тієї проклятої ночі та страшного ранку, коли полихали профспілки та падали люди від невидимих куль... І нарешті, до розпачу від початку війни та учебки для довбанутих добровольців...

Там ніхто не казав нам, що так буде... Там ми, всі такі гарні, такі тактичні, в новеньких камках та розгрузках (куплених чи за останні батьківські чи волонтерські кошти), зі страйкбольними приводами відпрацьовували тактичні навички: штурмували будівлі, ходили змієюю, збирались у пружинку,

повзали по лісі на пузі та згодом відчували себе справжніми командос.

Там ми уявляли собі війну, кожен по-своєму. В своїй уяві ми бачили кіно про Рембо, універсальних солдат чи нестримних бойовиків зі Сталлоне, що на бігу розстрілюють цілі армії супостатів... Ні, звісно, обмірковуючи хлоп'ячі фантазії в курілці, ми розуміли, що так, як в кіні, не буде... Але щоб таааааа срака! Срака, масштаб якої можна порівнювати лише з масштабом ненажерності наших політиків, помноженим на «совковое армейское распи...дьяство». Коротше, уявити сраку, в яку я та мої побратими згодом потрапили, не зміг би навіть самий збочений із голлівудських сценаристів, а ми й подавно...

* * *

Бабаххх!!! Не встигнувши перевести подих від першого розриву та навіть не розплющивши очі, спиною відчув другий... Враження таке, якби тебе посадили у величезний дзвін, і скажений від воздержання монах почав щосили дзвонити... У вухах від другого розриву був лише свист... І якось раптом стало дуже тихо, навіть стрілокотня та розриви гранат навколо кудись ділись... Намагаюсь поправити з'їхавший на обличчя шолом, яким я вперся в якусь залізяку, обливаючись потом та вдихаючи густий пороховий дим, повільно розплющую забиті пилом очі.

Я вже готовий був оцінити масштаб своїх летальних ушкоджень... І може, навіть крізь пекло порохового диму та піднятого вибухом пилу розгледів власні берці та ствол своєї «сучки» (так у нас прийнято називати АК СУ-74), в яку я вчепився, як потопаючий у нікчемну щепу... Як раптом третій розрив змусив мене підскочити.

Бабах!!.. Від третього розриву я, як той кіт, що його підкидають до стелі, щоб подивитись, чи приземлиться він на лапи, перевернувся та став рачки... Певно, зі сторони я виглядав вкрай кумедно, але в той момент мені було зовсім не до сміху.

Однак дебільний комізм ситуації та гротескність того, що відбувається, наштовхнула мене на думку, що щось тут не так! Мене мало вже розірвати на шматки, але я стою тут раком, як баран, і захлинаюсь пилом посеред траси Луганськ—Ізварене, підпираючи боком якусь броню та намагаючись натягнути собі шолом з голови до яєць...

— Плохіш, мати твою, Плохіш!!!

Я ледь розчув крик когось із кювета, що був метрах в десяти від мене. Хто саме кричав я так і не зрозумів, але нехай буде щастя цьому доброму Чоловіку.

— Плохіш (таким був мій позивний), бля, довбо...б, вилазь сука з під танка!!! Ти шо, оглох?!

— Сюда, бистрее, дебіл! — якийсь інший вже голос лунав із-за завіси пилу.

Я, підскачавши не гірше олімпійського чемпіона по бігу з перепонами, брязкаючи усією навісною облудою, що я почіпляв на себе для пушчі тактичності перед першим боєм (і, як потім з'ясувалось, «нахрен не потрібно»), в декілька стрибків здолав відрізок до обочини і під істеричний регіт моїх побратимів скотився в кювет. Від адреналіну розтягнуло посмішку, і я почув таку дурновату легкість — як би тільки що вискочив із швидкісного потяга... Небо було сине-сине, залите сонячним світлом, і легенькій вітерець колихав гілки дубів... Перша сигарета, як після сексу.

Насправді ситуація виявилась напрочуд простою — всі описані вище події тривали не більше хвилини. В той день нам було поставлено задачу штурмувати населений пункт Хрящувате — передмістя Луганська. Штурм відбувався в кращих традиціях добровольчих батальйонів — пішком, поперед броні, по головній трасі. Так сталось, що свого командира і свій підрозділ я загубив (прої...ав) десь по дорозі (пізніше з'ясувалось, що в уазіку («таблетке») закипів двигун, але в колоні, що пересувалася в пилу, ніхто цього не помітив, рацій не було, телефон не працював).

Тому, взявши командування водієм Ігорком (ну, як взявши командування — просто Ігор сам всрався і сказав, що він

водій і хтозна що робити далі) на себе, прийняв рішення вступити в бій окремим надпотужним підрозділом, що складався з мене — санінструктора батальйону «Айдар» і водія «таблетки». Таким чином, ми кинули на краю посадки нашу бойову машину і вступили в бій.

Тобто всі побігли вперед, стріляючи кудись по кущах у сторону крайніх хат того нещасного села. І ми побігли, так само стріляючи в нікуди, але створюючи при цьому не аби яку «плотність огня». Перебігаючи, як вчили, від укриття до укриття, я потроху освоївся, перший адреналін вгамувався, та ставало ясно, де йде «двіж» і куди треба бігти... Перша на моєму шляху трапилась БМП з прикомандированими до нас хлопцями з 24-ки, які жались за бронєю і переляканими очима визирали в сторону вже зав'язавшогося бою. Я запам'ятав, що хлопці були дуже молоді — найстарший виглядав, як старшокурсник. Присісти там можливості не було, а броні-желез із боєкомплектот та санітарний ранець важили не менш 40 кг, і дуже хотілось зайняти якусь зручну позицію, щоб таки дістати ворога. Природна цікавість та азарт штовхали мене вперед — у вирій подій... Я стартанув щосили до якоїсь ямки на обочині — та тут же вискочив з неї, оскільки десь, зовсім поруч, кілька куль розрили землю та хтось крикнув не лазити по обочині — розтяжки! От так я і перебігав від однієї броні до іншої. За кожною хтось ховався, я обливався потом та задихався від жару та пилу... І так, поки десь на передньому краї, прямо посеред траси на в'їзді в село, я не знайшов броню, за якою ніхто не ховався... Бігом, прихилившись до землі і нічого не бачачи від з'їхавшого шолома, я метнувся за укриття. Всівся, обпершись наплічником об трак танка... Танка Т-64, який в той самий момент вирішив відкрити вогонь по сепарам.

ДЕЩО ПРО ГЕРОЇЗМ

Його ніфіга не існує. То факт. Аксиома.

Буває страх. Буває безвихідь, цікавість, навіть дебілізм буває (на жаль, дуже часто). Буває обов'язок перед товаришами, бажання щось комусь довести, іноді втома від життя і того ж страху та бажання гідно закінчити... Бувають ситуації, коли приходитьсь виправляти чийсь дурість або халатність. Різне буває ...Але то все не героїзм, то випадковий, фатальний збіг обставин.

Збіг обставин, з якого вже потім за ЗП + преміальні журналісти на замовлення влади зроблять героїзм. Звісно, це лише моя особиста думка, але жодна людина в своєму розумі не піде добровільно на смерть чи каліцтво, однак і немала частина людей навіть під загрозою смерті (під тиском обставин, від страху, нерозуміння чи юнацької бровади) може робити вчинки, що потім назвуть героїськими.

Але то все лірика. Продовжуємо.

Після «першого хрещення» танком відпочивати мені прийшлося недовго. Оскільки буквально за декілька хвилин з'явився якийсь грузин із вилупленими очима, що орав про «трьохсотих». Підскочивши до якогось хлопця, я побачив дрібно осколкові поранення ніг та рук. І ще одного з сильною контузією. Цих бійців ми разом із грузином погрузили до «лади седан-баклажан» (якоїсь «четв'юоркі») та повезли на аеродром, де, з чуток, був госпіталь 80-ї АМБр.

Поки ми їхали, нас кілька разів обстріляли стрілкоднею, і хтось ще намагався влучити ВОГом. Однак природжений

талант таксиста, грузина-шумахера, не залишив ніяких шансів нашим ворогам.

Залетівши на територію аеродрому та об'їжджаючи нерозірвані міни, що валялись по дорозі (які згодом мені прийшло вивчити на пам'ять), ми питали дорогу в усіх, хто траплявся на шляху. Минаючи воронки на злітній смузі, ми таки дістались до бункера (бомбосховища, де був госпіталь, помешкання десантників та ставка їх комбрига Молота). Тоді я ще не знав, що той бункер згодом буде для нас наче рідний дім.

Насправді, то дійство було геть дурне, бо хлопці були більш шоковані, ніж поранені, а шлях до аеродрому проходив по зоні, яка була нічийною. Таким чином, заради двох

шокованих бійців ми наразили на небезпеку і себе, і їх самих без нагальної на то потреби. Однак, на жаль, командира Докі з його холоднокривним розумінням будь-якої сраки на той момент не було, і ми пороли гарячку з дурним ентузіазмом, притаманним усім добровольцям. (Докі так потім і сказав «Дебіли!»)

Швидко вивантажуємо «трюхсотих» та повертаємось до селища Хрящувате, де ще йде бій. Заїхавши в село, я таки знайшов свою «буханку» та водія Ігоря. Залишивши його з транспортом в умовному укритті за деревами посадки, я поскакав дрібними перебіжками вперед. Тоді насправді мене охоплював якийсь дурнуватий азарт.

Буквально вже за сотню метрів я знайшов Вову. То був хлопець із групи Аскольда, з якою ми їхали в моїй «буханці» та розмірковували, спостерігаючи зоряне небо в забутому Богом селі... У мене в голові не вкладалось, що той, з ким ще пару годин тому ділили пляшку з гарячою мінералкою, тепер лежить бездиханний з кульовим пораненням шиї... «Царство Небесне тому Воїну. Він точно був краще за мене» — такі думки тоді прийшли до голови.

Однак філософствувати довго не прийшлося, бо невдовзі я почув характерний свист мін із хрусткими та смачними розривами, що лягали за півсотні метрів від мене.

— Лікаря! Лікаря!

От бл...дь, ні фіга я не лікар, навіть у моєму дипломі медучилища написане неполіткоректне та дурне формулювання «спеціальність «медична сестра», шляк би трафив того, хто там таке написав після трюх років митарств за партою в білих халатах.

Та, незважаючи на напис у моєму дипломі, я рванув на крик. Перше, що я побачив — перелякану дівчину! (Слід зауважити, що возити із собою бабів на бойові було доброю традицією в батальйоні, бо, по-перше, з ними було цікавіше, по-друге, вони все одно б не відчепились, бо по розміру ваги в голові могли дати фору багатьом представникам чоловічої статі.)

Те Боже створіння із вилупленими, як у сручої собаки, волошковими очима з повним ентузіазмом у голосі відрпортувало: «А я йому ботурфанола вколола!» — та чарівно посміхнулось.

Дивлюсь на пораненого, що лежить на плащ-наметі з травматичною ампутацією лівої кінцівки по середній треті стегна (простіше кажучи, із відірваною ногою, що тримається лише на клаптику шкіри), на фонтануючу кров із стегнової артерії та осколок стегнової кістки, що стирчить наче переламана палиця. Пульс ледь прослуховується, ниткоподібний.

— Дура, бл..дь! який нах..ю ботурфанол, джгут де?!!

У відповідь ангельське створіння лише кліпає волошковими оченятами.

Намотую з усіх сил джгут на те, що лишилось від ноги та прикидаю, скільки ж крові він втратив за ту хвилину, що я протормозив під час обстрілу та біг до нього... Стегнова артерія. Серцебиття майже немає. Шансів теж. Разом із хлопцями під акомпанемент 120-х тягнемо чоловіка до «буханки», куди водій вже встиг перетягнути покійного Вову та привести ще одного глибоко контуженого хлопця, який огодділими очима дивиться то на покійного, то на відірвану ногу і геть нічого не розуміє, що відбувається навколо. Наче дурний ору на всіх. Матом.

Завантажуємось та знову виїжджаємо на аеропорт.

* * *

Цікава річ. Із «трюхсотими» значно легше, ніж без них. От коли приходилось їздити по тих ї...нях самому, то холодний піт виступав на спині і в животі від адреналіну крутило — страшно до всирачки. А от коли в тебе є «трюхсоті», то вже нічого не хвилює, ну, крім того, щоб довести їх живими до справжніх лікарів.

Поклавши на бокове сидіння пораненого та давши команду контуженому підтримувати його голову, летимо вже знайомою дорогою.

Лише зараз я зміг роздивитись чоловіка. Кремезний, років п'ятдесяти і, на подив, дуже зосереджений і спокійний. Ані крику, ані стогону. Певно, торпідна фаза шоку. В той момент я чомусь вирішив, що маю його тримати у свідомості, бо якщо він засне, то вже ніколи не прокинеться... Може, воно й не так, але в той момент чомусь я був у тому переконаний. Уколів ще ботурфанолу та насипав до роту вміст пігулки трамадолу, що намутив собі перед від'їздом, на випадок якщо ногу відірве мені... Кожен метр того шляху наче кілометр. Щоб тримати бійця у свідомості починаю розмовляти: «Позивний?! Ім'я?! По батькові?! Рік народження, як звати дружину? Діти є?» Боець відповідає: «Позивний Сивий» і так далі... І знову: «Позивний?! Ім'я та по батькові, рік народження, як звати...» І він знову відповідає... І знову я питаю, намагаючись не відпускати його руку та намагаючи пульс (який на руці вже не відчувався)... Не знаю, скільки часу тривав той допит, та, певно, я його дістав своїми питаннями! Якщо чесно, то на той момент я був не більш адекватний, ніж він чи контужений хлопець, а може, і найменш адекватний серед усіх у тій маршрутці.

Знову по дорозі нас обстрілюють, і тільки краєм ока відмічаю, що дірок у «буханці» стає більше, а звук такий, ніби хтось молотком по каструлі лупить. Ору матом на Ігоря, бо здається, що він знущається і «буханка» ледь їде. Техніка на висоті, як і зв'язок.

Певно, я задовбав Сивого своїм допитом, бо він таки каже:

— Дохторе, а може, я замість того всього буду «Отче наш» читати?!

— Давай! Тільки не спать! Внуки є?

— Так!

— Ну ти їх ще няньчить будеш! Точно! Обіцяю!

І сам собі відмічаю, що хто я такий, щоб давати такі обіцянки... от... дебіл.

«Господи Отче наш...» і далі по тексту... читаю разом з ним. Сука, страшно. Що я зроблю із своєю «сучкою» та

двома гранатами, якщо натрапимо на якусь групу «братів»-росіян? Хіба що підірватись усім разом. Та періодично пульс, що майже не прослуховується, змушує думати зовсім про інше.

Сивий, літо 2014 року

Найцікавіше, що я взагалі не християнин, раніше був буддистом, тепер, мабуть, язичник... Однак в той момент певно так обсерився, що геть забув про всі свої теологічні ізиски. Та й насправді, «Отче наш» Будді в такій ситуації читати якось дурно, а молитви Перуну я не знав... А взагалі, на війні атеїстів не буває. То є факт. Амінь.

Ті 30—40 км мені здались не менш, ніж сотнею. Заїжджаємо до бункера, вискакують хлопці-десантники і виймають пораненого, вже на самому спуску до бункера чую: «СЛАВА УКРАЇНІ!!!» Ні, той чоловік точно із заліза, бо я ні до того ні після не бачив, щоб хтось із подібними пораненнями поводив себе так спокійно.

Сивий, літо 2016-го. УНСО важко переоцінити той вклад, який зробили ці хлопці в розбудову Української держави. І точно, вони більш достойні нагород та пошани, ніж усілякі конторські-прокурорські клоуни. Є сміття, є просто люди... і є Легенди, які житимуть вічно. Долбойо...ів полковників канторських-пракурорських і інших хероїв АТО забудуть, а Легенди про Сивого, Сашка Білого і багатьох і Воїнів УНСО й не тільки будуть переповідатись століттями...

* * *

Бункер аеродрому уявляв із себе звичайне бомбосховище радянських часів, що його перетворили на госпіталь, штаб та «располагу» для мешканців аеропорту в ті дні. Керував там

усім Юра, полковник-анестезіолог зі Львова з бригадою анестів, хірургів та водіїв, які за сумісництвом були й стрілками, й операційними братами (сестрами язик не повертається сказати), й анестезистами та санітарами. Навіть не спускаючись донизу, палимо по цигарці та знову вертаємось до Хрящуватого.

Цікаво, що по дорозі нас то обстрілюють, то хтось іздалеку нам руками маше — я навіть кілька разів тягнувся до автомата, щоб влупити по тих нахабних сепарах, що, ніби глузуючи з нас, подавали якісь знаки із «зеленки» метрів за 300 від дороги. Слава богу, я таки того не зробив, бо, як виявилось потім, то був мій командир Докі, що «закипів» по дорозі й марно намагався привернути нашу увагу до себе. (Він ніяк не міг зрозуміти, чого я мотаюсь із боку штурму до аеропорту, як переляканий, і не завожу поранених йому.) Звісно, як завжди, зв'язок і координація засобами та особовим складом були на висоті. В тому сенсі, що рацій не було, мобілки не працювали, а поштові голуби в ЗСУ не передбачені. Я навіть не здивуюсь, якщо за той весь бедлам хтось потім ордена та медалі в якомусь штабі роздавав, після чого нагороджені під «Слава Україні» заливались горілкою в якомусь київському кабаку!.. Та нас то не обходить; як каже мій товариш, «після війни найбільше буде питань до тих, хто обвіщається нагородами, наче виставковий пес на фотосесію».

Треба сказати, що в той день ми зробили ще дві таких ходки. Останню майже в темряві. Та коли приїхали, виявилось, що Сивого ще навіть не взяли на операцію, бо у хлопців-хірургів у той день був аншлаг і бенефіс.

Операційна із себе уявляла невелику кімнату в згаданому бомбосховищі, відгороджену нарами та ящиками з медичним барахлом, що його із собою привезли зі Львова Юра та компанія. Два топчани (що заміняли операційні столи), стерильний стіл та «обідній» стіл навпроти (за ним завжди збирались на вечерю, іноді навіть під час того, як хтось оперував), тут же нари, де жив Юра і команда, та телевізор...

Як раз до нашого приїзду Сивого взяли на операцію. Окрім як ампутувати, варіантів немає, та й взагалі, при такій втраті крові шанси 10 до 1 зовсім не на його користь.

Але хлопці боролись. Вперто і з надією вони робили все, що могли і навіть більше.

Цікаво, що коли треба було ампутувати кістку, виявилось, що пилка «Джиглі» знаходилась в якійсь дуже далекій шухляді і шукати її немає часу. Натомість хтось притарабанив штик-ніж! Після недовгого консилиуму було вирішено, що такому воїну за честь робити ампутацію саме штик-ножом (тим паче альтернативи не було). Ніж нашвидкуруч стерилізували та ним же й відпиляли кістку.

Взагалі, то таїнство виглядало так, наче бригада механіків «Формули-1» намагається як найшвидше полагодити болід. Над пораненим ворожила ціла бригада шаманів: над культою «танцювали» хірурги Валера та Ростік, над Сивим — анест Юра з колегою, а замість апарата штучного дихання... працювали водії, пересічні бійці разом зі мною. Усі качали по черзі, по 30 хвилин кожний, амбушку (то така хрень, схожа на м'ячик для регбі, що приєднується до трубки з легенів і качає повітря). Не слабо доставляв пікантності та антуражу артобстріл, що тривав на дворі: стіни ходять ходуном, штукатурка сиплеться на операційне поле, хлопці матюкаються, а під ногами лазить кіт на ім'я Штик. Штик — чистокровний димчатий капловухий британець, що якимось просочився в бункер і так, як і ми, ховався від обстрілів. Прям кіно, мать його так. Дурдом.

Та незважаючи на погану погоду, операція пройшла вдало. Насамкінець, правда, наш прооперований відмовився давати тиск, бо певно водичка, що в нього налили, не дуже могла замінити крововтрату. Тому знайшли бійця із групою крові, що відповідала групі, вибитій на УНСОвському хресті на грудях бійця. Та й мені кортіло якимось долучитись до процесу, бо як-ніяк наобіцяв йому (Сивому) різного здуру. Тому разом, з чотирьох рук, майже одночасно, здаємо кров, і її відразу заливають прооперованому.

— Не дишать! — за півгодини каже Юра, — тиск 70... може, пощастить...

— Поплюйте, щоб не схибить! — хтось жартує, відганяючи kota ногою, який вже підкрадається до тазика із закривавленим матеріалом.

Усім дуже хочеться, щоб пощастило. Усі не «дишать».

Після того всього куримо, випиваємо якогось чудодійного напою з амбітною назвою «Джин», що його роблять хірурги зі спирту та тільки їм відомих таємних інгредієнтів, та розмовляємо... Увесь день наче в тумані. Стоїмо під зоряним небом, над тілами «двохсотих», що тут же, перед входом, розкладені на закривавлених носилках, і споглядаємо спалахи на обрії. Палимо. Навіть не віриться, що це все реальне. Що це все насправді відбувається з нами. Однак насправді, відчуття просто неймовірні, бо можливо сьогодні, вперше в житті, ми зробили щось варте, справжнє. Я так точно.

ЩОДО НАДІЇ

Воювати можна лише поки вона є. Усе інше — фігня! Ви програєте не тоді, коли драпаєте полями вночі в умовному напрямку на «буханці», яка тягне на тросі такий самий непотріб, і не тоді, коли хтось каже, що візьме вогонь на себе та прикриє відхід ціною власного життя. Ви програєте, коли втрачаєте надію. Така аксіома.

Насправді, вперед нас штовхала саме вона — надія. Із самого початку тієї афери (мається на увазі оточення Луганська) усі повірили, що ми дійсно воюємо і що ми дійсно маємо звільнити Луганськ від загарбників.

Нам так і казали — мовляв, ви візьмете ті два населених пункти (бо ви ж, епта, окремий штурмовий батальйон!), закріпитесь, протримаєтесь там, ну, максимум дві-три доби, а потім (!!!) до вас прийде підкріплення — регулярні. Справжні військові з пушками та танками, «смерчами», «акаціями», гелікоптерами та іншим смертоносним залізом і будуть тримати ті позиції. Потім вам дадуть відпочити пару днів, і вже після того йдемо на штурм Луганська!!! Ми повірили...

Більше того, народ так і збирався — на два-три дні максимум. Я, наприклад, взагалі нічого з одягу не взяв. Як був, так і поїхав. Та й провіанту взяли так само — тобто майже не взяли. Дякувати Богу, мій командир був більш досвідчений і в то усьо не вірив, тільки скептично чухав бороду, мовчав і закочував очі, усім своїм видом даючи зрозуміти, що то є «Айдар» і якщо щось може піти не так — обов'язково піде! Саме тому він узяв БК, медикаментів та провіанту на днів десять щільних боїв! (Завжди дивувався його інтуїції, яка не

раз нам зберігала життя.) Тямуший ком — запорука цілого заду (то теж аксіома!).

* * *

Переночувавши в бункері, ми з Ігорем повернулись на ранок у Хрящувате. Там у лісосмузі, на знайомій нам трасі біля села, ми знайшли опорний пункт.

Опорняк у посадці

Селище Хрящувате (крапки на фото — воронки від артобстрілів)

То було дещо середнє між сракою, блокпостом, автостоянкою та першотравневим пікніком. Тобто, по суті, то був блокпост, споруджений за всіма фортифікаційними канонами, прямо поруч із газовою трубою великого розміру, з красномовною табличкою «ГАЗ!». Той блокпост мав захищати спину хлопців у селі, контролювати трасу Луганськ—Ростов та стратегічний поворот на ґрунтовку, що вела в аеропорт. Виглядало то все, як автостоянка на краю поля, куди ті самі хлопці покидали машини, щоб було (якщо що) на чім вертатись (уйо...увати). Особовий склад того укріплення складався із двох-трьох айдарівських дівчат, дивної родинної пари, що тягались разом із «утьосом», який стріляв лише одиночними, та блукаючого Славіка-ЗУшника (без ЗУшки). Перманентно там з'являлись ще кілька бійців, що відходили метрів з треста від села, щоб попоїсти (посмажити шашлик із тушонки на припертому з відкілясь кованому мангалі), чи до своїх машин, чи просто так от нефіх робити у «розведку».

Другий день був не менш гарячий, ніж день штурму, оскільки 14 серпня ворог намагався організувати контратаку та вибити нас із села. Річ у тім, що та траса пов'язувала Луганськ із Росеєю та була на той час єдиним шляхом постачання зброї аполченцам від братнього народу. Тому на розблокування

«дорогі жізні» вони поперли і танками, і особовим складом у такій кількості й складі, що, якщо б ми то знали — точно б всрались... однак ми не знали, тому й не всрались, а таки дали їм по зубах. Кількома групами росіяни намагались нас вибити. А танкова атака взагалі була організована прямо по трасі. Дикий безлад. Стрільба та біганина. Постійний свист мін над головами та розриви то поруч, то десь далі в селі.

* * *

Андрій Юркевич (Грізлі) про другий день:

Ця війна, як ніяка інша, багата на героїзм і самопожертву. Мої бойові товариші вмирали, прикриваючи відхід поранених, підривали себе при спробах захопити їх у полон, гинули, йдучи в перших рядах штурмових груп... Але ця історія заслуговує, щоб її розповісти окремо.

Коли людина кидає виклик танку — це водночас і захоплює, і моторошно. Величезний залізний монстр проти створіння в десятки разів меншого і слабшого — нерівнішого протистояння не придумаєш. Але в певні моменти

Танк, що вискочив на Сорокового

така самопожертва є єдиним виходом із ситуації. Ситуація, коли на нас полізли лугандонські танки, здавалася не такою і критичною — з нами теж були подібні машинки, які були готові прийняти бій. Але сталось непередбачуване — у Соболя (позивний танка) заклинив снаряд, і він не зміг відкрити вогонь у потрібний момент. Тим часом ворожа машина майже впритул наблизилась до позицій нашої піхоти, кілька пострілів осколочними снарядами — і нікого уцілілого в радіусі 200 метрів не було б. Єдиною людиною, хто міг хоч якось спробувати вирішити ситуацію, був штатний гранатометник — і він прийняв цей виклик.

Ігор Філіпчук (Сороковий)

Ігор Філіпчук (позивний Сороковий) двома пострілами з РПГ вивів з ладу танк, попавши два рази у гусеницю, але третій постріл, на жаль, він так і не встиг зробити... Герой загинув від прямого попадання снаряду. Своїми діями Сороковий врятував нашу позицію в цілому і життя кожного з хлопців зокрема. Після того як лугандонська залізьяка втратила подвижність, вона стала легкою мішенню для іншого нашого танка, котрий вийшов на позицію для пострілу і закінчив справу, почату нашим бойовим товаришем. Ще згодом ворог почав утікати з поля бою, залишений іншою технікою. Перемога далась нам дуже дорогою ціною, але пам'ять про подвиг Сорокового повинна пережити цю війну і стати прикладом патріотизму і самопожертви для наших дітей та онуків.

То еще ощущение, когда ты классный парень и наученный танкист из Тольятти, а твою супербыструю и крепкую российскую броню сжигают добровольцы из «Айдара».

Півтанкіста з того самого танка

Бій за Хрящувате. На передньому плані — Сергій Климчук. Через два дні Сергій загине...

Крім зброї артилерійської, ворог спробував піти з нами у відкритий бій. Батальйон терористів «Заря» при підтримці танків пішов на прорив наших позицій зразу на слідуючий день після штурму. Зав'язався бій, в якому ми знищили один танк противника, ще один вивели з ладу і знищили значну кількість живої сили, більшість якої вже традиційно була гастролерами з однієї «братньої» країни...

Крім наших сил, в бою успішно себе проявили мінометний розрахунок «Ворскла» з 24-ки, який ефективно і героїчно тримав оборону разом з нами, а іноді й взагалі влаштовував справжні дуелі з мінометами противника, працюючи на грані знищення. Не всі з хлопців, на жаль, повернуться додому: наводчик Костя загинув від артилерійського снаряду разом з двома нашими побратимами — Андрієм (Доком) та Сергієм.

*Героїчний розрахунок, позивний «Ворскла»,
під час мінометної дуелі. Хлопці працюють
під прицільним вогнем аналогічної зброї противника.
24 серпня 2014 року*

* * *

Надвисокою ціною та атака була відбита.

Особисто я нічого не розумів — бігав поміж позицій та стріляв у той же бік, куди стріляли інші, а потім тягнув когось до «буханки»...

Якось, коли двіж нас застав на підході у село та всі разом дружно вперлись пиками в ріллю, ми почули, що спереду веде потужний вогонь якийсь наш підрозділ — бо звуки

виходів 82-го перемижувались із кулеметними й автоматними чергами (відбувалось те в невеличких паростях акації на в'їзді на лівому фланзі) та супроводжувалось войовничими криками: «Айдар, Акбар, дорогі росіяне». Здавалось, що там воює не менш ніж відділення із мінометним розрахунком... Згодом виявилось, що той концерт влаштував один «человек-оркестр» на ім'я Корея.

Вкрай екстравагантний воїн — із корейським розрізом очей, довгим, заплетеним в косу волоссям та вплетеним в неї орлиним пір'ям! Гармонійно доповнювали образ Бога війни тельняшка з портупеею... Бог війни східного походження був родом із Луцька. (Зрозуміло, чому лайфнюз постійно волав з приводу іноземних бойовиків у наших рядах.)

— Хлопці, бляха, де ті «мухи» є? — Якийсь чоловік із вилупленими очима та відверто западеньською вимовою вискочив з кущів. — Там отой! — Чоловік від збудження робить колоподібні рухи та ще вилуплює очі в бік траси. — Танки!!!

Андрій Корея

— Он усі, що є.

Хтось вказує в бік окопу, де лежить їх кілька штук.

Дядько хутко стрибає до ями та починає чіпляти їх собі на плечі, потім вискакує з ями і, вже майже зникнувши в кущах, вертається:

— Чуєш, той, а як вони стріляють, бо, холера, я їх перший раз тримаю!!!

Дядько з цікавістю роздивляється ту трубу. Всі починають щось наввипередки пояснювати, але чоловік, покрутивши в руках ту потужну зброю, посміхається:

— Ааа, та тут інструкція намальована!

Після чого, так же несподівано, як з'явивсь, зникає в кущах.

У той день багато наших загинуло. Ціною свого життя зупинив танк Сороковий, Царства йому Небесного! Були ще втрати — я вже не пам'ятаю, хто саме, бо тоді ми просто не встигали витягувати і зробили за день знову три ходки до бункера-госпіталю на аеропорту, надвечір таки повернувшись до наших позицій.

Я й далі не знав, що робити, бо про командира та свій колектив я нічого не чув, а ротний Зола сказав, щоб я від нього відчепився і робив те, що робив до цього.

— Зола, що мені робити?! — Я таки знайшов ротного, але, судячи з його вигляду, йому було зовсім не до мене.

— Ти хто такий?

— Санінструктор, з Андрієм Докі приїхав, але... — Я було хотів йому пояснити всю історію.

— Ти дохтор — от і лікуй... і не зайо...уй.

Саме в цей час почувся характерний свист підлітаючих «подарунків» від братнього народу.

— Міни! ОЧКУЮТ ВСЄ! — диким голосом проорав ротний, з чого я зрозумів, що зараз саме час впертися мармизою в землю, як то зробили усі навколо, та не займати заняту людину своїми екзистенційними проблемами «щоменіробити»...

Слід зауважити, що «ОЧКУЮТ ВСЄ» — то була дійно легендарна команда Золи (з його авторськими правами і фран-

шизами), яка означала, що тим залізякам, які летять із російської «арти», абсолютно посрати на твою особисту крутість і звитягу! І що навіть якщо ти бувалий / досвідчений чи бухий в зюю воїн, потомствений козак-характерник чи схилений на контрстрайке страйкболіст, що краще за всіх все знає, бо пройшов усі левели «кол оф дьюті» — залізний осколок знесе тобі макітру або кінцівку, незважаючи ні на що.

Самурай, Зола та Грізлі (зліва направо)

* * *

«Айдар» зразка 2014 року був абсолютно унікальним середовищем, яке повністю відповідало військовому терміну

«початок війни». Тобто: загальний безлад, величезне НЕбажання воювати тих людей, хто мав би то робити за своїми прямими професійними обов'язками, та величезне Бажання воювати тих, хто взагалі до того не мав жодного відношення, усе це помножене на корумпованість та деморалізацію перших та фанатизм з дурістю других. За своєю суттю, той «Айдар» був прямим продовженням Майдану, такий собі філіал Хрещатика зразка 18—20 лютого від профспілок до Бессарабки під прапором ЗСУ на теренах Луганщини. Зі всіма витікаючими звідси наслідками.

Ви б ніколи не знайшли в «Айдарі» звичайного рядового! Там просто не було рядових стрільців. Кожен третій був снайпером, кожен другий — сапером, а розвідниками та штурмовиками взагалі всі підряд. Усі дівчата себе вважали не менш ніж хірургами першої категорії (звісно, якщо не відносили себе до вищезазначених снайперів-штурмовиків).

— Чуєш, Емка! Ти ж той, шурупаєш в медицині?

— Ну!

— А що то в мене на шії?

Емка — дівчина років двадцяти, красу якої можна було порівняти лише із масштабами «волшебності» її непересічної натури, а вона, я вам скажу, за тими показниками могла б дати фору половині бату, взятого разом. Струнка чорнява татарка із темним курчавим волоссям та величезними демонічними чорними очима. У формі на десять розмірів більше, обвішана розгрузкою, гранатами, магазинами, «ахтоматом», ножами та іншим залізом, що важило разом, майже як вона сама.

Емка встає, із виглядом Амосова на консиліумі роздивляється шию та безпелеційно рапортує: «То ліпома — живовик, треба оперувати!»

Боець, вражений словом «ліпома», тупо киває, а та поціновувачка хірургічного мистецтва, поки пацієнт не встиг передумати, хапає ніж, піджарює його запальничкою та завзято починає колупатись в шії нещасного. Потім, поливши перекисом і заліпивши пластирем, з почуттям виконаного обов'язку каже:

— Все! Заживе як на собаці!

Як то кажуть у нас, було кожній тварі по парі — морпехи, десантники, спецназівці, бойові плавці та спеціалісти зі всіх бойових мистецтв разом узятих (ну, принаймні таке можна було зрозуміти з розмов у курилках)... були лицарі та козаки, був навіть один справжній французький легіонер (а може, навіть не один...). І все це, незважаючи на те, що більшість тих воїнів в армії не служили й автомата до війни не бачили. Звичайно, винятком була афганська рота — найбільш досвідчений та організований підрозділ, підстаркуваті хлопці із юнацьким завзяттям. Вони з подивом та сумом дивились, як якийсь «снайпер» «порешав» собі СВД та намагався причембелити до неї штик-ніж або питався до їх, чи варто туди прикрутити подствольник та як те зробити. Але то снайпери... із саперами було ще страшніше... (що гріха таїти — сам такий же сапер).

В «Айдарі» не ходили в наряди, але виконували надзвичайної важливості завдання. Їздили в розвідку (майже усі, коли заманеться, але в самий несподіваний для ворога час), ходили на «передок» «кошмарить сепаров» та пристрілювати «снайперку» чергами. А також виконували інші важливі бойові завдання. Будь-яка дрібниця обставлялась як надважливе бойове завдання, не менш ніж державної важливості.

Якщо б ви сказали айдарівцю, що перед тим, як кудись палити або чбурнути гранату, треба запросити на те дозвіл — він би абсолютно відверто здивувався! Який дозвіл? Навіщо? У кого?

...ЗСУшники розповідали про «Спостерігайте»!.. Тобто одну з багатьох історій, як відступали, здавали та прої...али. Коли лежачі в якомусь секреті або в дозорі помічали «ленерівських обізян», які розкладали міномет чи готували ще якусь пакость, та докладавали про те командирам, запрошуючи дозвіл відкрити вогонь на ураження... на що у відповідь приходили команди: «Спостерігайте», «Відходьте» і т. д. А тим бідолагам нічого не лишалось, окрім як, кусаючи локті, спо-

стерігати, як «обізяни» розстрілюють їх побратимів. Наші просто не розуміли, як таке може бути.

«Айдар» у цьому плані вигідно вирізнявся. У нас палили всі і по всьому. Бо то війна. Ми дуже дивувались, слухаючи ті історії, чому той воїн взагалі когось питався — якщо він бачив підтверджену зброєю, колорадками та трикольорами ціль!

Тим войовничим духом був просичений увесь (воюючий) бат (бо, по правді, був і інший «Айдар», що воював здебільше із зеленим змієм та місцевими підприємцями. То також факт).

* * *

Андрій Юркевич (Грізлі):

Після того як друга рота «Айдару» віддала позиції в руки регулярної армії, ми з почуттям виконаного обов'язку повернулись додому. Яким же було наше здивування, коли ми на другий ранок узнали, що військові після кількох мінометних обстрілів з Луганди поспішно покинули зайняті позиції. Зібрались... і поїхали. Здійнявся грандіозний скандал, і командуванням було поставлене завдання повторного штурму Красного Яру. З почуттям дежа вю ми виїхали в уже знайомі місця. На цей раз, навчені гірким досвідом, ми ретельно контролювали дії військових саперів по розмінуванню місцевості, я очолив групу прикриття, яка крім охорони ще й слідкувала за ретельністю роботи спеців. У населений пункт, як і минулого разу, зайшли без бою, спротиву ніхто не чинив, але попереду нас чекало найцікавіше. Поки військові повторно викопувались на Вергунському перехресті, я з трьома моїми товаришами пішов в розвідку в сторону Луганська, де в приватному секторі відбулась наша зустріч з групою терористів. На наш вогонь зі стрілецької зброї вони відповіли пострілом з ручного гранатомета, після чого зав'язався бій. Ми зайняли кругову оборону в двоповерховому будинку, по якому противник вів вогонь протягом певного часу. Паралельно з захистом

своїх позицій нами було виявлене місце розташування ворожого корегувальника, після чого був викликаний снайпер для його ліквідації. Тим часом сили ставали все більш нерівні, наш будинок атакували відразу з кількох сторін, тому було прийнято рішення про відступ під прикриттям БМП та групи наших товаришів, яка висунулась нам назустріч. Після певного перегрупування сил і доукомплектування ми пішли в наступ для зачистки вищезгаданої території, тим більше, що інформація про наявність великої групи терористів по сусідству з нашими позиціями підтвердилась на всі 100%. Група під прикриттям БМП при просуванні вперед була атакована лугандонськими танками, один із яких вдалось пошкодити моєму товаришу. Після включення в роботу двох наших залізних монстрів бій став не поступатись по видовищності кінематографічним аналогам, з єдиною різницею — вбиті й поранені були справжні... Героїчно загинули двоє бійців з екіпажу нашого БМП — від пострілу кумулятивним снарядом від передньої частини нічого не залишилось, є чимало поранених. Втрати ворога набагато суттєвіші — від пострілів осколковими снарядами стирались з лиця землі цілі позиції, чимало сепаратистів було вбито нашими бійцями в стрілковому бою. До слова — терори не рахуються з людськими втратами, всі вбиті були без елементарних елементів захисту — бронезилетів та касок, з боєкомплекту — лише по два магазини та одноразові гранатомети (щоправда, найпотужніші з можливих). ЛНР без докорів сумління пускає на м'ясо своїх «захисників». Серед убитих у цьому бою — і декілька громадян Росії.

* * *

Коли ми евакуювали поранених, то для спостерігаючих на то москалів це дійство виглядало вкрай незрозумілим: неслась «буханка», з якої від звитяжності духу та загального «обсеру» вівся шквальний вогонь по всіх напрямках — усіх незрозумілих кущах та «зеленках», час від часу звідти по кюветах та кущах вилітали гранати... Можливо, то було не зовсім

ефективно... але мало створювати паніку та розпач серед ворога... особливо кадрових москалів, що точно не розуміли тих шалених маневрів.

Взагалі нам навіть ставало смішно від самої думки про те, як наші дії намагаються тлумачити військові радники «єрефії» на тому боці фронту. Бо логіки в наших діях було не більше, ніж у вітчизняній боротьбі з корупцією!!!

Для ворога системна розвідка в нашому баті була, напевно, «mission impossible».

Штаб — збіговисько «цікавих» людей, що героїчно обвішавшись зброєю, бухали в бувшому ковбасному цеху, час від часу наводячи жах на мешканців Старобільська та суміжних територій (напевно, були й інші, але я пишу лише то, що бачив власнооч). Вони постійно пройо...ували документи (військові — паспорти — довідки-коди і взагалі все, що могли прої...ати — обов'язково пройо...ували!!!), могли подати в розшук за дезертирство «трьохсотого» без ноги (запитайте Сивого) або підперти чийось військовим стіл, щоб не рухався. Кожен раз, коли я туди приїжджав (десь раз на місяць), там були якісь нові різні люди, що здивовано дивились на мене типу «ти хто?» і геть нічого не розуміли, що відбувається десь там на «передку». (Однак нагороджувати себе вони не забували — то факт.) Звісно, «режим секретності» та охорона державної таємниці там неуклінно виконувались!.. Якщо б, дійсно, там вони були (але треба сказати, що згодом вони таки прої...али росіянам списки батальону, за що, певно, по старій військовій традиції когось винного нагородили, а когось невинного покарали)...

Але таємних планів там не було, як і точних списків особового складу розташувань та озброєнь. Їх — реальних — там просто не могло бути. Бо ту таємницю знав тільки Бог, який, як відомо, був з нами!

«Айдар» (підрозділ спеціального призначення в буквальному сенсі) існував на пів-Луганської області по хатах, полях, дачах, профілакторіях та інших зручних з тактичних та стратегічних точок зору об'єктах. Власне спеціальне при-

значення відчували й усвідомлювали всі учасники тих подій. Але оскільки на відміну від уніфікованих роками арміїців тут було зібрання непересічних особистостей, те спеціальне призначення кожен уявляв собі сам. Інколи було дуже цікаво спостерігати за дискусією щодо тактичних дій баті в ракурсі стратегічного курсу на побудову Української супердержави між старшим науковим співробітником, адміністратором «Сільпо» та «хфермером» і таксистом.

Щодо озброєння, то тут було все ще більш заплутано! Бо озброєні були тим, що видали (наприклад, «утьос», що стріляв одиночними), віджали, взяли в «трохфей» та привезли із собою (попередньо викопавши в городі від діда з УПА). Все то товариство жило невеликими групами, маючи своїх отаманів та називаючись по їхнім іменам та згідно власної фантазії. Від Золушек та Чорних до Луцьких, Афганців, Таймовських чи Беретівських, був навіть народний повстанський загін ім. Боба Марлі (кого забув — вибачайте).

Операції були настільки таємними, що навіть комбат міг дізнатись про них вже по факту скандалю. Існує легенда про якусь зведену групу наших спецназівців, що після підняття бойового духа доступними засобами (особисто, я думаю, піс-

ля читання «Заповіту» Т. Г. Шевченка) поїхала в розвідку та, прої...авши якийсь поворот на якийсь ґрунтовці, заїхала в якесь село... із трикольором на сільраді та москальськими ГБДДешниками з двоглавою куркою на борті. Потім, розуміючи складну міжнародну ситуацію, група ретирувалась — даби не створювати прецеденту та шкандалью в Радбезі ООН... Не знаю, правда то чи ні... але я тому взагалі не дивувався, бо знав, що наші й не на таке спроможні! Слабоуміє і Отвага! Навіки! Амінь! І да буде так!

* * *

Андрій Юркевич (Грізлі):

Ми разом готувались до цієї війни. Їздили по вишколах, спілкувались з найрізноманітнішими спеціалістами з військової справи. Ми разом приїхали в цей батальйон, щоправда, по-різному побачили своє місце в ньому, тому працювали в різних підрозділах. Ми були абсолютно різними людьми, він — гіперактивний та багатослівний, повний якоїсь невичерпної енергії, я — дещо відсторонений і завжди на своїй хвилі, але це ніколи не заважало нам добре ставитись один до

одного і не конфліктувати. Орест не любив фотографуватись і негативно відносився до публічності, на відміну від мене, але при одній з наших останніх зустрічей, під Олександрівкою, запропонував разом сфотографуватись. Просто так. На пам'ять. Ще через кілька днів він мене підвозив до блокпосту в Георгіївці. Ще через два дні, коли ми формували колони для наступу на Лутугіно, я бачив його здалека. Хотів крикнути, щоб привітатись, але через мить вирішив не відволікати — і без того суєта була грандіозною. Він так і залишиться в моїх спогадах — пробігаючим у складі своєї розвідувально-саперної групи по запиленій дорозі. Групи, яка загинула практично в повному складі за якихось кількадесят секунд. Сьогодні Ореста поховали на батьківщині — у Заліщиках. Особливо цинічним виглядали намагання деяких політичних сил посмертно зачислити героя-добровольця в свої ряди, але мова не про те... Просто пам'ятайте цього хлопця і живіть так, щоб за ваші вчинки вам не було соромно перед його батьками, як і перед родинами інших сотень загиблих...

* * *

Можливо, досвідченому «охфіцеру» з військовою освітою то все здаватиметься бардаком (і він, прочитавши це, скаже, що правильно, що розігнали, що не так має виглядати СПРАВЖНЯ армія і тому подібне...). Але я відповідально заявляю, що той «бардак» був вкрай ефективним у військовому сенсі (а досвідчені «генштабовські охфіцери» чомусь в той час не дуже нас балували своєю присутністю на «передку», даби навчити «уму-разуму»). Командири в штабах просто не могли зливати інфу «сепарам» про наші плани та місцерозташування, бо... не те що вони — ми й самі часто-густо не розуміли, куди й навіщо їдемо. А домовитись з «майданутими» патріотами щодо не чіпати «полусепаров» або закрити на щось очі, взагалі було із розділу фантастики.

Той броунівський рух по захоплених територіях разом із ентузіазмом та звитягою робив не аби яких проблем нашому

ворогу. Бо й дійсно, ніколи не можна було передбачити, де, в якій «зеленці», хаті або за яким поворотом з'явиться група скажених айдарівців. При тому всьому будь-яку випадкову перемогу наші спеціалісти завжди презентували як ретельно сплановану фахівцями «спецоперацію»... і від того москалям буде ще страшніше... Також до викладеного вище тому абстрактному «охфіцеру» додам, що навіть наявність двадцяти айдарівців, озброєних та вишколених, як зазначено вище, не аби як піднімало бойовий дух «очкующих» контрактників-регулярів, бо не так багато знаходилось бажаючих першими забігати в села та звільняти їх безпосередньо, і насправді, левину долю тієї роботи робили айдарівці. (Хто не вірить — запитайте в учасників подій щодо ентузіазму бійців висунутись із Лутугіно чи аеропорту в бік Хрящуватого—Новосвітловки.) Звісно, це стосується лише частини, але, на жаль, на той час більшої.

* * *

На другий день ми знову робили рейси в аеропорт, і знову нам хтось сигналізував з посадки. Трохи подалі «стоянки»-блокпосту в посадці скупчувались «двохсоті»... Все вже не виглядало таким веселим, як у казармі в Щасті. Однак це тільки доставляло злості, та й всі тільки й говорили, що зараз утримаємо село, прийде підкріплення ЗСУ та підемо на Луганськ. Мріяли, як на День Незалежності над Луганськом встановимо прапор України та «Айдару»... Але... про це згодом.

Повернувшись надвечір до нашого блокпосту, ми повечеряли сухпаєм та почали розкладатись до сну. Я дістав лопату і було хотів, як вчили на КМБ, окопуватись, але товариство подивилось на мене з таким презреним здивуванням, що мені стало ніяково, та я покинув ту «марну» справу. (Ібо) недостойно справжньому айдарівцю окопуватись, і взагалі... гальма вигадали труси!

Однак і перспектива лишатись просто неба в полі не збудувала. Нічне небо час від часу озаряли спалахи на обрїях,

та красномовно щось свистіло над нашими головами. Найцікавіше, що наших то все взагалі не обходило — Ігор влігся під «буханку». Пітбуль із Яною влаштувались просто неба, розпивали однойменний з ним (Пітбулем) шмурдяк та милувались зорями, наче вони не на війні, а в якомусь тернопільському хуторі на сіновалі. А скажена родина із «утьосом» уляглася прямо під ЗІЛа з БК... Абзац.

Я глянув на той дурдом, почухав бороду, та інстинкт самозбереження взяв гору. Тому, озброївшись «мухою» (для танка), гранатою (для себе) та «сучкою» (тож меч джідая) зі спальником поперся кудись в куширі лісосмуги, де, якись дивом не натрапивши на розтяжку (про яку я дізнався від одного «сапюра» вже зранку), влігся прямо біля газової труби... Незважаючи на втому, той сон спокійним не назвеш, навіть якщо не бомбило — нічну тишу порушували безпілотники та гул якоїсь техніки в районі Гострої Могили—ВАУШу—Валієвки—Новосвітловки (тобто навколо нас, що як би наводило на роздуми про глибину сраки, в яку ми запхались).

Десь о другій ночі мене розбудив характерний гул від виходів «граду» з ВАУШу. Я рачки вискочив із лісосмуги на бік траси та побачив помаранчеві огірки, що розсікали нічне небо, які згодом у повітрі розривались і повільно, як той салют, тучами біло-жовтого вогню спускалися над Хрящуватим.

«Пи...дець, — подумав я, — фосфор!»

Стрімглав я помчав до своїх на той бік лісосмуги, де застав ту саму компанію, мовчки спостерігачу той «хфейерверк».

— Красиво!!! — видохнула зтяжку дешевої цигарки Яна.

— Та да... бл...дь!!! — підтримав її Пітбуль.

— Пи...дець усім! Де наші два натівських протиопікових пакети? — запанікував я.

— Та хтозна-де! Вони були в тому ящику, що з Докі їхав... — мрійно відповів Ігор, роздивляючись красиві вогняні полоси, які залишав фосфор, що опускався на землю.

Усі з завмиранням серця спостерігали, як ті вогні спускаються на село... Але чомусь нічого не загорілось. Це викликало у компанії неабиякий подив.

— Так, а шо то було? — запитав я.

— Хфосфор — хфосфор... який нах...й хфосфор? — почав хтось йорничати. — Панікьори! От ви хто! Та то звичайний освітлювальний заряд був!

— Який нах...й освітлювальний — вони ж більше не стріляють! — відповів голос логіки.

Але «фахівець» апелював:

— Так то для безпілотної освітлювальний! Шо непонятно?! Вони підсвітили, а той йо...аний самолётік усі наші танки пофотаграфував, де вони стоять! Назавтра бомбити туди будуть!

Логіка капітулювала, бо сказано то було із такою безпеляційною впевненістю, що всі повірили та порозходились спати.

— Надобраніч, — позіхнув Ігор та поліз під «буханку».

Наступної ночі та вся історія повторилась, але ми всі вже були до того готові! Усі як один повисипали на трасу, милувались салютом та знімали ту «красу» на мобільник! Переси-паючи епітетами щодо тупості сепаров і краси видовища.

Однаке той «хфейрверк» згодом таки пройшовся мура-хами по спині — коли за кілька днів приїхали хлопці із Новосвітловки. Вони розповіли, як їх накрили фосфором та кілька людей отримали серйозні опікові травми. Після не-тривалого обміну враженнями виявилось, що то таки був не «осветітельний заряд для безпілота», а справжній фосфор, що його якась «обізяна», на наше щастя, неправильно нала-штувала та скерувала...

Ті перші дні були надважкими, загинуло 13 чоловік із батю (це лише за моїми підрахунками та без урахувань втрат 128-ї, 24-ї та 80-ї бригад, що запхались туди разом із нами), але ми вірили, що невдовзі візьмемо Луганськ — встанови-мо там прапор України та «Айдару» і влаштуємо на головній площі нашими залізьяками парад на День Незалежності...

Не знаю, як у вас, а у мене кожна подія в житті асоціюєть-ся із якимись запахами, звуками, відчуттями, емоціями тощо. Особливо із запахами! І якщо коли-небудь (якщо пощастить до того дожити) мене спитають онуки, що таке війна, я від-повім: «То жакливий сморід!»

Для мене війна — це той пил на зубах, піт, перемішаний із брудом, запах пороху, заплілих ніг, свіжого м'яса та дешевих цигарок, а ще... той жакливий, не на що не схожий солодку-ватий сморід. Сморід, який вивертає тобі все нутро і від яко-го темніє в очах. Як на мене, то до всього можна звикнути... але не до цього! Навіть якщо ти вже багато разів то відчував, тебе все одно буде вивертати. І ніякі цигарки / м'ятні цукер-ки / респіратори не зможуть перебити той сморід... Ніби вся людська природа десь глибоко, на генетичному рівні, протес-тує проти того кошмару. Це абсолютно неможливо пояснити чи передати тим, хто того не відчував... і так само неможливо забути тим, хто відчув то на собі. Цей кошмар буде з вами

навіки й вічно. Він буде переслідувати вас завжди. Навіть вдома. Навіть уві сні. І цього вже не змінити — з цим можна лише змиритись. Певен, наші всі зрозуміли, про що я... Але для цивільних поясню: це про «двохсотих».

Річ у тім, що після перших кількох днів багатьох людей просто не знайшли! Усі розуміли, що шанси знайти живими тих, хто зник, мінімальні... Але сподівались й не вірили у гірше. Бо так буває, що людину поранили та хтось інший її евакуював, чи хтось поїхав не попередивши за БК, «акумами» для рацій, водою, супроводжувати якихось волонтерів-журналістів. Різне буває...

Поки велись активні бої, було не до того, то й не шукали. Та на третій день після відбиття атаки москалів народ почав шукати зниклих. Так знайшовся (Царство Небесне тому Воїну по його Вірі) Філіп. Так знайшлися й інші. Царства Небесного їм... На той час уже йшла третя або четверта доба, як загинули хлопці. Жара була під 40 в тіні...

На ранок на наш блокпост прийшла машина за «двохсотими». Тими, що привозили сюди за пройдешні дні. Тоді разом із нами на блокпості був Артур, хірург-волонтер, що напросився із кимось з бойовиків на той рейд.

Вирішивши показати власні професійні навички, він схачувався, взяв пакети та діловим шагом зі словами «щас я покажу вам, как ето делается» впевнено попер у бік наших хлопців, що віддали душу та життя за Україну. Підійшов... Відкрив плащ-намет, що накривав «двохсотих»... Шарахнувся... Та таким же діловим шагом попер у зворотному напрямку зі словами «нет, я такое не могу»... Дійсно, того ніхто не може. Але комусь-то треба робити. Тому нам, разом із Ірою (дівчиною, що була в якійсь із груп санінструктором), прийшлося робити ту роботу. То був жах. Вірніше, тільки його початок.

Десь за півгодини прискакали ще хлопці з поганими новинами й, махаючи стволами, вимагали, щоб ми за селом підібрали загиблих. Всі були дуже знервовані, але й ми-то не дуже хотіли робити, бо заставити пережити себе те знову не так-то просто. Але хтось же мусить...

Тому ми із Артуром всілись в нашу «буханку» (Артура я посадив за кермо, бо на той час ще комплексував водити той агрегат) та поїхали до Золи. Хлопці в селі радо нас зустріли. Напоїли якимсь компотом. А воїн із позивним Бубен похизувався пораненням у щоку (куля просто черкнула по щоці, оставивши опік — буває). Очікуючи слухного моменту, ми перекурили з тим же Бубном та ще одним отаманом — Прапором. Розслабились та попивали собі каву в тіньку, що її нам приготували хтось із гостинних дівчат.

Слід зауважити, що після попередньої невдалої спроби вибити нас із Хрящуватого і деблокувати трасу, ворог змінив тактику. Москалі, «донські кізяки», буряти та інша нечисть передумали «лечь костьмі в бравой атаке» та застосували улюблену тактичну схему москалів, тобто «розхерячити то село вцент разом із хахламі, хатами, клюбом та місцевими мешканцями здалеку артой» одночасно «полювати снайперами». А вже згодом, коли підступним «укропам та хфашистам» ніде буде ховатись, та якщо там ще хтось лишиться живий, «победоносно» зайти за спинами місцевих маргіналів, що їм дадуть один «обрез» на трьох! (а раптом там ще хтось лишився — хфашисти вони такі підступніє). Славніє традиції армії рускай! А традиції нужна чтіть. Амінь.

Ми вирушили за «двохсотими». Першим ми знайшли Філіпа за хатами біля яру — він загинув від того, що поруч рванув БК у «бехі». Зібрали та поклали до «буханки». Ми думали, що то є жах. Але насправді на той день нам ще приготували рідні боги.

Оскільки нас знову вирішили посипати мінами, ми повернулись до наших знайомих. Хлопці вже обжились в якісь хатах та преспокійно чистили якусь курку та варили каву. Гуляли по вулиці. Їли кавуни та перманентно намагались оживити кинутий кимось гарнющій білий джип. Джип був оснащений якоюсь модною сигналкою! Тому у нерівній схватці з інженерними та хакерськими навичками воїнів він постійно, падлюка, перемагав. Після безлічі спроб знов прибувших спеціалістів проводи з-під керма стирчали, наче

та борода. Раз за разом, ніби глузуючи, джип продовжував нахабно посміхатись вузьким розрізом японських фар з безрезультатних спроб його завести. Але дарма. Згодом він згорів бідолага, а йому ще б жити й жити та возити воїнів і підставляти свої задні сидіння для «демографічних» звітяг. Однак не судилося. Безславно здох.

Легендарний оператор ЗУшки
Руслан Бобуров (позивний Німець)

Попиваючи каву та розкурюючи папіроси, ми час від часу стрибали в окоп під команду «ОЧКУЮТ ВСЕ» на голови та під матюки тих, хто туди встиг запхатись раніше нас. Після

всі дружно реготали. А потім ще й матюкали наших артилеристів — рахуючи «ответку» по три снаряди у відповідь на десяток російських. Влучний постріл наших артилеристів завжди супроводжувався криками «Айдар Акбар, дорогі росіяне!», що мало наводити ще більшого жаху на сепарів. А вони нас таки боялись. То факт!

Село було взяте кількістю 125 чоловік проти майже 400-та (як вони то самі кажуть у своїх документалках), а утримувалось ще меншою кількістю — в останні дні там і п'ятидесяти не нараховувалось. (Цікаво, що б на це відповіли «прохвесіонали» військової справи та ті, хто зараз поливає наш бат лайном.)

Та й получивши по зубах, вони більше не наважувались на лобові атаки... Принаймні до Дня Незалежності. Але про то потім. І якщо хтось скаже, що там були лише «ватние» ідіоти з Луганська — тобто «шахтьори і калхознікі», то я до того розумника запитаюсь: «А звідки в тих «шахтьоров» взяли «АС ВАЛ» калібру 9×39, якими я особисто грався, як «трохфеями» наших хлопців?»

«АС ВАЛ» — трофей з Хрящуватого

* * *

Андрій Юркевич (Грізлі):

Бінго!!! Вчора нарешті скачали інформацію з флешки, знайденої на місці останнього бою під Луганськом. Сказати, що ми були в шоці з побаченого — нічого не сказати. Крім місцевих ідіотів, кинутих на м'ясо, проти нас воював російський контртерористичний підрозділ «Гюрза», спеці найвищого рівня — і той факт, що ми вийшли з бою абсолютними переможцями, тепер має ще більшу цінність.

* * *

Трофеї

Цікаво, що на тому всьому фоні абсолютно інакше виглядали ті молоді хлопці із 24-ї, що були із бронєю прикомандировані до нас, бо якщо по наших дядьках Золі, Гуцулу, Прапору, Самураю, Леону та іншим «старпборам в очах тих

20—25-річних воїнів» виглядало так, ніби все життя вони прожили в такій дупі! Аскольд взагалі, натягнувши гонорові білі «тухфлі» із довгими носками, розходжував по вулиці та теоретизував щодо концепцій гібридних воєн (чим викликав непідробний подив танкістів).

Аскольд і його білі мешти

Натомість контрактна молодь регулярів видавала себе вилупленими від «вкрай некомфортної ситуації» (щоб не сказати, обсеру) очима! (Я певен, що зараз ті хлопці справжні

«пси війни», але тоді було саме так.) Що не говори, але кращі солдати за 40... то є факт. Але бувають і виключення. Як сказав мені один чоловічуга років за 60: «Я смерті не боюся — я багато грішив та хочу гідно закінчити...» Й таке буває.

Позивний Рок. Людина, що робила штурми та звільняла нашу Землю, але він так і не заслужив на УБД (на відміну від тисяч нагороджених штабних-канторських-прокурорських-ментов і прочіх підорасів)

Хлопці планують

Нарада у ротного Золи

Одначе довго реготати не прийшлося. Затишшя так і не настало, а хлистки звуки СВД як би вказували на те, що хтось із братніх росіян вийшов по полювати на «дурних укрів». Радія Золи зашипіла про якусь колону, що насувається, але не ясно, яку і звідки (тут усе було, як на Майдані з «беркутами» й штурмом, тобто щось відбувається, а що і де не зрозуміло). Тому нам із Артуром було наказано хутко мотнутися за село (теоретично в бік насуваючої колони та сепарів), щоб забрати «двохсотих», бо потім такої можливості може й не бути. Артурко від такої перспективи та сонця зовсім розомлів, та й я так само не відчував великого ентузіазму до тих героїчних дій. Але знов, комусь же треба.

То ми й поперли. Матюкаючись та обливаючись потом, ми упаковались в бронікі та каски, стиснули зуби та ягодиці й рванули за село в зазначеному напрямку. Інше не буду описувати, бо то був суцільний жах (тіла пролежали під палючим сонцем чотирі дні), в придорожній пилюці здіймались фонтанчики: по піску хлистали кулі з тієї грьобаної висотки (не думаю, що нас хотіли покласти — скоріше за все, просто хтось розважався), а ми разом із Артуром витягували з кювету хлопців до «буханки». Мізки вже не варили. Робили автоматично, зажмуривши очі та ригаючи від солодкого сморіду. В мене від того вилетів диск з хребта та напроч злетіла кукушка. Якось ми погрузились та вирушили. Їхали, висунувшись із вікон, кашляючи та блюючи на ходу. І на снайперів та інше вже було абсолютно пофіг.

Десь біля нашого блокпосту нам помахали руками — типу вий...увайте звідси на аеропорт. І ми погнали. За ті дні я зненавдив той шлях на аеропорт, бо мотався по ньому кілька разів на день і навіть зараз із закритими очима можу описати кожен чагарник та поворот. Та дорога не була ні нашою, ні їхньою, а перспектива полону змушувала постійно тримати «ефку» на поготові. Але в той раз все було пофіг, висунувшись із вікон, ми глотали пилюку разом із димом дешевих цигарок та намагались тим побороти природну фізичну відразу до смерті. Марно.

Іноді я мрію... Я б дуже хотів, щоб ті люди, що відповідають за розв'язування воєн у зручних кабінетах із мозаїчним паркетом, килимовими доріжками та «хфайними» секретарками, за планування операцій в генштабі, за національну безпеку, та ті, що знаходять у війні економічний зиск і навіть тим її обґрунтовують, щоб ті тупі ідеологи, які не чули жодного пострілу в своєму житті та розповідають про звитягу та героїзм, посилаючи на смерть чужих дітей, хоча б раз відчувли той сморід «двохсотих», щоб вони всі уважно подивились, до чого призводять їхні «войнушки». Щоб кожен, сука, генерал відчув ціну тих креслень на картах у штабах, а кожен СБУшник — ціну власної халатності, щоб кожен обиватель, що обожнює військову романтику та теоретизує в себе вдома на дивані, нюхали й ригали, ригали й нюхали... Але то все мрії. Марно. Нічого нікому не доведеш.

Вигрузивши «двохсотих» на аеропорті та передавши Юрі їхні документи, ми перекурили та дізнались, що мене вже кілька днів шукав мій командир Доки, який знаходиться на півдорозі від аеропорту до Хрящуватого на позиції «Титан». Ми вирушили до нього.

Насправді, то було справжнє щастя в тому бедламі знайти своїх! Нарешті я зрозумів, що то за люди мені махали здалеку по кілька разів на день, коли я проскакував той поворот, від гріха подалі нажимав на газ і знімав із запобіжника свою «сучку». І взагалі, офігенно, що я не пальнув у той бік, бо там у хлопців стояла ЗУшка, якраз націлена на ту дорогу та поворот. А ЗУшка — то вам не що попало! То моща!

Так от, вислухавши тираду матюччя, що висловив мені командир від щирої радості, що я живий та знайшовся, я дізнався, що мої колеги теж нехіло розважались усі ті дні. Виявилось, що у колоні, яка рухалася в пилу, в них закипіла

спочатку одна «буханка», потім вони її взяли на буксир другою і «Бінго». Закипіла й друга! Однак в «Айдарі», як у піратів, — тих, хто лишився, не чекають (жарт). Просто то був день штурму й було не до них. Тому хлопцям пощастило, що те все трапилось поблизу із «Титаном» — позицією серед поля бійців із героїчної 128-ї гірсько-піхотної бригади. Як я зрозумів, останні й приволокли заблудлих айдарівців до себе. Навіть не знаю, кому пощастило менше — мені чи їм. Бо в перший же день, коли ми спокійно спали в бункері, їх усіх на «Титані» накрило «градами» та «артой», загинули четверо хлопців із 128-ї, згоріли машини «Урал» із БК (що стояв в кількох метрах від окопів та бліндажа, де ховались хлопці) та ЗІЛ із провіантом. І оскільки та позиція була добре відома сепарам — кошмарили вони її щоденно та за розписом.

Якщо чесно, то на той момент я був вже не в собі, та й ходити було вкрай важко, бо тягати на собі бронік і розгруз (що разом важили кіл 30—40) із вилетівшим поперековим диском L5 та защемленим корінцем геть не комфортно. Психічний стан теж залишав бажати кращого. Оцінивши мій стан, Докі дав останнє на той день завдання: я (як єдиний, хто знав, де ті наші позиції) мав відвезти туди свого змінщика — Лаврентія Павловича. Повернутись. Поїсти. Випити. Та спати.

Найцікавіше, що в той момент я навіть забув, що не вмю водити «буханку» — тому просто сів за кермо та поїхав к херам у то село. Насправді ми можемо значно більше, ніж ми можемо уявити. Набагато — набагато більше.

Відвіз Лаврентія Павловича, лишив його на тому блоці у лісосмузі та поїхав до своїх на «Титан». Як я вже казав про ту дорогу, її ніхто не любив! І тоді вперше я їхав там взагалі сам — однак обсер кудись дівся — я просто їхав, дивився на випалені лани і думав ні про що, просто дивився на палаюче сонце та ту прокляту землю. Пофіг на все. Їхав собі потроху і нікуди не поспішав. Раптом побачив у пилу на узбіччі прапор, що, мабуть, був на тій «бехі», що підірвалася на міні в перший день. Його так ніхто і не підібрав. Мені стало соромно за прапор. Тому я зупинився, підібрав його і ще довго

палив там серед поля, спостерігаючи із пагорба на погорілий пейзаж та передмістя Луганська (Видное) в далечі. Страшно вже не було. Було вже ніяк. Ті кілька днів змінили мене більше, ніж десятиріччя до того. Таке буває... А той прапор і до сьогодні зі мною. Як оберіг.

За годину я повернувся на «Титан». Але до тями я вже ніколи більше не повертався, мабуть, так само, як і мої товариші, які були там зі мною і яким пощастило повернутись до дому... Айдар Акбар! Навіки й Амінь!

ПРО ЛЮДЕЙ

Ні! Навіть, про ЛЮДЕЙ!

У кожного є якісь свої люди. І ті люди є різні! Бувають друзі та вороги, також є колеги, просто знайомі та ті, на кого взагалі насрати. Начальники є, командіри та Командири, підлеглі та Побратими. Усі вони близькі й не дуже. Такі звання вони завойовують в наших очах роками. Але тут, на війні, абсолютно незнайома людина може стати твоїм Братом за кілька секунд. Так само і вчорашній товариш може перетворитись в твоїх очах на тварину за той самий проміжок часу...

«Титан»

«Титан»

«Титан» — перехрестя ґрунтових доріг. Там, десь за 20 км від аеропорту в бік Росії. Саме між тутешньою сракою та відносною безпекою аеропорту. Тут та дорога розгалужується на дві: одна веде до Хрящуватого, друга — через Барсука до Новосвітловки. Стратегічне перехрестя прямо серед поля боронять люті воїни із Закарпаття. Хлопці із 128-ї гірсько-піхотної бригади. Розвідники (із двома Офіцерами, прикомандированими до них танчиками першої танкової та власним лікарем Юрою).

Титан — позивний їх Командира, їх позивний рації та власна назва двох лісосмуг, що відділяють безлад «ленерівських обізян» з «матушкой Расією» від Неньки.

Хлопці зі 128-ї приперлися сюди десь за тиждень до нас. З їхніх слів то був повний пи...дець (!), тобто то була карколомна та повна несподіванок подорож у ще одну сраку світу, що почалась для них шикунням на аеродромі. Там знову прибулим хлопцям люб'язно запропонували «прогулятись» десь на 17 км у тили до сепарів та облаштувати ВОП на тому

перехресті в лісосмузі. Як розповідали ті бійці, охочих до того променаду було не багато:

— А що, усі вилупились в бік розвідки (ну типу, а що скажуть вони? Тож бляхамухаспецназ!), — казав Ромчик. — А ми шо! Ми ж не можемо мармізою в багнюку — маємо показати, що то є розвідка, той пішли! Твою ж... холера...

Далі.

— Той, коли ми прийшли сі, тут ніц не було. Ані теї ями (бліндажа). Ані чим копати. Тіко сепари, наче зайці, бігали по кущах. То взагалі диво, що ми живі! — розповідав мені розвідник.

Позиція «Титан» (крапки на фото — воронки від артобстрілів)

Мабуть, я не зможу передати того колоритного закарпатського діалекту, пересипаного добрим словом як у бік ворога, так і в бік нашого командування... Але то треба зрозуміти, що (як на те нам вказує народна мудрість, «война — фігня, главное маньоври») хлопці силами неповного взводу разом із «танчиком», «бехою», бетером, «cherry tigger» та ЗУ-23-2 випхались в тили до сепарів з «тіка шо розблокованого аеропорту». Під командуванням двох Офіцерів (що попхались

разом із ними командувати тією аферою особисто) — Гусаром та Титаном. І якщо чесно, то я більше не бачив підполковника та майора, що жили разом із своїми солдатами в дупі. Але й серед офіцерів та командування є Люди! І все це для того, щоб «зайняти стратегічне перехрестя» (згідно стратегішного плану якогось генерала-(м)чудака) та утримувати його для нас — що б ми пішли брати Хрящувате та оточувати Луганськ далі.

І все було б добре... якщо б (як то було заплановано) ми прийшли за день чи два. Але ми припхались до них аж більше ніж за тиждень. І весь той час хлопці там потерпали від лютої сепарської «арти», організованих груп та поодиноких «обізян», що прагнули стати добривом до скудних луганських ґрунтів. У той час як сепари потерпали від невгамовних мадярів та одного татарина, що нехіло дошкуляли росіянам, та за той час встигли спалити їм бетера, «ниву» з АГСом та ще кілька машин разом із нез'ясованою кількістю поціновувачів «рускага міра».

Коли вони до мене звертались, я ніц нічого не розумів, бо в Мукачевому вимова дещо відрізняється від полтавського суржика. Однак то не заважало спілкуватись. І найцікавіше: де б я ще познайомився із тими мадярами, як не в луганських степах. Але то є Люди! Та щиро сподіваюсь усі вони й зараз живі та здорові, а їх звитяга відмічена званнями, нагородами на іншими бонусами та ніштяками, що вони їх дійсно заслужили!

І люди! Благаю вас! Не вірте в бойовики! Навіть «штурмова операція» виглядає так: ти біжиш та стріляєш кудись по куцах вдалечі, а куці стріляють по тобі! Жодних сальто, перекатів та тактичних прийомів. Бігай по три кроки та стріляй на «двадцять два», а потім знову хутко змінюй позицію... але знову ж таки по три кроки. А потім тягни когось дуже швидко та молись. Жодної романтики — суцільна проза.

Коли б вам показали справжніх вояк — ви б дуже здивувались! Вони не схожі на тих, що по теліку. Вони не мають героїчного вигляду, біцепсів, гордої осанки та взагалі нефіга

не Рембо! Ви б дуже здивувались, якщо б дізнались, що вони, так як і всі, «очкують» під артою, мерзнуть на морозі та пітніють від спеки. І взагалі, мають досить прозаїчний вигляд! Але все ж таки, вони чимось відрізняються від звичайних... сам я поки ще не зрозумів, чим саме. Але на все життя взірцем розвідників для мене лишились ті хлопці з Мукачєвого, а взірцем Офіцера — Гусар (хоча й я знав їх дуже недовго).

Докі

Отже, на «Титан»і ми зустріли Людей!!! Окрім згаданих хлопців із 128-ї там були мої рідні побратими із «Айдару»: командир Докі, колеги — Лаврентій Павлович, Лектор та Рита. Той наш колектив був наче сім'я. І я не можу їх не згадати.

Лаврентій Павлович

Лаврентій Павлович — лікар, у минулому житті нарколог-психіатр. Такий собі двометровий, великий, флегматичний, педант, зануда-інтелектуал. Лаврентій Павлович міг здивувати своєю тактичністю та педантизмом навіть тоді, коли ти певен, що здивувати тебе вже абсолютно немає чим. Людина з окулярами, як «донишко у стакані», замашками безбашеного шумахера та інспектора «Оліфреймут» одночасно. Здавалось, що вивести із себе Лаврентія Павловича просто неможливо. Тактичний до «ікоткі»! Мене особисто, інколи, дуже драгувало його джентльменство, коли, зустрічаючись десь на ґрунтовці з машиною, він ліхо виїжджав на обочину зі словами «Добрий день і вам, колеги...» та ще й робив те моєю стороною машини! Так, що в мене аж яйця піджимались в очікуванні можливого сюрпризу у вигляді якоїсь там ТМ-64 у високій пожухлій траві. Та боротись із тим було марно. То джентльменство у нього в крові. Десь на генетичному рівні. У самий незручний момент, коли під час артобстрілу всі здуру пхались в один окоп, а навколо земля кипіла

від вибухаючого заліза, Лаврентій Павлович намагався запнутися туди останнім. Навіть тоді він замість звичної в такі моменти тиради матюків вимовляв: «Колегі! А не могли би ви немножко подвінутися, а то мне немножко не комфортно от того, что я не влезая в окоп!» Джентльмен, він і на війні джентльмен!

Лектор — людина-енциклопедія всього на світі. Такій собі Арамис кацапсько-української війни. Людина, що навпаки не втратила здатності дивуватись всьому, наче дитина. Дуже добре доповнював Лаврентія Павловича. Інтелігент, «белая кость та секс-символ» в одному флаконі. Один із тих людей, на яких дивишся в тій дупі і не розумієш: що вони тут роблять? Чому замість «глямурної київської галяреї» чи світського рауту він тут? (І чому, сука, той мудак, що вчивсь на військового і потім все життя «служив» та отримував за то гроші, зараз у глямурній галяреї, або, як мінімум, відсиджується в тилу?) Інколи, як я за ними спостерігав, у мене відбувався когнітивний дисонанс, бо ані зміст їхньої бесіди (рефлексотерапія, фламандський живопис XVII сторіччя, оперное іскусство або деякі нюанси конституційних прав та свобод), ані форма не вписувались в ту місцевість, де то все відбувалось...

Рита — операційна медсестра із Луганська, що поїхала разом із нами. Винні, взяли! Верніше, винні, що не змусили лишитись. Синсетивна дівчина, що часто плакала... плакала від смертей зовсім незнайомих їй людей... Дівчина, що змушувала нас усіх відчувати себе чоловіками. Нікому то не кажіть, але найінтимніший момент, що я пам'ятаю — це як, лежачи в одному бліндажі, ми обійнялись чи то від повноти відчуттів, чи то від того, що бревна тої землянки гарцювали, наче сільські баби на дискотеці. Мені за комір сипалась земля, і як справжній джентльмен я обіцяв Риточці, що то усьо херня, і нас не зачепить...

Присутність її на «Титані» настільки збентежила «псів війни», що навіть пригнали інженерку, щоб викопати окрему яму, де облаштували для Рити душеву...

Рита

Лектор

Та нарешті Докі. Андрій. Наш Командир. Флегматичний лікар-анестезіолог із Вінниці. Мій ровесник, власник бороди, як у сільського попа, та глибоко філософського погляду на оточуючий світ. Сноб-інтелектуал, мізантроп та гуманіст одночасно. Я ніколи не бачив на його обличчі паніки та страху... Тільки «Дебіли!!» І в тій сентенції втілювалось все його відношення до безвідповідальності відповідальних осіб, дурості волонтерів, що після курсів з *tasmedy* (до речі, не було гіршої «медичної» лайки в Докі, ніж «медецінамайдана») розмірковували щодо медицини. Та ще й мали нахабство то робити в присутності лікаря з великим досвідом, який на то вчився багато років, а потім багато років працював! А також звитяги наших воїнів... наслідки якої йому доводилось виправляти в купі з усіма іншими халепами недосконалості об'єктивної дійсності.

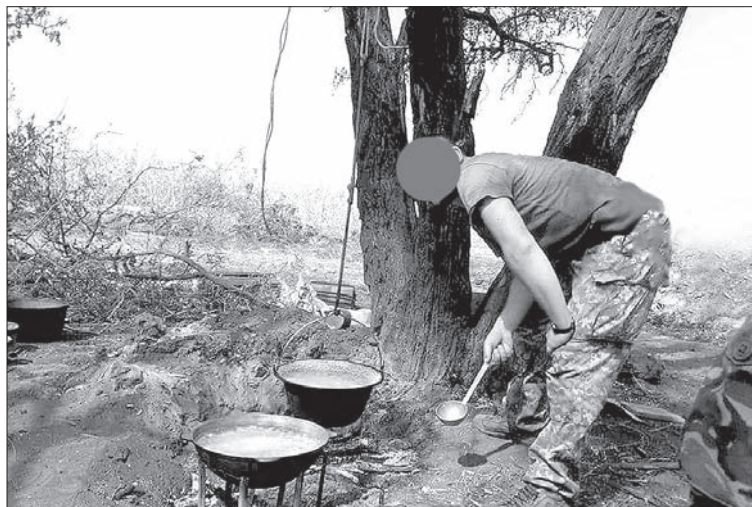
Або, як зазначено вище, «Не бздеть!» — і той вислів мав ще глибший філософський сенс! У нього було вкладено уся карколомність нашого буття та марність страху як такого. Бо, як відомо, хоробрі підуть до Вальхалли... тіко нашої Української, що називається Вирій. Бо й птиці летять до Вирію... й Душі сміливих теж... Тож слава рідним богам! Не бздеть! Амінь. Тощо.

На «Титані» першим мене зустрів Ромчик — старшина розвідки 128-ї. Воїн по своїй суті. Та, певно, шеф-кухар елітного ресторану в минулому житті. Ромчик з Мукачєвого в тій дупі не просто готував, а створював кулінарні шедеври. Задля того мистецтва вирушали цілі експедиції на пошуки заблудлих курей, гусей чи поросят, що були кинуті на призволяще драпнувшим від війни місцевим населенням.

Глянувши на моє біле обличчя після того, як виліз із Хрящуватого, він просто сказав:

— Нумо, братику, давай, поїш гаряченького!

Мені насипали повну миску чогось смачнучого і гарячого, налили горілки, і я випав спати в бліндажу до ранку. Навіть артобстріли не так дошкуляли спати, як ефка, з якою я не розлучався і яка постійно давила десь то під боком, то під спиною.

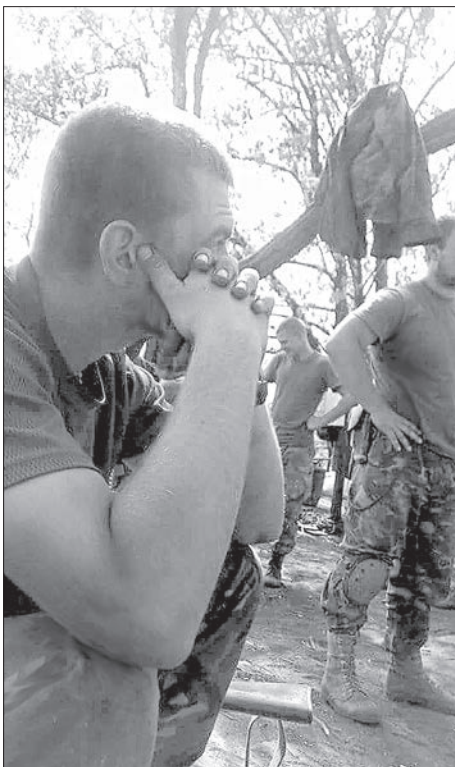
Ромчик

* * *

На ранок я вибрався з тії ями, що була нам домом, та познайомився із нашою позицією. Пара танчиків, бетер, «беха» і, звісно, Люди: взвод розвідки 128-ї із двома офіцерами — Титаном та Гусаром, лікарем Юрою та ще кількома танкістами чи то з 24-ї, чи то з першої танкової.

Ромчик — справжній вояка. Контрактник, що іноді бурчав про офіцерів і про все ЗСУ, разом узяте. Про те, як до війни він, старшина розвідки, випрошував можливості постріляти (додатковий п'ятий патрон на щорічні стрільби) на полігоні чи відпрацювати якісь тактичні навички... А натомість їх випроваджували красити бордюри, саджати чорнобривці біля штабу та займатись іншими вкрай важливими тактичними навичками із лопатами та іншим будівельним приладдям. Звісно, те бурчання старшини дещо дратувало Гусара та Титана, тому вони «назло» Ромчику не ходили до нього їсти смачнючий борщ, а давились сухпаєм під бетером у ямі (де саме вони й жили). Певно, вони десь і самі відчували прови-

ну за «армейській дебілізм до війни». Але! Але (повторюсь) то були й, сподіваюсь, зараз живі та здорові справжні вояки, бо поперлись в ту дупу разом із всіма. Факт. А наявність адекватного командира, та ще з рацією, та ще й володіючого оперативною обстановкою та не бздючого ворога, то я вам скажу, на війні подібно манні небесній! Дуже заспокійливо діє на нервову систему! Факт.

Хлопці зі 128-ї ОГПБР

А ті мадяри були воїнами за покликанням, бо робили вони свою роботу так же просто та спокійно, як до того висаджували чорнобривці перед штабом чи готували «бог-рарч» з тушонки. Там були різні хлопці: й син якогось гене-

рала — доброволець (чув, що загинув, Царство йому Небесне), й кримський татарин Рогатка, що страждав на хронічний розлад шлунка, бо постійно жер прострочену та піджарену прямо в ЗІЛові (у тому, що пару днів тому згорів) тушонку.

Усього разом із нами там було десь чоловік до двадцяти. Позиція виглядала, як Т-образна лісосмуга, із кількома бліндажами-землянками та окопами, що з одного боку мала кукурудзяне поле, з іншого — озиму, а ще з іншого — прибрану ріллю. (Цікаво, що інколи посеред того всього хаосу я навіть бачив, як якісь колхознікі робили жнива!!! Але то тільки спочатку.)

Навколо позицій красувались обламки згорілої техніки, що не дожила до мого приїзду. За кілька днів до приїзду таки влучили, загинули чотири хлопці та погоріла техніка. На жаль, згоріло найдорожче — машина із тушкованим м'ясом (яке потім ласував Рогатка) та харчами й машина із БК. Бойовий комплект не просто згорів, він розірвався та розлетівся по всій позиції: скрізь то все було порозкидане. Коли ти йшов посцяти або до Ромчика на «кухню» чи в душеву, то мав переступати через підкопчені, але не зірвані ОЗМ-72, МОНки, 30-мм патрони, ВОГи, цинки та ще безліч всього вкрай потрібного там.

Звісно, то все викликало в мене неабияку цікавість! Бо, як у людини не зіпсованої армією, ненагравшоїся в дитинстві сірниками та наділеної «питливим умом», у мене постійно шкодливі рученята тягнулись до тих залізьяк. Закономірно, що від тієї кількості вибухових речовин часто виникало «хфілософське» запитання «а що буде, якщо?..» (...шмальнути по гранаті з ахтомату ...а з піштоля ...засунути замість запалу до 82-міни-УЗРГМ, попередньо проколувавши дірку в тротилі ...примотати гранату скотчем до підкопченої ОЗМ ...та інші, надзвичайно цікаві досліди, бо, як я і вказував вище, сам теж себе відносив до штурмовиків і саперів, незважаючи на свій медичний ВОС. Бо «Ето «Айдар», детка!», «Слабоуміє і отвага!» Ура!

Хлопці в караулі

Докі дуже нервував від моїх саперських прагнень та дослідів та постійно грозився пристібнути мене наручником до руля «буханки» за ті витівки, особливо, коли я притягував якусь вибухову фігню, як він казав, «із нездоровим блиском в очах», та розмірковував, як то прилаштувати для нищівної атаки на ворога...

Мабуть, саме за те й нагородили мене позивним Плохіш. Але взагалі то хибна думка, що позивний ти маєш вигадати собі сам — він, як винагорода, надається тобі твоїми побратимами за особистий внесок у суспільний «двіж». І на то теж є свій Амінь.

Загалом життя на тій позиції було нудним, якщо не брати до уваги артобстріли по три-п'ять разів на добу. То зовсім не схоже на гру «кол оф дьюті» та мотиваційні роіки в ютубі. Насправді, то більш схоже на тривалий, невдалий пікнік у поганому місці без шашликів (але бувають винятки, щодо шашликів звісно), нормальної їжі, дівчат, що гарно пахнуть, наметів, розкладних стільців, свіжого пива та мангалу, але, натомість, з великою кількістю «хфейверверків» та специфічних розваг — на кшталт перманентних

вилазок до найближчого сільмагу та раллі по ковдобинам із хаотичною стріляниною в обидва боки.

Якось так: ти просто сидиш у полі, спиш, їси, справляєш нужду, читаєш прострочений журнал «МАХІМ», «Наставлення по стрелковому делу» та «Хіжину дяді Тома» (те, що знайшов у якійсь кинутій хаті та спаленому бетеері), слухаєш музику, навіть інколи кіно дивишся на мобільнику, живеш одним словом... та паралельно постійно чекаєш, коли по твою душу прилетить черговий снаряд. Жодної героїки, суцільна бляха проза... Рано чи пізно в кожного від цього настає апатія. Та пішло воно все...

* * *

Через день поїхав до Щастя та повернувся без водія Ігоря (його там залишив на гаражі комбат). Потім ще через пару днів змусили повернутись до Щастя всіх дівчат. Дівчата не всі хотіли вертатись, верніше, всі не хотіли, навіть одну Аню-«пулемьотчіцу», знадобилось Стелі загоняти до машини пиз... тобто насильно. То вам не теперешня мотивація контрактників... «на довольствіє поставте, а воевать не буду».

Час тягнувся, як хріновий кисіль. Ми — Докі, Лектор, Берія та я — по черзі їздили на позиції, чергувати, евакуювали поранених (Докі робив реанімації), грали в «сусліка» та їздили за пивом. Задля розваги, особисто мені, завжди було за щастя вляпатись в якийсь «двіж»! Бо, може, воно й небезпечніше десь лазити або їздити, та, натомість, сидіти на місці та чекати, коли прилетить, той снаряд ще набагато гірше.

ПРО АВІАЦІЮ ТА РОКЕНРОЛ

Одного разу біля Хрящуватого прилітав гелікоптер. Той Мі-24 зненацька вискочив прям з-за дерев на протилежному боці поля та хутко наближався до нас. Ми всі дуже зраділи тій підтримці, бо, як правило, кількісна перевага арти завжди була на стороні кацапів.

— Ура! Ура! То наші! Зараз як дадуть сепарам просратись... — верещало товариство, і як debilи вилуплялись у бік наближаючого гелікоптера.

Але, на щастя, серед нас був один досвідчений афганець, що блискавично кудись чкурнув і за пару секунд вискочив поперед нас на поле та почав істерично махати прапором! Гвинтокрил якось непевно притормозив, повернув у бік, а потім скинув НУРСи кудись у пусту посадку позаду нас. Що то було? — ми не зрозуміли. Але той гвинтокрил більше не прилітав.

Казали, що генерал авіації на той час просто морознувся і не брав слухавку мобільного телефону (ну, принаймні так ротний сказав). Тому хоча авіація — це сила, але піхота — цариця полей!

* * *

Все може набриднути! Навіть стрілянина! Навіть «арта»! От уявіть собі, що ви живите в полі. Там же спите, їсте, справляєте нужду та нічого не робите. Ну, майже нічого, окрім не-

великих рейдів, якщо пощастить, втикання в горизонт, чистки зброї та сонячних ван. Та біготні до окопів само собою. Але то все дуже набрида!

І ось одного разу терпець тобі уривається, і ти кажеш: «Та з-а-ї-...-а-л-и ви!!»

Та скільки можна? Ну, вже надцятий раз на день я біжу до того гробаного окопу під свист підлітаючих мін, чи шелест налітаючих «градів», чи свист арти... бляха, я вже навіть ті нюанси розумію».

Хтось волає: «Гради-гради-гради...» на дві години... от сука, шахта Самсонівська прокинулась!»

Бабах-бабах! Десь на дев'яту годину від нас, у кукурудзі, лягають перші одинокі два снаряди... пауза... Ну все, бляха, зараз почнеться — пристрілюються!

Та що ж вам не сидиться! Лише десята ранку, хоч перепочили б після сніданку...

Розливаючи тільки що приготовану цикорієву каву, стрибаю до окопу, заливаючи комусь свій сніданок за комір... Одночасно в чашку насипається земля, що сунеться з бруствера... От, сука, і поснідав!

Татататата — десь позаду лягають «гради». Затихло.

Цікава річ — після артобстрілу, як і після сексу, завжди хочеться запалити, навіть тим, хто не палить чи кидає.

— Наче все!

— А чо так мало? Тільки полпакета положили.

— Так жеж ранок! То єсть єщю не вечер!

— Ага — далі буде... ги-ги, — хтось нервово сміється.

От уявіть собі, що ви ту процедуру маєте робити багато разів за день.

Кожен день. І ніч теж. А для того всього є спеціальна людина — «суслік». «Суслік» є кожен!.. але по черзі. Чергування по дві години. Ти маєш сидіти на ящику з-під снарядів та дивитись на горизонт, наче та вищезгадана тваринка. Звісно, тебе може причамбелити снайпер, але він й так може тебе причамбелити по дорозі до сільмагу... Але палити в ночі краще в кулак, а їздити — щонайшвидше! От той «суслік» сидить

і дивиться на горизонт, поки десь там не починає полихати светомузика із, наприклад, бабахами, якщо то міномети, або завиванням, якщо то «гради». І потім уже життя всіх залежить від розторопності «сусліка»! Тобто він має несамовито проволати: «ГРАДИ!» чи просто «ВИХОДИ!» «на три», «дві» чи сіко там годин. І тоді вже всі розуміють, що то або, як звичайно, із Самсоновської, або щось нового. Тобто «обізняни» десь вилізли в поле на нову позицію та намагаються відправити нас до Вирію.

Але, незважаючи на ті нюанси, всі мають хутко сї...ати по норах.

І так цілий день, і то нехіло задовбує. Бо, за законами підлості, все те відбувається саме в той момент, як ти тільки зібрався попоїсти та набрав собі повну міску чогось гарячого, смачного, або тільки зробив каву, або навіть ще гірше: тільки всівся посрати в кукурудзі (в кукурудзі найстрашніше — бо загинути без штанів у такому пікантному становищі сором!), або... коротше, завжди в самий неслухний для того момент! Ну, якщо взагалі може бути слухний момент для сидіння під артобстрілами!

Але за якийсь час ти звикаєш. Ти вже не боїшся! Люди ніфіга не кораблі, як казав Скрябін! Люди — то таргани, кажу я вам! Звикають до всього...

Наступна за страхом приходить апатія.

І ти навіть інколи так задовбуєшся, що до окопу йти ліньки. «А пішло воно все!» — кажеш собі. Та волшебний копняк командира допомагає опанувати відчуття власного безсмертя та змушує нести свою сраку разом із всіма до ями.

Але найцікавіше вночі! Бо, по-перше, виглядає гарно та велично. По-друге, коли тебе будять, то завжди має більший ефект. У ночі найкращі вір-місця — то вздовж окопу. Бо, якщо що, не треба бігти! Ти лише маєш одним рухом скотитись та відразу згрупуватись, бо зараз хтось важкий може сплигнути прямо на тебе. Рита звісно спить прямо поруч із окопом, бо навколо джентльмени, тому першою в яму зіпхнуть її, а потім вже стрибнуть самі.

Наші помешкання на «Титані» — вір-окоп з тентом і норка для «сусліка».

Норка на «Титані»

Ось один із томних вечорів на «Титані».

Смеркалось. Ми насолоджуємось величним видовищем — сонце заходить за лісосмугу — та останніми червоними проміннями на сірій землі. Запиваємо цикорієвою кавою коктейль «Красная шапочка» та ведемо «неторопливу светскую беседу» щодо східного мистецтва та його впливу на європейський містицизм Юнга, професора Еванц-Венца та Реріха... Одначе. Бесіду безцеремонно припиняє галасний крик:

«Гради-гради-гради!! колегі». Знову чую команду «сусліка»-Берії.

Усі біжуть. Та не я, бо я вже заї...авсь за сьогодні туди-сюди, туди-сюди бігати!

Та пішло воно все!.. Піднімаюсь та гордо, не втрачаючи власного достоїнства, йду в повний зріст аж цілих п'ять метрів до порожнього бліндажа (його не дуже люблять, бо хтось сказав, що ті бревна замість стелі можуть привалити), зала-

жу, вимащую під голову шолом, але, подивившись на непевні колоди над головою, таки натягую його на голову... вимащуюсь, надягаю навушники та врубаю на телефоні плеер.

Одночасно з тим лягає перша пара снарядів... охх... ну, зараз почнеться! Ті «обізяни» завжди так роблять: спочатку кладуть пару, щоб пристрілятись, а потім, після коригування, залишок (мінімум, полпакета, але, як правило, пакет чи навіть два з двох різних машин, але в одну точку, щоб створити більшу щільність, а за півгодини можуть туди ж додати ще й 152-й або 120-й... Як раз тоді, як усі повилазять дивитись наслідки обстрілу.)

Грає AC/DC — hell bells.

Вступний бій набату цієї безсмертної композиції якраз співпадає із виходами арти — спалахами десь на обрії за лісосмугою на тому боці поля... Навіть цікаво, що на цей раз? Звісно, за смачними гітарними рифами Ангуса Янга я не чую свисту на підльоті. АЛЕ, який же крутий 3D та real bass boost ефект створюють басы, що їх вибиває з землі москальська «арта»! Неймовірно круто!.. Навіть колоди, що складають стелю тієї нори, здається, підскакують в такт музиці. Епічно! Грандіозно! Захоплююче! Дійснейленд відпочива! Бляхмуха — ті австралійці, певно, навіть не уявляють собі, про що вони ту пісню написали і як круто вона звучить в акомпанементі тріо «градів» Д-30 та мінометів.

Відчуття просто неймовірні — безмежний пофігізм, як чорна діра мого власного всесвіту, ще й приправлений крутим музлом. Запалюю цигарку із думкою, як же не пощастило моїм товаришам, що в них немає плеєра... Ні, все ж таки потрібно замовити волонтерам ще якийсь бумбокс — щоб тим усім шо могли насолоджуватись і побратими.

Згодом 3D ефект закінчується, мобільник розряджається — всі вилазять, курять, і наступає моя черга попрацювати «сусліком»! Палити тільки в кулак. Дивитись на зорі. Слухати жужання БПЛА, пересування десь ворожої техніки та блукаючих танчиків вдалені та думати про сенс життя... А життя прекрасне... мать його так! Навіть тут.

От цікава штука та еволюція!.. Людині знадобились мільйони років, щоб навчитись ходити на двох ногах, не їсти собі подібних та й взагалі підпорядковувати своє життя корі головного мозку, однак деградувати до тварини можна легко за якихось там 40—50 хвилин. Та, на превеликий жаль, у зворотному напрямку той механізм не працює!

Перший тиждень, а особливо перші дні ми брали масу полонених. Напевно, ніхто із захисників духовних «скреп» не очікував від нас такої зухвалої атаки прямо по їх тилах! Тим паче ніхто не очікував того, що візьмуть оплоти місцевого сепаратизму — Лутугіне та ще й Хрящувате (де лише донедавна проводились величезні сходняки місцевих сепарів).

Слід зауважити, що на той момент власне сепари то були «пальною» сумішшю, бо що складались із заїжджих відпускників — фахівців артилерійської, танкової, снайперської чи саперної справи із Кавказу, Бурятії, «козячих станиць» та інших живописних куточків «необъятнай матушкі Росії», «обіжених» місцевих ментов та інших силовіки, що пішли на пенсію, були звільнені за зальоти (також тих, хто боявся втратити власне тепле містечко за те, що активно надсилали до Києва тітушок). Але то майже еліта! Рангом нижче були місцеві блатні «мурли» та інший шансонний контингент. А надійним ґрунтом тієї піраміди (і в буквальному сенсі теж) була місцева алкашня та «нарколиги», що були звільнені з шахт після того, як ті закрились. І над усім тим, як духовні наставники, стояли російські військові консультанти (вони мали організувати все те шобло на вбивства українських громадян та розпил місцевих заводів).

Той факт, що «укропи» майже оточили Луганськ та ще й перерізали автомобільне та залізничне сполучення із Росеєю, нехіло їм давив на сечовий міхур, а також на сигмовидну та товсту кишку. Простіше кажучи, в середовищі сепаров на той час панувала паніка та зрада... На мою НЕ фахову думку, ТО БУВ МОМЕНТ, КОЛИ МОЖНА БУЛО

ЗАЙТИ ТА ВЗЯТИ ЛУГАНСЬК ІЗ МІНІМАЛЬНИМИ ВТРАТАМИ! (Але про то потім.)

Драпали (закреслено) тактично відступали вони по одному та купками. І по формі, й по граждані на своїх двох та на машинах, полями та трасою, і всі в бік «матушки-Росії» (тобто акурат через наші позиції). Звісно, часто-густо вони ставали жертвами замінованих доріг, а також наших блокпостів та дозорів. Перші дні було полонених дуже багато, бо великою звитягою, як ви розуміте, ті маргінали не вирізнялись (чого не скажеш про відпускників та всіляких ветеранів СРСР та Росії). Попадались різні. Навіть буряти-артелерісти! Що приїхали самі на наш блокпост та вискочили на радість усім зі словами: «Рєбята, мі свої! Батальон «Заря»! ЛНР! Артеліристи!..» — чим визвали повальний хохот та скупе: «Ну, все, приїхали!» Було весело...

І дебіли обколаті куполами, котами та еполетами (до речі, блатні завжди першими намагались здати своїх поплічників). Ніколи не сумнівався, що представники кримінального світу — генетичне сміття. Але були і трушні упороті, що зі слюзами на очах, наче комуніст (з агітаційного фільму радянських часів) на допиті у «хфашистів», казали, що приїхали зі свого мухосранська захищати «Русь-матушку да веру православную от сіоністов, негров амеріканскіх да геєв з Європи...» (Але то були здебільшо молоді та дурні жертви кісельова.)

Буряти розповідали про мізерну зарплатню вантажника в супермаркеті та важку іпотеку вдома. Середньостатистичний аполченець — то мужик, якого вдома не тримало нічого, окрім прострочених кредитів, роботи охоронцем у місцевому супермаркеті та жирної, як боров, пропитої путінкою жінки, що пиз...ила його за власну нікчемність, коли той нажерався до чортів. Нереалізований, нікому не потрібний у власній країні (окрім колекторів з Кавказа, що садять на пляшкі). І от такому мужику мухосранський військкомат (місцева ячейка «козяков» чи пламенні лімоновці) люб'язно пропонував простити усі борги одночасно за вступ до стройних рядів аполченців! Участь у першій чи другій Чеченській, та ще бозна-де, віталась! А найголовніше, що пропонувалось — стати

героєм «Наворосії» за ЗП, яку б він дома й за рік на заробив (але то на словах), та нарешті подолати відчуття власної нікчемності! Приємним бонусом було вбивство глупих «укрів» та мародерство! Ну, поміркуйте, як той мужик зміг би від такого відмовитись? Правильно. Ніяк!

Звісно, то лише одна з категорій, однак найбільш чисельна. Там були й кадрові, що приїжджали відточувати навички на дурних «укропах» і обіжені після Майдану «беркути» та кваліфіковані «альфачі» місцевого розливу (що не гнушались розстрілювати своїх вчорашніх сослуживцев), й просто ті, хто хотів грабувати за законами «воєнного времені». А також, звісно, маньяки, наркомани, алкаші, садисти, ублюдки різних мастей, у тому числі й романтики та інші нереалізовані в житті люди... Ті, хто вирішив, що війна — то місце, де воно може кимось стати та реалізувати свої будь-які збочені фантазії...

Та звісно, треба сказати, що навіть серед тих упирів мав бути якийсь відсоток людей... як і відсоток упирів серед захисників України. Бо то є війна. А війна — брудна справа, що пахне... ну, ви вже знаєте чим.

Відношення до полонених було різне. Однак скажу, що здебільшого наші хлопці поводити себе достойно. І більшість жахів, що розповідали про добровольчі батальйони, то є відверта брехня. Але завжди є своє «але». Бо (див. вище) то війна. А ротний Зола й взагалі забороняв будь-які дії щодо полонених. «Війна моя, гріх не мій» — то його слова в ті дні. То також факт.

Різне бувало, але я так вважаю: твоя людяність проявляється там, де ти можеш безкарно стати звіром, та лишаєшся Людиною. Там, де від тебе залежить чиесь життя. Саме в тій ситуації, коли перед тобою людина і ти можеш із нею робити все, що завгодно, і тобі за те нічого не буде, і виявляється, наскільки ти людина чи тварина. Винищувати ворога — то є обов'язок, а от насолоджуватись вбивствами — то збочення.

Чимось ми таки маємо відрізнятись від орди або... Інакше, за що ми воюєм? Саме непрявлена жорстокість є мірилом

людяності. То вже моя власна аксіома. Але в кожного правда своя. На істину не претендую...

Буває різне. Інколи знайомі тобі люди перетворювались на звичайних тварин... І цікаво те, що у зворотній бік вони вже перевернутись не могли. Виключено. Деволюція працює лише в одному напрямку. Ставши твариною, до людини вже не повернешся. Хоча ще треба додати, що найбільші звірства найчастіше відбуваються вже в тилах! Бо на 0 (як то зараз кажуть), на «передку» ті люди, що там знаходяться, рідко опускаються до справжніх звірств. Бо цілком зрозуміло, що завтра ти сам можеш опинитись в подібній ситуації.

Тоді всім було ясно, що айдарівець то не просто смертний вирок, то вирок на мученицьку смерть від тортур (тому всі й тягали ефку для себе). Але якщо ви думаєте, що в мрачних підвалах та катівнях відбуваються найганебніші речі — ви помиляєтесь! Найбільш збочені звірства завжди відбуваються саме в тилах — і чим далі, тим гірше! Там, де ті уроди, що очкують воювати як чоловіки на «передку», доводять самі собі свою крутість через приниження полонених, а найкрутіші та найцинічніші звірі роблять свої справи навіть не в підвалах, а у високих кабінетах, за горнятком кави на величезних дубових столах, за допомогою лише папірця та ручки. Але то звірі, й до людей вони не відносяться... Вважаю вартим покласти все життя на те, щоб виловлювати та ізолювати ту мерзоту навіть після війни, навіть незалежно від боку, на яким вони воювали. Бо людина має лишатись людиною. Амінь. Але то лірика. Вибачте, не міг про те не написати.

* * *

День за днем ми жили на тім «Титані». Час від часу, змінюючи друг друга на «передку», їздили до аеропорту та Лутугіно, де нас завжди закидали питаннями, ну що там, як? Тримаємось? Пили цикорієву каву та ховались по окопах. Хлопці-розвідники ходили в дозори, Докі лікував, а ми з колегами вивозили «трюхсотих» та «двохсотих», чергували на Хрящуватому та, як завжди, займались нічим.

Одного разу навіть зробили разом із Ладюю невелику операцію якомусь десанту. Романтично, при свічах. Потім отримали нагоняя від Докі за те, що це робили в польових умовах. Але десанту пощастило: він отримав дрібноосколкове та за день поїхав до справжніх лікарів. Час тягнувся, як якась жижа, повільно і нудно. Особисте я кожне завдання сприймав, як дар богів від тієї скуки.

Сепари, як і раніше, дотримувались прийнятої, своєї улюбленої тактики «розвалити ті села к херам здалеку «артой».

* * *

Андрій Юркевич (Грізлі):

Коротко про головне. Були в Хрящуватому, штурм плюс утримання позицій. Над селом знаходиться висота, яку по всіх законах ведення війни потрібно було б взяти перед тим, як йти на населений пункт. Але далеко не все в цій війні піддається логічному розумінню, тому після того, як Хрящувате стало наше, ми опинились під перехресним вогнем — із висоти і зправа, причому жодна зі сторін снарядів і зарядів не жаліла: «гради», танки, крупнокаліберна артилерія та міномети — у комплекті з пробитою газовою трубою, яка пала-

ла, горящою травою та зруйнованими будинками — картина в перші дні нагадувала кіношнний апокаліпсис.

Обстріли були найінтенсивніші за весь час мого перебування на війні, іноді працювало по кілька видів зброї одночасно. Цегляні стіни будинків розсипалися від кожного попадання в них, тому вибрати позицію для утримання села було надзвичайно важко — тим більше, що вже при штурмі у нас були суттєві втрати. На подив, на допомогу прийшла корупційна складова — дім прокурора N-го району знаходився не тільки в географічно зручному місці, але й був збудований з настільки міцних бетонних блоків, що витримав п'ять попадань, а цей показник є феноменальним, враховуючи ту розруху, яка панувала навкруги.

До місцевого населення (того, що лишилось) все більше доходило, що «освободителям рускаго міра» глибоко начхати на те, що окрім нас у тих селах лишились ще й діти, жінки та похилі люди. Тому вони із завзяттям олігофренів рівняли з землею ті села з оточуючих висоток. Місцевим було сцикотно, але від того нас вони не любили ще більше... і навіть наша присутність разом із ними не могла бути доводом у бік того, що їхні села руйнують саме «освабадітелі», а не «хфашисти-бендерівці». Та, незважаючи на ненависть, брати в нас їжу та просити про допомогу вони не цурались... Місцеві. Здебільш полусепари. Я їх так називаю (але бувають виключення). Спочатку ті, в кого були машини, виходили колонами, обмотавши автівки білими прапорами з наволочок та простирадлів. Але потім та тема заглохла.

Поки ми воювали із сепарами, було не до біженців. Але коли протистояння перейшло в позиційні бої, брати росіяне вирішили, чи то показати хибність евакуації саме на українські території, чи то покарати «зрадників» за «ахвисукідоукроповсйо...иваєте». А може, й взагалі влаштувати шоу для одного зі своїх найоб'єктивніших в світі телеканалів. Тому орда влаштовувала охоту на біженців.

Згодом таки сталась трагедія: один мій товариш вирішив провести просвітницьку роботу серед населення, тобто про-

сто пояснити людям, що чим довше вони не покидають свого села, тим менше в них шансів лишитись живими. Як на біду, саме в той день приїхав ЗІЛ із БК. Хотіли, як краще. Тому й запропонували тим, у кого вже немає сил потерпати від російської «арти» та жити у власному підвалі, евакуюватись вже зараз. Бо той ЗІЛ йшов на аеропорт. 17 чоловік посадили на відкритого борта того ЗІЛа, серед них були дві дівчинки, десь 6 та 4 рочків... На той час блокпосту в лісосмузі на повороті на ґрунтовку, де ми жили спочатку, вже не було (бо не було кому його утримувати — з кожним днем людей ставало менше). Тому ті дороги просто проскакували на козацькій удачі. Так ось, людей загрузили до того ЗІЛа, військовий водій (мабуть, єдиний військовий, що був у тій машині) сів за кермо, та вони поїхали. Та як тільки вони відїхали на 500 метрів із села та звернули в поле (прямо на місці бувшого блокпосту), якийсь нелюд вийшов з кукурудзи да вшмалив впритул по ЗІЛу чи то зі «шмеля» чи то з РПГ... Живими лишились тільки мати із двома доньками (40% опіків тіла) та один чоловік... із сімнадцяти... Та тварина не могла не бачити, що стріляє по цивільних.

* * *

Андрій Юркевич (Грізлі):

Подвійні стандарти — тема банальна і затерта, але є випадки настільки кричущі, що не вписуються навіть у клінічні діагнози. Особливо гостро мною сприймаються дискусії на рахунок нашої присутності у Хрещуватому. «Ви злочинці, бо побили двох місцевих, запідозрених у сепаратизмі! «Укропи», садісти і карателі!» ...и, шановні... Сепаратисти обстріляли колону, в якій ми евакуюювали мирних жителів... З машини, яку збирав по селі особисто я, з пенсіонерами і двома малими дітьми, зробили такий фарш, що до цього часу нема точної інформації, а скільки ж людей там загинуло... «Укропи-марадьори, ані абваравають дама месних...» А це нічого, що обкрадати там особливо нема що, півсела зрівняно з землею артилерією, «градами» та мінометами росіян? Купа спалених і зруйнованих будинків,

по вулицях бродять покинуті корови, собаки та інша домашня живність... Людське самодурство — явище розповсюджене, але в таких масштабах, як я його зустрічаю тут — це варто написання дисертації для якогось із світил психіатрії...

Наступного дня було вирішено організувати евакуацію останніх мешканців. На той момент у селі вже кожен другий будинок був розбомблений. Хлопці мешкали в клубі в підвалі. Та то ж є армія. Слабоуміє й отвага — наш девіз. У даному випадку більше було слабоумія.

Тому десь в аеропорту десанти з 8-ки знайшли та привели до ладу жовтого «Богданчика», обвішали його білими простирадлами та ще й обліпили червоним скотчем. Далі з метою суворого дотримання таємності операції дві години вели перемовини по радії. Генерал — з аеропортом, аеропорт — із «Титаном», «Титан» — із Хрящуватим... І так далі. Ну, певно, щоб усі аж «до Маскви» були в курсі, що ми сьогодні будемо місцевих вивозити. Коли то всьо обговорили про «коробочки» «беженцев» і з Хрящуватого на аеропорт, коли сепари вже підготували мінометні розрахунки, та пристрілялись по дорозі, та й, думаю, вже й якийсь лайфньюз підтягнули, щоб потім показати зверства «хфашистів», командування вирішило, що то є самий слухний час робити евакуацію. До нас на «Титан» приперся на тому «Богданчику» водій-десантник, до нього зголосився Гусар зі 128-ї (зі словами, що задовбався пацанів своїх втрачати, то поїде сам) та я, як санітар-провідник, більше від скуки та мотивуючи тим, що, куди їхати, знаю тільки я. То й поперли на тому «Богданчику» втрьох...

Ви колись їздили влітку по польових дорогах? Там така пилюка позаду піднімається, що за кілька кілометрів видно. Ну, то й почалось... Ми їдемо, а по нас то зліва, то зправа міни лягають, аж у яйцях щикотно. Доїхали ми до того села. Там наші пацани вже народ зібрали, чоловік тридцять — усі з сумками, хто з «лісапедом, хто з баулами, сваряться між собою: «Людам місця немає, а воно із трьома сумками лізе!» Рузьке. Найцікавіше, що там була одна родина із двома доньками, десь років 3 та

10, так ті взагалі без речей — дуже чемні люди. Натомість ті кляті пенсіонери глотку один одному за чемодан рвуть... і пофіг, що рідній сестрі місця немає. Люди. Вони такі іноді звірі.

Вирушити ми не могли години зо дві, бо опоненти, розуміючи, що в селі десь зібралися місцеві, намагались утнути ще одне «воєнне преступленіє карателіє» за допомогою 120 мінометів. Людей завели перечекати ту «діскотеку» в підвал клубу.

Цікава річ. Світ тісний — там я зустрів хлопця із 80-ки, з яким був на Майдані разом у 9-й сотні... Де б ще зустрілись?

«Кляті карателі і бандеровці» робили все можливе, щоб витягнути з того пекла цивільних. Саме під час обстрілу айдарівець Рокер, назважаючи ні на що, лагодив колесо «Богданчика». Та як нагороду за той лицарський вчинок отримав цеглину в шолом від 120-ки, що прилетіла в сусідню хату... На жаль, то його єдина нагорода.

Час від часу ми забігали в маленьку прибудову, де був вхід до підвалу, який ми ділили разом із парою переляканих псів, що так само, як і ми, ховались там від обстрілів. Після одного розриву той пес заскулив та вкусив мене за ногу! Певно, тим самим він висловив своє відношення до військових загалом, що прийшли до його села і тепер своїми вибухами заважали тому цуцику товкти сучок та безтурботно лизати яйця на сонячній галявині перед клубом...

Я, розмірковуючи про ймовірність злапати сказ та те, як би це було тупо саме за наявних обставин, від гріха подалі спустився до підвалу. Підійшов до тієї родини й глянув на дівчинку трьох рочків. Дома мене чекала така сама віком донька... Хотілось якось заспокоїти ту родину. Але дівчинка дивилась на мене такими дорослими оченятами, що ставало страшно. Я знайшов десь у броніку барбаріску (що тягали ми із собою, щоб перебивати голод та мерзенний вкус дешевих цигарок) та запропонував дівчинці. А вона, прикриваючи свою голову руками та пригинаючись від бабахів на дворі, так по-дорослому глянула і відповіла:

— Потім! (Тобто, зачекай, дядя, зараз вони відстріляються і тоді — поспілкуємось.)

У мене забракло слів... та я пішов до собак палити...

Десь за півгодини затихло, ми вивели людей та погрузили до автобуса. Я обрав найбільш жирних та сварливих бабок і посадив їх біля вікон в надії, що їхні туші, може, захистять дітей від осколків! За ними посадив батьків тих дітей, а саму дівчинку, — попередньо прикривши власним броніком, посадив між собою та її батьками...

Та із молитвою вирушили...

Виїжджали з села під звуки одурілих автосигналізацій... Хлопці свої та «віджаті» машини ховали за селом у посадці, бо не без причин боялись, що в селі ті машини дуже скоро перетворяться на підсмажений металобрухт, а техніки — хоч наступати, хоч відступати — окрім тієї не було!.. Але за старою ковбойською традицією, коней друг другу не довіряли. Саме тому всі машини були поставлені на сигналізацію і, звісно, під час обстрілів починали несамовито волати (а в ночі ще й мерехтіти). Та волаюча автостоянка в полі дико доставала сепарів, і вони ще з більшим запалом намагались в неї влучити. На щастя, жили всі далеченько від неї.

На нашу удачу, водій-десантник виявився ще тим гонщиком, і обратно поперли не по дорозі, а прямо по ріллі навпростець, мимо волаючих машин, тому змогли минути тих мін, що лягали по нашу душу на дорогу в районі ще вчора підбитого ЗІЛа. Я, певно, ніколи в житті так не молився... не за себе, а за ту малу, що сиділа позаду мене... Та, слава рідним богам, ми таки без втрат, але на трьох колесах доперли до «Титана». Я попросив батьків тієї дівчинки подзвонити до мене додому і сказати, що зі мною все гаразд (бо зв'язку в нас не було вже більше як тиждень та мої рідні певно дуже хвилювались)... Однак, як виявилось згодом, ніхто так і не подзвонив... Але я за те не ображаюсь. Люди вони такі... люди.

Та із того часу я назавжди зрозумів, що в будь-яких обставинах можна лишитись людиною. І так само в будь-яких обставинах дуже легко перетворитись незворотно на звіра. Амінь, і да буде так.

ПРО ПАМ'ЯТЬ

Пам'ять непередбачувана... От відбувається щось важливе із тобою... типу народження доньки, чи смерть бабці в твої п'ять років, чи, наприклад, невдалий пікнік у луганських степах (ну ви зрозуміли, про що я)... І от що саме мало би відбитись в пам'яті на все життя, що ти будеш згадувати за мить до вічності? Вигляд твоєї дитини? Очі дружини? Горе дідуся? Чи страх в очах товаришів, коли земля ходуном ходить?.. Романтично... але ні! Події відбиваються в пам'яті якимись зовсім невідповідними важливості моменту спогадами — геть дурними, на перший погляд, картинками, звуками та запахами... Чомусь потім згадується морозне зоряне небо у вікні пологового будинку, що дивиться на нове, тобою дане життя; і чисте морозне повітря; «конхвети», які роздавали на поминках та мерзенний сморід від попа; і звісно, смак чаю з пакетика із луганським пилом та тепле, домашнє оточення під маленьким навісом армійського намету на «Титані».

Десь ближче до 20 серпня ситуація почала змінюватись, і, на жаль, не на нашу користь. На перший погляд наче нічого не змінилось, але той запал та звитяжний дух воїнства, що панували в перші, як нам казалось, найтяжчі дні, поступово танули й перетворювалися спочатку на досаду, а потім на розчарування і згодом апатію. Нічого не відбувалось. Ми й далі просто так сиділи серед тих полів і сел та збирали власними сраками уламки «арти» та поодинокі кулі снайперів.

Поведінка сепарів змінилась також: уже не було того драпання кукурудзою дизертирів і, як наслідок, полонених.

На заміну прийшли методичні та доволі влучні артобстріли. Було таке відчуття, що хтось щось знає, але не ми. Щось важке вігало у повітрі. Але на той час ми ще не знали, що то зрада, мати її так.

Також змінилась і погода. Замість спеки прийшли суховії та сіре небо, що разом із погорілою лісосмугою, де ми жили, створювали якесь таке гротескне середовище, що на перший погляд навіть було важко сказати, яка зараз пора року.

Вночі стало холодно, та кожну ніч я проклинав мою (і...ануту) чудову, перманентну помічницю Аню-кулеметницю, що від широти власної душі та всеохоплюючої емпатії запхала мій спальник якійсь обгорілій аборигенці під голову: «Ну, ей же било больно, а я й хотіла, що б їй зручно було!» Отжеж, суки!!! «І так мій спальник, що пройшов і Крим, і Рим, і Кавказ, і Говерлу, і Майдан, зник у невідомому напрямку... шлях би трапив і ту місцеву сепаршу, і ту Аннушку-помічницю, разом узятих», — думав я кожну ніч, хапаючи дрижаків під ранок у полі.

На щастя (слава волонтерам!), у нас були термопокривали, на рекламній обгортці яких було написано, що вони мають круто допомагати при гіпотермії й взагалі, то супертехнологічна штука. Насправді, то були просто куски тонкої целофанової фольги. Кожної ночі, в беспорядній надії зігрітись нанотехнологіями, я закутувався в той космічний виріб та був схожим на персонажа фільму «Кін-дза-дза!». Наче інопланетянин, своїм шелестом та виглядом я демаскував уночі всю позицію та накликував тим на себе матюччя побратимів, що зручно й тепло, мені на заздрість, влаштувались у своїх спальниках.

* * *

Незважаючи на оточення, луганська щільність артобстрілів збільшувалась, та, судячи із напрямку прильотів, стріляли чи з району Краснодона та зловісної Самсонівської шахти, чи взагалі, з позицій на схід від Новосвітлівки—Новоанновки, тобто чи з кордону, чи з самої «єрефії».

З новин по своїх смартфончиках та дзвінків додому, коли потрапляли в зону дії спутникової мережі, ми дізнавались про якісь перемовини, що готуються, та про гумконвой.

Тоді розмов тільки й було про той гумконвой. Пустять — не пустять. Поїдуть — не поїдуть. Чи то договоряки та зрада, чи тонкий перемовний процес. Мнагахадовачка. Окопні політологи робили аналіз дій військового керівництва не гірше, ніж оті балаболи на шоу в Шустера. Хоча кожні дебати, що часто-густо переривались стріляниною, приводили нас до висновку, що якщо той гумконвой таки заїде, то тоді точно настане пи...дець-зрада і нам хана. Щодо нашого колективу, то ми дотримувались саме такої точки зору, бо коли сидиш і розумієш, що то мають привезти ЩЕ снарядів і дебілів, що будуть намагатись тебе вбити, все виглядає дуже просто! Звісно, в Києві та Мінську то все має дещо інший вигляд із кабінетів на перемовинах.

Вочевидь той гумконвой мав йти саме через нас — саме тією трасою, що була перерізана нами в Хрящуватому та Новосвітловці.

Коли дивились на карту та чухали ріпу, усі розуміли, що то є найпростіший шлях від Ізварино, де саме зараз стояла та колона білих КамАЗів, до Луганська. І той факт дуже нервував суспільство: ніхто не розумів, навіщо давати підвезти зброю та припаси ворогу. Наскільки пам'ятаю, коли питали в ротного Золи, «що то таке і що ми із тим будемо робити», Зола робив круглі очі, видавав тираду матюків на тему того, що командування «морозится», а він «ї...ав той гумконвой» і «хервінпройде, поки ми тут стоїмо». Однак не так сталося, як гадалося.

Ми й далі по черзі чергували в Хрящуватому, спали на «Титані» та вивозили «трьохсотих» та «двохсотих» на ЛАП (якій тоді нам здавався такою безпечною цитаделлю, що мало не курорт). Трохи їздили, трохи стріляли, трохи стріляли та їздили.

Змінилась не лише погода та поведінка сепарів — значно активізувалась їхня аеророзвідка, і якщо раніше ми ті «само-

льотики» чули лише раз на кілька днів, то тепер по кілька разів на ніч. З'явилися якісь блукаючі танчики, що виїжджали вночі та сильно дошкуляли нашим хлопцям. Взагалі, ніч жила своїм життям, горизонт постійно спалахував чи то виходами, чи то розривами (на щастя, не завжди поруч із нами), в небі диринчали ті гробані самольотики, а вдалі чутно було звуки техніки та блукаючих танчиків. Щось відбувалось. Точно, щось відбувалось. І навіть я, санінструктор, то розумів.

Та й удень нудно не було. Треба сказати, що зі зв'язком завжди була проблема. Ні, «проблема» не те слово. Те слово — «жопа»! Тобто інформацію про те, що відбувалось, можна було дізнатись в першу чергу з власних очей та від таких же, як і ми, йолопів, що запхались в сраку світу та тягались по позиціях, підвозячи воду, БК та інший життєво, необхідний мотлох нужденним.

Отак сидиш, куриш і бачиш, як десь вдалі піднімається пилюка по дорозі.

— І кого то черті несуть?

— Може, комбат.

— Ага, аж десять тобі комбатів у печінку — нех... йому робити по вас, дебілах, їздити! То ж парад скоро — мабуть, жипи наминають, щоб по Києву виджагерівать, — видихає хтось дим цигарки та спльовує. — Та пішло воно все!

Автор слів розвертається та йде в бік «кухні». Ми з Докі з цікавістю продовжуємо «втичїть у горизонт», а боець із 128-ї на всяк випадок сідає у ЗУшку.

Таки цікаво, кого до нас несе? По черзі дивимось в приціл ЗУшки, що вже наведена на ту дорогу.

— «Буханка»... Прапор... свої.

Кашляючи від найякісного пального, із пилюки винирює брат-близнец нашого «Буцефала». Такий же перебитий та дірявий.

— Здаров, Юрчику! — каже водій «шишебобріка», айдарівець, що на такому ж «шишебобріку» їздить з Хрящуватого та Новосвітловки в Щастя по БК, цигарки та «хавчік», а також виконує інші таксистські функції у цій дірі.

— Здравов!

— Но шо там?!

Вопрос більше риторичний, тобто що на сусідніх позиціях відбувається? Що в Щасті? Що в Половінкіно? І шо ваабсче люди кажуть? Чи буде нам підмога і будемо наступати (в шо вже ніхто не вірить), чи ротація і стояти далі, чи вйо...увати, поки ще хтось живий лишився...

Відповідь так само насичена глибоким змістом:

— Та пи...дець! (що на загальноармійській мові означає, що ніхера невідомо, командири мовчать, всім все пох...й та суцільний бардак.) — Вам шось потрібно... вода чи цигарок!?

— За воду будем признательни, а что за сигарети у тебя? — Водій киває в бік ящиків у темному пузі «буханки».

— Та не, у нас такого говна і свого хватаєт. — Докі кривиться з видом породистого kota, якому замість звичного гурме запропонували затхлий оселедець.

— А вот я возьму, если ви не против! — Лаврентій Павлович заощадливий та не гребує навіть дешевим армійським куревом.

— Ну, так, а шо, Юрчику, чути?

— Філіпа поховали. І ще хлопців. І з документами їх щось наплужили... Суки...

Усі мовчать.

— А ще шо? — хтось питає.

— Та хтозна... я тіко завантажився і обратно, а у вас шо?

— Комбайнер «двохсотий»... учора на аеропорт відвезли...

Усі знову мовчать, куримо. Я дістаю пляшку з мінералки де лишився відучора коктейль «Красная шапочка», тобто спирт із чимось. Трохи відливаємо на землю, потім мовчки ковтаємо по черзі та палимо.

— А что тут у вас такое? Что, пожрать что-то вкусное есть?

До компанії приєднується вічно голодний Рогатка — кримський татарин, боець 128-ї. Поки Юрчик лізе за чимось

до машини, а я меланхолійно дивлюсь на обрій, Рогатка без спросу дістає в мене з руки пляшку із «мінералкою». Відковтує. Робить великі очі. Та починає різко все випльовувати!!!

— Єта шо?!! Водка??! І ви чого мне не сказали!!! Дебіли!! Уроди!!! Я ж мусульманін, мне нельзя!!!! Сволочі ви...

Усі регочуть до сльоз — дякуючи релігійності Рогатки все виглядає не так вже й депресивно... життя триває... мати його так: горобці скачуть по деревах, цвіркуни цвіркочуть, вітер посипає пилом місячну бороду, а Рогатка матюкається. Як то кажуть, «все норм».

Ми ще кілька хвилин регочимо з нагрішившого ісламіста, ділимося новинами, і Юрчик вирушає далі на своєму «шишебобріку» в бік Барсука та Новосвітловки.

* * *

От що за моду взяли критикувати уряд та «хенералів»! Як би то ви стільки водки випили та стільки срак вилизали за все життя, то й вам, напевно, відкрилося просветління! Свята істина полягає в тому, що солдат — то є дебіл! А солдат-доброволець — то еталонний дебіл у сферичному кубі! (Ну, як ще пояснити бажання людини загинути за те, щоб хтось заробив нехілих грошей, попиваючи дванадцятирічний чівас у високому кабінеті, а солдат-доброволець в кращому разі отримав... нічого, бо в гіршому — смерть, каліцтво та кримінальне переслідування за знуцання над законослухняними сепарами.)

І саме тому свята істина полягає в тому, що ніякої техніки тим дебілам довіряти не тільки не можна, а й взагалі, є приступною халатністю та умисним марнуванням кошторисного державного майна! Саме тому всі бойові добровольчі частини мають комплектуватись усіляким мотлохом, який списати на металобрухт (з урахуванням откату в контролюючі органи) значно дорожче, ніж спалити разом із тими дебілами у ході війни... та й ті дебіли, маючи на чому доїхати до фронту, зай-

дуть у Вальхалу в значно більшій кількості, чим, безперечно, зменшать шанси зібратись голодранцям на новий Майдан... сука... Та не про те мова!

Так от (ліричний відступ), перед тим, як звинувачувати вояк 14 року в мародерстві, треба дуже добре подумати, на чому вони мали доїхати до виконання свого святого обов'язку — піти у Вирій за Неньку! Отож! Не буду перелічувати усі можливі моделі металобрухту (на кшталт БТРів, що їх у штурмовій роті аж два: перший їздить, але не стріляє, а другий стріляє... але, на жаль, не їде!). Мені дістався «Буцефал»! Майже елітна автівка — УАЗ із 2-літровим ІНЖЕКТОРНИМ (фігасе нанотехнології) двигуном... І ще пара таких же, але на років двадцять старших та карбюраторних. Як ви вже здогадуєтесь за логікою подій, перший — волонтерський, інші два — від армії...

Узагалі «шишебобрік», «буханка», «таблетка», «уазік», «санітарка» — то є супермашина!!! Треба сказати, що спочатку я навіть заздрих іншим понтовим та модерновим автівкам, що їх надибали мої більш пронириліви побратими. Але згодом узрів мудрість Докі, якій відмовлявся від «віджатих» іномарок і джипів. Річ у тім, що «буханка» окрім всюдодістності та простоти в ремонті мала ще одну беззаперечну тактично-стратегішну перевагу. Вона не уявляла із себе важливої цілі для ворожих ДРГ. Тобто, коли якісь «обізяни» пробирались поміж наших позицій, бзділи та малювали собі в уяві преміальні за знищену важку техніку «укропів» — при вигляді металевого лайна, що само ледь їде, їх спіткала відраза до нас як до цілі. Не раз бувало так, що машина, яка їхала з інтервалом у півгодини за мною, обстрілювалась (особливо, якщо то був джип, якій теретично міг везти якийсь велике цабе).

І лише тепер, переосмисливши згадані події, я усвідомлюю велику мудрість хенералів, що катали санітарними БТРами по параді та не давали їх нам. Тим самим вони намагались зберегти життя простого санінструктора, лікаря та «трюхсотих». Вічна слава тим мудрим штабним мудакам!

Мудрість командування розповсюджувалась не лише на техніку. А й (як ви далі побачите) на керівництво усією операцією в цілому. Тобто, розуміючи власну організаторську імпотенцію, вони просто забили їх... я на весь той «двіж» — і то було надзвичайно мудрим рішенням! Своїм втручанням вони, не дай то бог, могли порушити той броунівський рух, що до того часу якось приводив до перемог... Але халеп було багато.

У результаті наявності відсутності адекватного зв'язку та розуміння, що ми тут робимо і що відбувається, постійно відбувалась якась кумедно-трагічна херня. То когось поховали... бо хтось поїхав кудись і в результаті суперможливостей мотолайна завис десь із мазутою на мармізі та ключами в руках у колінно-ліктьовому положенні під технікою... чи з більш прозаїчних причин кохання до місцевих богинь та абстинентного синдрому. То знову когось десь прої...али. То ворог наступає, то ми відступаємо. То авіація на...анулась у полі... то артилерія в'ї...ала по своїх, то танчик під час штурму майже впритул вшмалив по своїх, прийнявши їх за ворожих гранатометчиків... то ще якась халепа. Біда.

У Хрящуватому так взагалі по надцять разів на день прокочується паніка:

— Їдуть, їдуть — то гумконвой, по позиціях, зараз ми його... Хлопці, не відступаємо! За Україну, за її Волю... 3000 спартанців... Передай мені останнього «піббуля» та цигарок... Оооодин бля... нах...!!

— От бля... та то ЗІЛ з 80-ки із БК або ще щось в том же дусі.

Так і жили.

Черговий обстріл, ранок. Виходи на 2 години. Сууууука.

Бабах... Десь поруч ще бабах!! І тріскотня рвущихся патронів у пожежі... Невже влучили? Сидимо в окопі та гадаємо, чий ж то кінь горить?

Висунувши носа, із полегшенням хтось видихає: «Ну, слава богам, наші коні усі цілі». Палає «chery tiggio» розвід-

ників. Потім, у перерві між обстрілами, над попелищем тієї машинки кремезні закарпатські хлопці чухають бороди. Найбільше, що їх турбує в тій ситуації, то як тепер списати машингвер типу АК-74, що згорів разом із машиною? За що, звісно, якийсь там штабний поц буде потім колупати мозок службовим розслідуванням тривалий термін (можливо, навіть викликаючи із відпустки та погрожуючи трибуналом чи як там його) усьому відділенню разом узятому...

Десь в ті дні сталась трагедія. На сусідній позиції (південніше від нас) також на ВОПі стояли хлопці із 128-ї. Розповіли, що один снаряд влучив таки прямо в окоп чи бліндаж, де разом ховались 10 чоловік... Наслідки можете собі уявити! Найгірше було те, що відповіді на то усьо майже не було. На десять їхніх пострілів «арти» було два-три наших. Відчуття таке, наче тебе кинули цигани на вокзалі... І знову то була зловісна Самсонівська шахта (а верніше, позиція серед поля прямо перед нею).

На той час на «Титані» вже майже неможливо було надавати первічну хірургічну обробку. Докі з притаманним йому флегматизмом пару днів мовчки чухав бороду, а потів, зібравши нас трьох, сказав, що бігати від хворого до окопу — то не варіант, і саме тому ми перебираємось в «тили» до аеропорту.

Ми зібрали свої пожитки, помінялись якимись сувенірами на згадку з хлопцями зі 128-ї (я виміняв шеврон на шеврон у їхнього лікаря Юри) та вирушили.

За той час рух був здебільшого у зворотньому напрямку, тобто день у день ми вивозили «двохсотих» та «трьохсотих», але підкріплень ніяких не надходило (щоправда, один раз прийшла колона наших танчиків, що засіла здебільшого в Новосвітловці). Зрозуміло, що людей там ставало з кожним днем тільки менше. Для справки: за весь час там узяли участь максимум 200 айдарівців, по списках бату на той час було не менш ніж 800... Але, як стало відомо потім тоді відбувалось ще декілька вкрай важливих котлов: Старобільський, Лисичанський та Северодонецький... Але то таке, ветеранатошники теж є різні. Айдарівці тим паче.

З «Титану» вирушали з важким серцем.

Лише той, хто лишав своїх відступаючи, може уявити те відчуття. Ти — гівно. І точка.

Переслідує неминуче відчуття, що ти кидаєш тих хлопців і що можливо їх більше ніколи не побачиш. Саме ти! Ти. І ніякі прикази командування про відступ не можуть змінити відчуття, що ти є трусливе гівно! Більше того — десь там, за «Титаном», лишався ще Барсук, хлопці в Новосвітловці та Хрящуватому. Кому не пощастило (чи, навпаки, пощастило) те відчутти, той розуміє, що відбувається всередині, коли полишаєш своїх на позиції... І неважливо, що своїми вони стали за пару тижнів — для війни це ще й який строк! Відчуття власної нікчемності та сорому...

Але...

Є місця...

Є такі місця, в яких ми житимемо вічно. Вони назавжди викарбувані в нашій пам'яті! І те чортове тату вже нікому не вивести з кори головного мозку ні за які гроші... Такі от місця. І не факт, що нам там було добре, але й не обов'язково погано. Просто так сталось, що ті місця на якийсь час виявилися нашим домом. І кожен раз, заплющуючи очі і згадуючи, де б ти не був, тобі не прийде на думку гарний номер в отелі в Хургаді або затишна квартира твоєї коханки, ти навіть не згадаєш, можливо, ту хату, в якій провів роки, але, скоріше, в пам'яті впливе дідовський гараж, можливо, холодний студентський гуртожиток і, напевно, в мене так точно, ті лісосмуги, бліндажі та бункер, де нам довелось прожити усього пару тижнів.

Та рано чи пізно ми всі станемо старими, якщо, звісно, до того (не)пощастить дожити. Із тримтячими руками і віцвілими очима ми отримаємо діряву пам'ять. Ми багато чого забудемо. Місця, де ми були щасливі, місця, де ми жили, перемагали та закохувалися, місця, де ми думали, що страждаємо... в цивільному житті. Ми забудемо людей. Людей, тих,

за ким страждали і з ким спали, тих, кого ненавиділи чи кому заздріли... Ми, напевно, багато чого забудемо. Навіть, можливо, своє ім'я та прізвище... Однак я знаю точно! Ми ніколи не забудемо тих місць та подій. Навіть, будучи дементними старими, ми будемо пам'ятати ті часи до хвилини, до секунди... Ми будемо пам'ятати кожен зморшку на обличчі побратимів. Кожне тремтіння рук в окопі!.. Ми ніколи не забудемо затухаючого погляду тих, хто віддавав душу... та того запаху м'яса й пороху... Ми завжди будемо пам'ятати кожен тріщинку на стелі того бункера та кожен куточок того гробаного... АЕРОПОРТУ.

Навіки й вічно. Амінь, мати його так.

Таким аеропорт був спочатку

Це все, що лишилося від аеропорту...

У терміналі

АЕРОПОРТ

Диспозиція була така.

Аеропорт — то просто поле, подекуди обнесене сіткою-рабцею. Із злітною, перепаханою «артой» «рульожкою» перед терміналом, власне терміналом, десятком-півтора допоміжних споруд та двома бункерами. Термінал із віконцями-ілюмінаторами, як у літаку, та метеовишкою. А ще типу вулиця, що йшла в бік Лутугіно, на якій розташовувались допоміжні споруди аеропорту. Якась адміністрація, пожежна частина, склад ГСМ та бокси по інший бік. Усе це перемежувалось із яблуневими та вишневими садками.

На той час там уже три місяці стояли хлопці із 80-ки, що «нехіло» обжили ту локацію. Вздовж колишніх будівель просто неба та в капонірах стояла техніка (на жаль, здебільше погоріла та виведена зі строю), між яблунями були натягнуті мотузки, на яких сохли тельники, білизна, штани та шкарпетки десантів. Народ ліниво лазив між терміналом та бункером, бункером та ГСМом, ГСМом та батареями Д-30 та Д-120, батареями та позиціями на краях аеропорту, де хлопці торчали змінами разом із танчиком / бетеером, чи ще з якоюсь розпеченою сонцем залізязкою задля захисту кордонів того стратегічного об'єкта.

Наші колеги-медики на той час мешкали в бункері, яких на аеродромі було два: один десь біля терміналу — типу командний, і другий наш, де був госпіталь, власне десанти та їхня розвідка.

Головним там був Юра (ні, звісно головних там вистачало, але...). Головним для нас був Юра! Полковник та анес-

тезіолог із Львівського госпіталю. І Людина з великої літери!

Разом із Юрой там ще був Ростік, ще Юра та Валера — хірурги, пара анестетів (хлопці, вибачайте, дріява пам'ять), стоматолог (як же ж без нього!!), хлопці—водії—стрільці та операційні — анестезисти, одночасно Рома, Вова, Андрій та інші. Цим колективом ми були прийнятні як рідні. Бо, поперше, вже були знайомі за попередній час, а, по-друге, там роботи вистачало. Докі влився до хлопців в опербригаду, а ми з Лектором та Берією разом з машинками — до всього товариства і почали виконувати вже знайому нам роботу: а саме, безцільне марнування часу в очікуванні див, ховання від «арти», засмага на галявинці зверху, очкування всіх у курилці та вилазки на евакуації по знайомим та не дуже маршрутам.

Бригада Львівського ВМШ за роботою

Треба зазначити, що в бункері жити значно комфортніше! От чому саме завжди начальство там мешкає. Там, разом із

нами (чи, мабуть, ми разом з ним) жив цілий командир 80-ки Молот — завжди недовольний чувак, який чомусь дивився на людей як на дебілів. (Хоча інколи я його розумів.)

Військово-медичний кіт-приблуда Штик

Був цікавий випадок.

Оскільки по в'їзді в отель окремого номера з видом на море нам не встигли приготувати, прийшлося розміститись, кому як було місце. Мені дісталось крісло та лавка в головному залі бункера, де окрім мене жили ще чоловік п'ятнадцять-двадцять, не рахуючи поранених, що лежали на носилках та чекали, поки ми їх відвеземо до Лутугіна. Мій закуток як раз знаходився недалеко від кімнати того штабу, чи як його там вони називали. Десь на другий день по приїзді, перечікуючи «погану погоду зверху», перед виїздом кудись я сидів і чистив свій трофейний ПМ. «Мойо золотце!!!» Як і казав вище, в армії я не служив, сірниками в дитинстві не награвся, тому, коли видався час погратись, як я міг тому встояти, тим паче патронів до нього теж було завалилось (звідкі вони взялись хтозна). Але в той час я собі пхав до розгрузу всі

незнайомі прикольні залізяки, що не мали ознак вибухівки (вибухівку складав окремо під сидіння свого уазіка, щоб, якщо що в дорозі, то відразу до Одіна).

Так от. Граючись пекалем, я забув про те, що в патроннику лишився патрон, і шмальнув в стіну перед собою. Куля зі свистом відрикошетила та набзділо порохом. Народ — усі, навіть ті, хто спав, повскакували. Той момент, коли ти розумієш, що зараз, мабуть, будуть бити... Але врятував мене страшний галас за дверима, де був цілий полковник ЗСУ, командір та кадровий охфіцер Молот. Той чувак вискочив із вилупленими від гніву на лоб очима та, плюючись та розмахуючи руками, підлетів до мене! (То відбулось так швидко й неочікувано, що я навіть не встиг відірвати сраку від крісла і тільки лупав на нього знизу вгору одурілими від неочікуваного бабаху очима та сжимав пістоль.)

— ХТОООБЛЯ! ЗВАННЯБЛЯ! ПІДРОЗДІЛ!!! — заплював мене запитаннями пан полковник.

— Плохіш. «Айдар», — розгублено я відповів.

Настала майже театральна пауза...

І...

Реакція на мої слова була геть непередбачувана! Полковник аж підскочив на місті. Махнув рукою і заорав: «БЛ...ДЬ ЗАЇ...АЛИ ВИ!!!» — після чого так же хутко зник, як і з'явився...

Театральну паузу перервав повальний регіт усіх, хто знаходився тоді у тому приміщенні. За таку відповідь їхньому командирі мене простили! Лише попросили вподальшому нікого не вбивати... звісно, зі своїх!

Взагалі, бункер — то було унікальне товариство, сюди збились усі, хто міг: і розвідка, і медики, і зв'язківці, і командування, і просто хлопці, що прийшли з варті поспати в безпеці. Сиділи, їли, спали всюди. Дивились кіно по телефонах та мінялись флешками із сезонами якихось серіалів. Пили чай. А ввечері всі збирались в кают-компанії (столовій-операційній) подивитись вечірні новини! Що там за війна і які там перемовини та гумконвої...

Таки, як казав Наполеон, війна — то череда випадкових подій, що приводить до перемоги, або поразки... то вже кому як. Але навіть ті події створюєш собі сам, бо здебільшого воно виглядає як монотонне існування в погано пристосованих для життя місцях. Так було й на аеропорту.

Десанти в середині нашої спільної оселі

Десь восьма-дев'ята ранку, сніданок із чаю, хліба та згущонки або меда. Потім... у кращому разі нічого з перманентними бігами до укриттів... потім обід. Сон. І знову нічого в кращому разі або, якщо комусь не пощастило, тобі тягнути до бункера та бігати від їхньої «арти», а потім... знову нічого — курити і чекати, коли лікарі зроблять свою роботу. А от потім

як раз найцікавіше — вечеря, трохи коктейля і, якщо пощастить, променад на 20 км до Лутугіна, щоб евакуювати «трюхсотих». Хоча той променад у залежності від ситуації кількості «трюхсотих» та їхньому стану міг відбуватись в будь-який час. Бо наш розпорядок дня ніяк не узгоджувався із розпорядком орди. Так кожен день. Хтось дивився фільми, хтось читав, хтось прав шкарпетки чи колупався в техніці. По бункеру блукала книжка. Ніцше «Так говорив Зоратустра». Її по черзі хапали, але щось вона так у нікого й не пішла. Вочевидь, оточення не надихало на той граніт філософської думки...

Номер-люкс з видом на море (уві сні)

Особисто я лазив. Тим самим порушуючи перше правило спецназу, що вдолблювали нам на КМБ. Нех..й лазить! Але. По-перше, то цікаво — я ніколи не лазив по аеропорту, по-друге, тим самим можна було якось облаштувати побут. То з одного, то з іншого місця я притягував хабар. Килимок, картину Шишкіна (ми нею прикрасили східці), ковдри, книги і ще велику кількість непотрібних речей, що, на мою думку, мали створювати фен-шуй у нашому помешканні.

Правда, судячи із розворочених шухляд і кабінетів, феншуй місцеві дизайнери почали створювати задовго до мого приїзду. І от завдяки загальним зусиллям побут набував ознаки цивілізованого. Хтось притягнув бочку «Квас» для питної води, була облаштована душава з кількох стільців, піддонів і підбитого БТР-80, до якого прикрутили п'ятилітрові пляшки. Був телевізор, і звідкись притягнули антену з підсилювачем, що встановили на льосі бункера. Були й пластмасові фікуси, й плакати з пожежної безпеки... Коротше, люди обжилися.

Докі та хірург Роман ведуть светскую беседу
в курилці бункера

Особисто я знайшов себе у фізичних вправах, що практикував кожен день! Спорт мене завжди підтримував у склад-

ні життєві моменти. От і зараз звичка віджиматись в усіх незрозумілих ситуаціях була рятівною. Неподалік розташовувалася пожежна частина аеропорту, де спочатку розміщувались медики Юра, Ростік і Ко, але потім їх звідти вибили, і тепер туди ходили хіба що прийняти душ із пляшок у колишній операційній або заховати в гаражі «буханку». У дворі там був турнік, бруси та якісь атлетичні саморобні приладдя, що нехіло розважали колись пожежників, а тепер і мене, бо на решті з'явився хоч якийсь сенс в існуванні тут: можна було кожен день планувати тренування-підходи-повторення та чергування вправ. Те, що труба, з якої то все було зварено, була подірвана, нікого не бентежило.

Наш спа-центр

Але ходив туди не тільки я, це було видно із розкладених мін та маяків — за майданчиком у садку було насрано! Там у кущах лежав нерозірваний танковий снаряд. Так от, туди серити й ходили. То навіть перетворилось в якесь збочене змагання із звитяги: кожен раз серили все ближче до того нерозірваного снаряда. Я, звісно, ніколи не бачив свого суперника в тому безглуздому змаганні, як і він мене, але було цікаво, чи будуть підняті ставки настільки, щоб насрати безпосередньо на підривач. Питання лишилось без відповіді з об'єктивних причин.

Нарешті знайшлись мої речі!!! Оскільки, як вище вказано, ми їхали на цю операцію суто на пару днів, я поїхав без нічого — в одному камку без запасної білизни та інших потрібних у турпоході речей. При першій же можливості я попросив їх мені сюди передати, але щось із циганською поштою нічого не приходило. Разом із тим, закінчився перев'язувальний матеріал та перекис (єдиний засіб відмити носилки від крові). Усе це теж замовляли, але ніяк не могли дістати. Чи знаходили щось зовсім інше та неочікуване від того, що замовляли — наприклад, ящик презервативів! Коли ми його відкрили, на обличчі всіх розплилась дурнувата посмішка із німим запитанням: НАВІЩО? Військо то не скучно. Точно.

Але тепер ми нечасто виїжджали в бік Хрящуватого та Новосвітловки. Час від часу черговий бетер притягував звідти новини. Звісно, я постійно нив Докі, що ми маємо туди їхати... Але навіщо?.. На це його запитання я відповісти не міг. Натомість Докі апелював до тих самих новин, що приходили звідти із бронєю. Відповідно вже уазіком туди прорватись було не варіант. Проскакували лише ті, кому дуже щастило, та броньована техніка. Хлопців із «Титану» зняли та відвели. Тому той форпост на півдорозі до Хрящуватого і Новосвітловки був ніц порожній. Фактично всі знаходились у так званому тактичному оточенні — тобто дороги перма-

нентно перерізались ворожими вилазками та систематично перепахувались «артою».

* * *

Андрій Юркевич (Грізлі):

Пишу по-русски, чтобы быть понятным гражданам одной «братской» страны и шариковым-новороссам, не понимающим украинского. На видео, снятом пидарасами-ополченцами «светлый воин за русский мир» рассказывает про то, как уккры-каратели убивают и травят мирных жителей фосфорными зарядами. Геноцид прям устраиваем... На фото — то, что прилетело сегодня в Счастье Луганской (!!!) области со стороны России.

Для непосвященных — «Защитники от уккров-фашистов» е...ашат по своим же городам «смерчами» с фосфорными зарядами. Хрящеватое и Новосветловка уже уничтожены «защитниками». Счастье на очереди?

Луганський аеропорт
(крапки на фото — воронки від артобстрілів)

ПРО ДЕБІЛІЗМ

От зараз всі дохера вумні, всі все знають, володіють тактичними навичками та стратегічним мисленням, вишколені на Яворові натовськими камандос та пройшли штабні курси. Але то все не про нас.

Є таке слово «РЕБ», на жаль, тоді нас про нього не попередили. Так от, десь після сніданку толпа вилазить потроху з бункера. Курить, пи...дить — вибачте, спілкується, роздивляється обрій із насипу на бункері (наче стая бабаків), та всі разом намагаємось додзвонитися додому. Але та хер з ним додзвонитися — хоча б смску. Ну, будь ласка! Бо кілька десятків марних спроб за останній тиждень, і ти з жахом розумієш, що навіть якщо твоїй дружині начхати, де ти зараз є, то у батьків уже точно добавилось сивини! І слава богам, мала ще мала, щоб хвилюватися за тата. Тому не припиняєш спроб і не втрачаєш надію відправити вісточку. Ти вигадуєш усіляки винахідливі способи ту звісточку передати. Примо-туєш телефон до швабри або длиного дрючка та піднімаєш яквище вгору, залазиш на дерево чи дах якоїсь будівлі або просто підкидаєш телефон з надією, що в найвищій точці він таки відправить звістку додому, що ти ще живий. А потім ловиш його, щоб не розбився (бо якщо розіб'ється, то на чому в час відпочінку дивитись кіно і слухати музику?).

Збоку то виглядає кумедно: півтора десятка дебілів одночасно намагаються додзвонитися усіма можливими способами, але вже за якісь півгодини спалахи на обрії змушують весь натовп ховатись по норах... наче тих бабаків при появі фермерської «ниви».

От і кажу, що таке РЕБ ми не знали. Тому потім у шлюзі бункера, задихаючись від тютюнового диму та здригаючись від вибухів нагорі, натовп жваво обговорює наявність ворожих шпигунів-диверсантів, що нишпорять по аеродрому та наводять «арту», сука. Влучно — прямо на насип поверх бункера!!!

Взагалі вісім із десяти тоді були мінно-вибухові та осколкові. Русня після доброго уроку в Хрящуватому не рвалась у піхотний бій. Було лише пара раз, коли вони підходили зі сторони дороги та обстрілювали стрілковим і хутко зйо...ували. А от «артою» вони стріляли все влучніше, і з кожним разом лягало все ближче до помешкань.

Якось, в один з тих тягнучих, як кисіль, днів до бункера підскочила роздובбана «копійка». Із неї вискочив переляканий якийсь мужик, що почав волати про допомогу пораненому цивільному — начебто сусіду по дачі.

На задньому сидінні лежав здоровенний мужик із проникаючим уламковим до черевної порожнини та частково відірваною ногою на рівні лоджки. Зі слів водія стало відомо, що той мужик був поранений, коли копав картошку на дачі в Переможному (село прямо за зліткою — куди іноді влучали сепари, намагаючись накрити наші спостережні пункти поруч). Поки ми погрузили пораненого на носилки та занесли до бункера — водій зник ще швидше, ніж з'явився (що було досить дивно з огляду на те, що він привіз товариша).

Невідкладно хлопці взяли його на операцію, після огляду виявилось, що судини на нозі не зачепило і є варіант врятувати кінцівку від ампутації. Тому чуваку підключили інфузію, зробили ПХО дірок у пузі та почали шаманити над ногою, звісно, під анестезією. Чомусь саме вирішили останню зробити каліпсолем — чудодійним препаратом, що відправляє хворого у віртуальний Діснейленд... За півгодини прооперованого винесли до зали (тієї самої в бункері, де мешкали десанти та ми), де зазвичай ставили на підлогу носилки із пораненими в очікуванні рейду до Лутугіно та евакуації.

От там найцікавіше і почалось... Від каліпсола нехіло глючить та розв'язується язик. І той чувак став мочити:

— Ребята, ребята! Ви свої?!

— Ну, конечно, свай! — хтось із насторогою відповів чуваку, лежачому на підлозі на носилках.

— Ну, слава богу! Тут «укропи» оточують! Спасіть мене, будь ласка! Не бросайте, ребятки! Я розраховую! Денег дам! Срочно! Визивайте верталіт! Я заступник начальника МС ЛНР!!! Я вас вдякую! Спасіть мене, будь ласка! Не бросайте «укропам»!!

Від того воцання народ почав стягуватись — натовп стояв над ним та з німою люттю сжимав кулаки!

— Ах ти ж, сука! Тебе придавити мало! — казали одні.

— Ну, що, під...рас, отримав подарунок від своїх же руських братів, — стібався інший.

Те мудило тільки стогнало та лупало очима — певно, зрозумів, що лягнуло щось не те й не там. На галас набіжав анест Юра — підійшов, послушав, подивився на сепара і сказав:

— Сука, придавити б тебе... та руки марати не буду... — Після чого підняв очі на натовп і додав: — Тільки пальцем торкніться — власноруч розстріляю! Ясно??! — Усім відразу стало ясно. — Ми не для того його дві години рятували, щоб ви його тут придавили!

Після чого було прийняте воістину солонівське рішення — зеленкою на лобі та на пузі було написано, що то є сепар — міністр чи як його там емчеєс ЛНР. Та з кратким викладенням обставин (наскільки то дозволяла зеленка), за яких він до нас потрапив... Ввечері його зі всіма нашими «трехсотими» відправили до шпиталю в Лутугіно, де його подальшу долю мали вирішувати тамошні лікарі та контррозвідники з СБУшниками...

От так невпинно наближався День Незалежності України.

Десь 22-го ми дізнались, що комбат забрав частину людей та техніки із передових позицій, щоб поїхати на парад. Але людей там у будь-якому випадку треба було міняти, бо на той час там контужений був кожен другий, не рахуючи першого, а кожен третій бонусом ще мав дрібні уламкові поранення.

Не зрозуміло було інше. Чому, маючи таке потужне угруповання, на Лутугіно звідти не було жодної допомоги?

Про Лутугіно. Кажуть, що коли ми звідти вийшли, «аполченців» зустрічали як визволителів від «хвашистів». Хоча, як вихований «хвашист», кожен свій приїзд я чемно ставав у чергу в магазині за хлібом та цигарками, незважаючи на купу навішеної зброї, і бувало останній хліб у магазині уступав місцевим. Та справа не в тім — військових у Лутугіно було до хрена та більше. Арміїці зайняли цілий велечезний валкопрокатний комбінат.

Коли я заїжджав у той комбінат на своєму «Буцефалі», мені ще треба було місце знайти, де ту автівку приткнути. Стільки там було техніки! І людей так само! Не менше цілого полку. Там був штаб сектору. Штабні хлопці на «розслабоні» в тельниках та тапочках сували тим заводом, ховались в тіні від серпневої спеки та зовсім не були схожі на людей, стурбованих перебуванням у зоні бойових дій, чим дуже відрізнялися від «трьохсотих» із диким поглядом, що ми їх туди привозили.

На території був бункер зі шпиталем, де ми вигражували своїх пасажирів, і ще купа будівель та усіляких залізних футуристичних труб та фіговин. А ще пам'ятаю грибок-курилку на вулиці, де тусили якісь великі чини — типу штабу. Навколо стояли й САУ, й «смерчі», й «гради», а ще танчики та інше залізо... НА ТОЙ ЧАС (до самого Дня Незалежності) ТАМ БУЛО СКУПЧЕНО СИЛ ТА ЗАСОБІВ БІЛЬШЕ НІЖ ДОСТАТНЬО ДЛЯ ОСТАТОЧНОЇ ОБЛОГИ ЛУГАНСЬКА (тобто надання підкріплення в Хрящувате та Новосвітловку, штурму висотки ВАУШу та закриття останнього відрізка облоги від ВАУШу до Валуйського — а як наслідок, перекриття шляху постачання зброї «із Росії» в Луганськ і, відповідно, того самого шляху, яким потім і зайшов той сучий гумконвой...)*.

Але, що цікаво: чомусь це все (що могло запросто стерти ВАУШ із іншими укріпленнями та «обізянами» з обличчя

* Принаймні мені так тоді здавалось, хоча не вся та техніка їздила та стріляла.

землі) зовсім не поспішало те все робити. Вони там просто стояли, в той час як за 40 км від них ми несли шалені втрати. Треба сказати, що і людей там було багато, але чомусь підкріплення до Хрящуватого так і не дали. Та, можливо, то було пов'язано із тим, що наші айдарівські бл...ді замість того, щоб прийти на допомогу, виконати задачу, яка нарізана на цілий батальон... просто забили х...я на купку побратимів і займались пияцтвом та мародерством у вказаних вище Северодонецько—Лисичансько—Рубежанських та Половінкінських котлах. Не жаліючи власної печінки та місцевих комерсів. Інша частина займалась самолюбощем на тлі волонтерів та журналістів... І то теж правда.

З новин ми розуміли, що щось відбувається в Іловайську. Так само 22-го ми дізнались, що той гумконвой таки зайшов до Луганська, пройшов він тією самою діркою, що ми так і не відкрили — тобто по висотці між станицею Валуйською, з одного боку, і Хрящуватим (ВАУШем) — з іншого. Та новина радості та оптимізму нікому не добавила.

Пам'ятаю як зараз, 23 серпня на ЛАПі — ТИША!

Тобто бували дні, коли стріляли більше, бували, коли менше, але так, щоб повна тиша — такого ще не було!!! У повітрі нависало тяжке передчуття чогось дуже поганого. Дозор розвідників, який повернувся зранку, розповів, що бачив ворожу групу, значно більшу за їхню, по дорозі на Луганськ із ЛАПі, але нічого не відбулось.

Усі займались своїм звичайним нічим — я лазив по ЛАПі, ходив до турніка та прав шкарпетки в тазіку; Докі вів бесіду з лікарями на тільки їм зрозуміли теми; Берія зовсім замкнувся у собі та як завжди щось флегматично читав. А Лектор спав та час від часу вів із кимось «светськіє беседи». І ніби все було, як звичайно. Але кожен сам собі розумів, що те за тишшя перед бурею. Люди ходили, трохи нервували, трохи жартували: типу, сепари із радості, що їм гумконвой прийшов, БК дерібанять та звісно забухали від такої манни небесної. Гадаю, що то було десь недалеко від істини, бо наступного дня почалось...

ПРО ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Кожен то свято розуміє по-своєму. Комусь то променад у вишиванці центром міста, а комусь — робота. Різна робота. Можливо, в торгівельному лоточку із прапорцями чи повітряними кульками. Або в натовпі людей у вишиванках на «офіційних» заходах — дуріти від спеки та вилупляти очі в пошуках провокацій та ймовірної терористичної загрози. А комусь організувати трибуну та мікрофони для великих людей, що мудрістю своєю будуть навчати народ на Майдані. Відповідно й для тих, хто виступить перед натовпом із трибуни, то також є свято! Вони ковтнуть по 200 Хеннесі із «губером-мером» та архієпископом і відзначать свято дня народження дійної корови! Такий собі ритуал щорічного поминання того, на чому вони рублять бабло... Але для більшості то лише зайвий вихідний, коли можна з'їздити на дачу, викопати картоплю та посмажити шашликів на річці (попутно засравши усе навколо). І тільки для небагатьох то поминки. Поминки за тим, хто зробив це свято можливим... але кожному своє. Так світ збудован. Амінь, мати його знову.

У дитинстві в мене такого свята не було, а потім я не розумів його сенс, але був вдячний за вихідний. І вже згодом, до святкування на ЛАПі, думав про те, що скільки поколінь дурних романтиків та ідейних йолопів покляло голову заради того, щоб ми могли святкувати день народження своєї Богом даної нам та великою ціною здобутої Країни. А от тепер увесь

наш колектив мав усі шанси долучитись до тих романтиків... І то було би для кожного з нас великою Честю... а для когось й стало!

Пи...дячити... Вибачте, поздоровляти нас почали із самого ранку, десь години із 8-ї. Да таким чином, що ми навіть носа висунути не мали можливості. Працювали влучно. По терміналу, бункерах та позиціях на краях аеропорту, що боронили підступи до ЛАПу (гадаю, там хлопцям було найважче — справжнє пекло серед поля). По самому аеропорту, тобто терміналу та бункерах, працювали чимось новим (вибухи були схожі на землетрус), чимось більш потужним, ніж 152-мм — це було видно з нових воронок. Прямо на стоянці перед терміналом вирило воронку метра три вглибину та діаметром десь у сім метрів. Такого ми ще не бачили!

Колектив дивиться парад на Хрещатику до Дня Незалежності в перерві між обстрілами і коли показує телік

Десь після години обстрілу пішли перші новини про «трьохсотих». Хлопцю з «арти» розривом розчавило руку. Але в таких випадках усе відбувається геть дурно та істе-

рично: хтось кричить: «Трииистаа!» Ти намагаєшся з'ясувати, де саме, надягаєш «бронік», автомат, мати його так, робиш, щоб руки були вільними (ефка для себе завжди при собі), кудись біжиш, потім розумієш, що біжиш не туди, потім біжиш в інший бік, до того часу «трьохсотого» вже встигають принести побратими (як було в той раз), усюди дим, пилюка та ні фіга не ясно. Рокенрол одним словом, трясця його матері!

Десь в обід нам дали трохи перепочити, але не хлопцям в операційній. Юра, Ростик, Валера та Ко разом із Доки звідти не вилазили. Ми курили і чекали продовження. І так воно й сталося: по обіді шоу «маст гоу он», як то кажуть, продовжилось. Тут уже вони вдарили зі всього, що в них було, одночасно. Десь за 30 хвилин ми дізнались, що на терміналі (метрів 100 від нас) є «двохсоті». Ми разом із Вовчиком, молодим (років із 20) десантом-водієм, рванули за загиблими. Я й досі не розумію нагальної потреби робити це саме в той момент, але в таких ситуаціях нічого не робити значно страшніше, ніж робити хоч щось, тому ми й поперли. Привезли до бункера загиблого. І тут же з'ясували, що забули на терміналі його особисті речі та документи. Тому вирішили повернутися. Ті 200 метрів на «буханці» були наче родео із перепонами, бо на шляху окрім воронок зустрічалися й обірвані проводи, й поламані гілки дерев. Ми прискакали до терміналу, я кинувся назустріч комусь із хлопців, який біжав до мене, щоб передати пакет із речами. Забрав. Сів у машину. Кивнув Вовчику типу «погнали!», і саме в момент, коли ми розвертались на парковці терміналу, нааааам яаяяк прилетіло!

Я навіть відразу не збагнув, що то було, бо луснуло так, що, якби я стояв, то, точно, збило б з ніг, слух пропав геть, а очі заліпило пилом, який розривом підняло з землі. Розрив був по мій бік машини й настільки близький, що ми відчували жар. Я й досі не розумію, як у нас із Вовчиком не з'явилося у тілі нових нефізіологічних отворів (насправді, то була воля богів... бо таким двом телепням, як ми, треба ще щось зробити на цьому світі).

Від такого сюрпризу я ох...їв, схопився обома руками за шолом, сам не знаю навіть відкрив рота та спробував той кевларовий шолом знову натягнути собі до яєць. Не вдалося. Вовчик був так само ох...ївший та лише лупав забитими очима.

Як старший чи за віком, чи то херзна за чим, я скомандував:

— Вова, бля!! Вийййоооо...уєм нах...!!!

І Вова, як той дріфтер у «форсажі-5», вдарив по газах! Від того «буханка», як жаба, пару раз плигнула, та, ледь не заглохнувши від різького старту, заревіла від поту і полетіла в бік бункера. Треба сказати, що те все відбулось за півтори секунди. Але, вйо...уючи, зрозуміти я не міг іншого: чому, незважаючи на наше переміщення в просторі, розриви йдуть все одно десь дуже поруч.

Доскакавши до бункера та кинувши машину, я той дивовижний феномен зрозумів лише потім. Річ у тім, що тікали ми в той самий бік, куди лягали «гради», таким чином намагаючись їх наздогнати. На наше щастя, «буханка» значно уступає в швидкості лягаючому пакету.

Дивно, але чомусь та подія дуже зіпсувала мені святковий настрій. Після того дуже захотілось трохи полежати під ковдрою та поблювати. Мені дали чудодійного напою із назвою «Джин» та чаю, а мої функції на себе перебрав хтось інший (ймовірно, Берія і Лектор та хлопці з 80-ки).

У той самий час десь у Києві були урочисті заходи. Але подивитись ми їх нормально не могли, бо кожним розривом нам збивало з льоху телевізійну антену. В перервах між обстрілами, хлопці її лагодили, й знов її зносило... І так тривало до нескінченності. Але ті, хто в той час був у бункері, змогли ще й подивитись військовий парад у Києві, гарну техніку та виступ Президента... А потім мовчки покурити в шлюзі та сплюнути гіркоту на душі від того лайна та від дешевих цигарок у роті.

День був насичений. Не знаю, як там у Києві, а в нас салют був! Ще й який!

Андрій Юркевич (Грізлі):

Тільки що взнав, що помер Ілля Ідель — він на фото справа.

З кожним днем стає все менше і менше людей, з якими я починав свою дорогу в батальйоні. Паралельно, командуванням АТО ганебно здаються назад у руки росіян ті населені пункти, в боях за які гинули ці хлопці. Він був веселою і безстрашною людиною, безмежно любив двох своїх донечок, які залишились сиротами...

Смерть таких людей — це величезна втрата для армії, звичайними призовниками такі втрати заповнити неможливо, тому мені дико спостерігати за тим, з якою безвідповідальністю держава марнує добровольчий ресурс...

Дякуючи «поздоровленням» увечері бункер був повний «трьохсотими» різного ступеня важкості. Наш головний по тому балагану анест Юра ходив із розгубленим видом, бо ніхто не міг сказати, що робити із тими важкими «трьохсотими» далі, коли прийде броня чи машина для евакуації та чи прийде взагалі. Командири чомусь саме в такі моменти завжди кудись зникають (пройо...уються). Особисто я думаю, що на нараду в штаб.

Тому ввечері ми надумали самі везти тих «трьохсотих» до Лутугіна. Їхати вирішив Доки, а разом із ним визвався я. Дочекавшись темряви та напхавши в «буханку» чоловік вісім «трьохсотих» і одного «двохсотого», ми вирушили до Лутугіна на той комбінат, де був полк, госпіталь та «хенерал Зевс».

Скажу чесно, то сама х...йова схема. Одна справа, коли їдеш сам чи із побратимами по тих є...енях уночі, та інша — із «трьохсотими». Бо розумієш, що якщо вляпаєтесь, то будуть полонені! Адже хлопці не зможуть себе захистити, а ти зі своєю «сучкою» матимеш тільки почесне право приєднатись до Героїв у Вирії... І що із тим усім робити — невідомо: підірватись самому чи всім разом? Я завжди про те думав, але, на щастя, боги відвели мене від тієї моральної ділеми. Та боги люблять навіжених. Тому в той раз ми без пригод подолали той шлях та підїхали до комбінату.

Ще по дорозі нас здивувала відсутність звичного блокпоста на вїзді до Георгіївки (раніше, метрів за 50 перед ним на краю поля було видно кладовище згорілої техніки, що як би натякало на марність буття як взагалі, так і саме тут), а також незвична відсутність присутності військових. Але це ми спасли на те, що всі поховались по норах та самовіддано святкують 23-й день народження України.

Підїхали до воріт комбінату прокатних валків. Як зазвичай, посигналили, але ніхто нам не відкрив. На прохідній завжди була купа народу, але чогось не сьогодні. Звичайно

відкривали відразу та підходили запитати, хто такі. Я вийшов, щоб покликати кого-небудь. Нарешті з'явився воїн. Ми пояснили, хто ми та звідкі, і він запустив нас вже звичним маршрутом до «бомбаря» на території, де був госпіталь.

Однак тепер все виглядало інакше. Якщо ще кілька днів тому, коли ми в останній раз там були, комбінат кишів бійцями та був напханий технікою, то зараз складалося враження, що всі вимерли.

Забігаючи наперед, скажу. В нашій армії так завжди! Першими евакуюють найцінніше — золотий фонд нації, носіїв держтаємниці та усіляких воєнних тайн (накшталт, скільки тушонки зампотил зпи...див), тобто штабних бл...дів та хенералів. (І ти, молодий воїн, якщо будеш це читати, знай та запам'ятай: якщо із загадковим виразом на обличчі твое керівництво вйо...ує, то точно, скоро щось почнеться. Це такий же вірний симптом, як агітнамети перед виборами або осінній дощ перед грибами.) Звісно, що вйо...увати самим таким цацам не комільфо, тому зазвичай вони із собою забирають увесь особовий склад, прикомандированих бл...дів, броньовану техніку та білі вагончики із кондиціонерами. І по всій військовій науці прикривати відхід лишають госпіталь, тих, хто не зміг завести свою САУ чи танчика, а також стаю товаришів, як правило, зальотних, тих, кому не пощастило, або тих, хто вже зачекався білету до товаришів у Вирій.

Так було і цього разу. Вся штабна кагала із того комбінату разом із пушками, «градами», танками та панамі «хенералами» кудись ділася. Розумієте!?

З'ї...ались!

Ні! Ви того не розумієте! ШТАБ СЕКТОРУ З'ї...БАВСЯ!!! Штаб сектору з'ї...ався!!! З'ї...ався Карл!!! На День Незалежності! Напередодні солодких речей на майданах, ходів у вишиванках та салютів!!! З'ї...ались ті, хто теоретично мав прикривати відхід людей із Хрящуватого, Новосвітловки та аеропорту. Хто був резервом, підкріпленням (яке так і не надійшло), БК та артприкриттям. Власним прикладом штаб показав, що треба робити... Одначе.

Це не наїзд на тих, хто тоді вийшов, бо на то, мабуть, був свій наказ зі штабу... Це велике питання до тих, хто той наказ віддавав!!

Чому люди виводились так тупо, тобто передові позиції лишали, а їхнє тилове прикриття відводилось? Чому блокпости знімались раніше, ніж ті, дорогу до яких вони охороняли? І чому ви, суки, за те ще наотримали звань, нагород та бонусів, забивши х...я на тих, кого там лишили? Але то є лірика, і питання риторичні...

Тоді в нас просто не було слів.

Ком у горлі та гіркота на душі... от суки...

Назад їхати «буханка» вже не хотіла. Та і в нас настрою не було. Ми із Докі курили і думали, як сказати хлопцям в аеропорту, що за спиною вже нікого не лишилось.

Машина, кашляючи та матюкаючись на свою нелегку долю, доперлась до Георгіївки і стала прямо серед порожньої нічної дороги. До аеропорту було десь кілометрів 10, до комбінату — п'ять. Ми згадали, що наче бачили тіні на блокпості на в'їзді до Лутугіна, та прийняли рішення вертатись туди.

І щоб ви розуміли: на війні очкують всі! Й вночі йти на блокпост, нехай і свій, то невелика радість, бо там може бути якийсь параноїк чи просто хлопець, що наслухався жахів («кадировці вирізали ноччю блокпост») і тільки вчора заїхав на зону. І легше від того, що в тебе шмальне свій, точно не буде! Ні тобі, ні йому!

Сцикотно, однако, гуляти по вимерлому селі вночі, а ще гірше, коли ти себе ще й телефоном підсвічуєш. Отак, разом із Докі, ми поперли туди. На щастя, нас побачили здалеку, бо там пряма дорога, та ми швидко пояснили, хто ми й звідки. Хлопці погодилися допомогти, тому вирушили з нами до нашої «буханки», допхати її той кілометр до блокпоста.

Таки на той День Незалежності нехай щастить тим, хто її захищає. Аум.

У ту ніч ми знайшли собі й дім, і вечерю, і родину. Зараз уже не згадаю ні імен, ні облич. Але тільки той, хто побував

у таких сраках, може розуміти, чого коштує знайти своїх у такій ситуації.

Нас було щиро запрошено на святкову вечерю до якогось будинку біля блокпоста. Залишки чийогось мирного життя у вигляді розчавлених іграшок прохрустіли під нашими берцями, та ми зайшли до кухні. Раніше тут, мабуть, було досить затишно, але зараз все, що колись охайно зберігалось у шухлядах, було вивалено назовні. Хтось дістав тушонку, якусь консервацію, нарізали хліба та, звісно, розлили горілку.

— Ну, що, хлопці, давайте... за День Незалежності... Щоб вони всі повиздыхали, суки!

Хто вони і чому повиздыхали, кожен розумів для себе сам. Загальний відступ із Лутугіна без бою, розуміння того, що там попереду замкнуті в облозі наші хлопці, спина яких лишилися просто відкритими... І те, що зрада відбулась у канун Дня Незалежності, під патріотичні промови з майдану, і те, що нас просто лишили... Все це змушувало лише мовчки пити, потупивши погляд до брудної підлоги.

Друга — за перемогу... та третя, не чокаєсь, за старою традицією, мовчки, виливаючи частину змісту склянок на землю...

— А там парад... бля...

— Ага... і салют.

— Та в нас теж... салют, еби його...

День був важким не тільки у нас, тому, лише трохи випивши, ми відчули, що втома дала про себе знати.

— А що, де тут можна впасти?

— Там далі по коридору є дитяча, там вільно.

— Ну, на добраніч!

— На добраніч!

Лишивши гостинних хазяїв, ми з Докі пройшли до спальні. Маленька та дуже охайна кімнатка, світлі з квіточками шпалери, купа м'яких іграшок та ляльок, вирізки із журналів із зображенням Диснейських принцес та маленьких поні. Фотокартки із дівчинкою, пустий акваріум та плюшевий ведмедик. Біла із кружевами постільна білизна і купа подушок.

Справжня оселя малої принцеси! Та ми — брудні, втомлені та зневірені. Не розуваючись, лише попустивши броніки та знявши шоломи, в обнімку з автоматами ми лягли на ті біло-рожеві простирадла...

І все одно важко заснути: навалюється все разом пережите за день, бо, навіть звикнувши до сюрреалу, адаптуватись було важко. У мене із голови не виходило те, що десь там, за півтисячі кілометрів звідси, в мена вдома є така сама кімната маленької принцеси, де вона живе, мріє, грає в світле майбутнє... а я зараз плюндрую своїми брудними берцями чийсь храм дитинства. Та, зрештою, то не ми почали... Згадавши застиглий погляд вранішнього «двохсотого» та пустий комбінат із з'увавшим звідти нашим порятунком, майже вголос:

— Да пішло воно все!!! Треба спати.

Ніч пройшла спокійно. Хоча, як завжди, щось гуділо, літало, пересувалось, щось бабахало, але безпосередньо нас воно не чіпало.

* * *

На ранок Докі видзовинив когось із аеропорту, за нами приїхав Ромчик, водій-санітар, і відбуксував до аеропорту. В нього була така сама супермашина — «буханка», як у нас, тільки тюнінгована відсутністю лобового скла. Саме тому Роман завжди їздив у масці, а коли її знімав, був схожий на велику та озброєну панду. В аеропорту Докі таки знайшов когось рукастого, хто полагодив карбюратор на місці.

Ситуація насправді була х...йовою... вибачте мені за таку кількість матюч в тексті, але навіть зараз, згадуючи ті події, я просто не можу підібрати інших слів.

Попереду нас в апендиксу, в 30 кілометрах, лишались позиції у Хрящуватому та Новосвітловці з нез'ясованою кількістю особового складу, лишались в найменшій кількості із дня штурму. Обстріли й намагання вибити їх і нас із позицій із кожним днем посилювались, а наша кількість, кількість

робочої техніки та припасов щодня зменшувались. До того ж, що там за нашою спиною на шляху ймовірного відступу (в якому ми вже не сумнівались), можна було лише гадати.

Але навіть за тих умов у нас вистачало гумору. Для потреб бункера у воді ми використовували жовту бочку на колесах — така сама, як з-під квасу. Раз на день-два до нас приїжджала бочка з водою та наповнювала нашу. Так от, доля берегла нашу бочку! Духи землі та води відводили від неї снаряди та міни. На диво, за весь час у ній не з'явилося жодної дірочки, однак то було лише питання часу, бо вже всі залізяки навколо мали сліди від уламків, а деякі взагалі можна було б використовувати як друшлаг! І ось настав час і нашої бочки. Ранком, після бурної ночі, ми, виповзши на поверхню, із жалем зрозуміли, що води немає і набирати її нема в що, бо бочка світилась десятком дірочок.

Начмед Юра незадоволено скривився і сказав, що з тим щось треба робити, бо невідомо, скільки ще великі головнокомандувачі будуть вирішувати, що нам тут треба робити. А нову бочку вони точно не пришлють! Саме поруч у той час курили я та Вовчик, із котрим нас напередодні трухануло.

Відремонтована бочка —
вершина інженерно-конструкторської думки

Чи то від вільного часу, чи просто так, але та інженерна задача нас захопила! Почухавші репи та роздивившись ту фігню з усіх боків, ми дійшли до висновку, що дірки треба затикати. Затикати чимось. Ну... наприклад, дерев'яними кілками! Але ускладнювало поставлену інженерну задачу те, що та клята бочка була двохстінна, тобто заткнути внутрішній шар металу чопіком можна було, лише якось обідравши зовнішній залізний шар. Саме тут до технічного консилиуму приєднався якийсь мародер, що стьобнув із пожежної частини фігню, схожу на великий консервний ключ. Попрацювавши по черзі тією фіговиною, ми таки розколупали залізяку та змогли позатикати чопиками із тополі ті дірки. Бочка стала схожа після того на їжака-мутанта, але відновила свою здатність утримувати всередині рідину.

Накривали чимдалі щільніше. Зв'язку із позиціями не було. Евакуювати до Лутугіна також було небезпечно, бо там шпиталь був ще із меншою кількістю захисників.

Молот ховав очі та орав. Колись, як тільки ми приїхали та все ще не було так погано, ми опинились разом у курилці, й я запитався до нього:

— Товаришу командир... А скажіть, будь ласка, чого ми не ввалямо по Самсонівській шахті, чому нас посипають звідти, а ми зовсім не відповідаємо. Або відповідаємо, та не в той бік, звідки приліта...

Після випадку з моїм пострілом у бункері він, певно, запам'ятав мене і вважав за цілковитого дебіла (я за те не ображаюсь).

— Ти хто такий? Санінструктор?

— Так!! — відповів я.

— От і лікуй, і не лізь туди, чого не розумієш, — сказав Молот, — і взагалі, вона бетонна, ми їй нічого не зробимо.

Він скривився, відвів погляд як людина, що бреше, матюкнувся, сплюнув і зник у тому самому бункері.

Певно, я таки дебіл, бо жодного разу по дорозі з аеропорту до «Титану» та назад не бачив, як розгортались ті «гради» та САУ, не плигав в окопи від їхніх прильотів та згодом не

пакував по целофанових мішках результати тієї стрільби. Та звісно, ну що б ми могли зробити з батареєю Д-30, 120-мм мінометів та парєю «акацій» проти кількох «градів» та САУ, що стріляли, майже не ховаючись, із галявини перед шахтою (і то навіть не беручи до уваги ті «смерчі», «гіацинти» та інше надпотужне озброєння, що з'ї...алось разом із генералами із Лутугіна напередодні, але тоді ще було).

Зрештою то не викликало жодного подиву, бо ще за тиждень до тих подій Лаврентій Павлович, із притаманною йому маніакальною впертістю та завдяки аномальній інтелегентності (що завжди підносило його над тим шоблом), таки прорвався до якогось штабу, що знаходився у бункері (саме тоді, коли до нас привезли ремонтувати заміністра МНС молодієї республіки, і Лаврентій Павлович, користуючись моментом, підтвердив у того мурла відомості щодо розташування стратегічних об'єктів ЛНР). Лаврентій Павлович вважав, що володіє вкрай важливою інформацією, такою, що може навіть переломити хід історичних подій тієї чортової операції.

Йому, як корінному мешканцю Луганська, після розмови із знайомим у тилу ворога та сепаром стало відомо розташування штабу ЛНР у Луганську та позиції артилерії. Звісно, маючи такий козир, було б приступною халатністю не донести того до командирів — керівників операції. Тому він правдами-неправдами, добрим словом та впертістю таки прорвався до якогось командира. Привітавшись по-військовому та випаливши з порога відому йому НАДважливу (на його думку) інформацію, він отримав звичайну штабну відповідь — просуватись у знайомому напрямку на три літери... Людина тонкої душевної конституції, патріот, лікар, інтелігент Лаврентій Павлович отримав у відповідь лише істощний крик того мурла з погонями:

— Пааачему пастаронніе в штабе!!! Асвабадіте памі-щеніе!!!

І свідок тому був Докі.

Ту історію я дізнався на 55-річчі Лаврентія Павловича через три роки потому. Але тоді він лише замкнувся у собі.

Тепер я розумію чому. Саме тому ми із Докі не стали казати хлопцям, що в Лутугіні пусто і що наші спина ніхто вже не прикриває. Виключенням був лише Юра анест, бо він командир і мав то знати. Забігаючи наперед скажу, що ми протримались на ЛАПі ще майже тиждень і ті дні були надважкими не стільки від обстрілів та намагань нас вибити, скільки від розуміння того, що ми приречені й ніхто на допомогу не приїде. Але!

Десь в останніх числах серпня, вже тоді, як зайшли регулярні ординські частини в значно переважаючій нас кількості (після того як з'ї...ався штаб сектору), на якогось мудака зі штабу зійшло озаріння (або просто в черговий раз хтось щось прої...ав і до нас пригнали взвод десантників із 80-ки, щоб провести ротацію в Новосвітловці!! Свіжі та ще необстріляні хлопці були тільки з «учебки», жоден із них не був у бою і не чув розривів «арти». Ті штабні ублюдки просто взяли взвод «мобіків» (мобілізованих хлопців) і вирішили заткнути ними сраку! Пам'ятаю, як вони в чистих, на відміну від наших, комках заходили до бункера, як збирались, як жартували. Як ми упаковували їхнього санінструктора всім, чим було можливо (бо держава дала йому лише прострочені джгути, есмарха та пару ППШок 70-х років). Пам'ятаю, як він дивився на нас великими очима і впитував як губка кожне наше слово. І як натомість ми відводили очі, розуміючи, куди вони їдуть та їхні шанси на повернення.

— Хлопці, хлопці, а чи є хтось із Полтави? Альо, земляки!? Полтава є? — волав я.

— Ігор! Ти де?! Там земляк твій знайшовся!!!

На щастя, таки був земляк, Ігор-зв'язківець, із Садов-2. Великий чоловік, років 27. Важко передати, що ти відчуваєш, десь в «е...енях» зустрівши земляка. Оскільки заїжджали вони на якіхось півгодини, ми швидко згадали знайомі місця в улюбленому місті, відшукали спільних знайомих, я напхав йому якогось мотлоху, целоксу та того, що могло знадобитися. Давши кілька порад, ми попрощались і з Ігорем, і з санінструктором того героїчного взводу.

Ті дні минули наче уві сні. День за днем ми бігали від укриття до укриття, курили в курилці, стріляли в посадку, таскали поранених та знову бігали. Все менше розмовляли один із одним і все більше дивились у небо...

Із новин, як і всі, ми дізнавались про події, про те, що десь там південніше хтось попав у «котел» під Іловайськом, але звісно ніхто з нас не вірив офіційним зведенням речника АТО, бо мали перед очима живий приклад, як все відбувається.

Нарешті настав день, коли Хрящувате та Новосвітловку залишили останні захисники. Не відаю, що там тоді відбувалось, але знаю, що наші потрапили в полон — поразка була закономірна за наявних обставин. Виходили звідти з ранку із боями та без прикриття (оскільки на той момент уже дорога ніким не утримувалась, бо, як я вже зазначав, й Титан, й Барсук були відведені значно раніше). Виходили, хто як міг. Хто на чому. Та хто як. Уже по поверненні в Щастя десь 2 вересня ми дізнались, що забули в Хрящуватому кілька наших хлопців. За-бу-ли!!

Десь по обіді прискакали хлопці на «Бесі». Із вилупленими очима вони розповідали, що тільки що з кущів біля аеропорту в них луснули з РПП. Якимось дивом «беха» не постраждала, але з броні збило пару чоловік. Мехвод не зупинявся та валив, але, як виявилось, за пару годин тим бійцям пощастило — лише один із них зламав ногу і вони дошкатульгали якимось до аеропорту. Надвечір усі, хто міг, збились у бункер. Той, другий бункер, що був біля терміналу, наче завалили чимось надпотужним (отим, що залишало величезні кратери). Завалили разом із терміналом. Від того надпотужного вибуху у нашому бункері пішли тріщини стелею, але норка трималась.

Наше помешкання вже тоді стало схожим на Ноїв ковчег. Негода до нас загнала й якийсь спецназ і тих, кому пощастило вижити до того моменту — кожній тварі по парі. Усі жались у вузьких проходах та чаділи в шлюзі-курилці, здригаючись від бабахів, що, здавалось, лягали вже точно по бункеру.

Увечорі прибула та рота мобіків із Новосвітловки, що напередодні поїхала затикати ту дірку власною сракою. Вони повернулись не всі. І то були зовсім інші люди, ніж ті, що їхали туди три дні тому. Сірі від луганського пилу та адреналіну, в пильних комках та броніках, в крові та з очима людей, що тільки що вийшли з бою (навіть не знаю, як пояснити той вираз, але то ні з чим не сплутаєш). Я марно намагався знайти земляка — Ігоря, і про його долю ніхто нічого не міг сказати. Як пізніше я дізнався, він був поранений, потрапив у полон та був обміняний, довгих йому років. Амінь.

Командири зібрались на консилиум, напевно, вирішували, як же ж тепер звідти вийти нам, бо ні техніки, ні прикриття, ні БК... і найголовніше, наказу, що взагалі робити, не було. Ясно одне: аеропорт в оточенні, дорога на Лутугіно вже нами не контролюється, і ми тут, напевно, маємо повторити подвиг хлопців з Іловайська. На той час Докі вже майже тиждень намагався отримати хоч якийсь наказ від комбата, що нам робити далі, але його телефон не відповідав, і складалось таке враження, що про нас просто забули (що на війні трапляється дуже часто). То фігня — прої...ати пушку чи танк. Я чув історії, як пройо...ивались цілі роти з технікою. Що тут казати про якусь медслужбу батю.

Питання стояло для нас гостро ще й тому, що в нас було кілька поранених наших з «Айдару» і обмаль техніки, тобто чисто теоретично в нас було дві «буханки», плюс «буханка» Дизеля — контуженого і пораненого айдарівця, що прибився до нас в останні дні. Але то теоретично, бо в двох із трьох машин були пробиті колеса, а одна заводилась через раз. І за умов влучного пострілу братами-росіянами ми ризикували організовувати відход «пердячим паром» (тобто пішки, ще й з «трьохсотими» на шії).

Так от, ми гадали, що робити в перервах між обстрілами. Останньою краплею стало пряме влучання 152-го калібру прямо у вхід до бункера.

Увесь мій фен-шуй — картина Шишкіна «Три ведмежа», кусок ковrolіну, пластмасові квіточки та фікус, антена теле-

бачення — канув у Лету, тобто їх просто розкидало по площадці перед бункером, сам вхід зів'яв, наче дірка в підземне царство, а по стелі пішли нові тріщини.

Те влучання викликало масу епітетів у тих, хто курив у шлюзі. Після того як я перший виліз нагору, то відразу помітив дивні зміни в навколишньому ландшафті. Зазвичай справа від входу стояли купи носилок, притулені до ящиків із землею та бруствера, що захищав бункер від дороги на Луганськ (звідки нас час від часу обстрілювали, намагаючись вибити). Так от, їх не було, як не було ні згаданого вище феншуя, ні ящиків із землею, ні самого бруствера (висотою десь до півтора метра). З правого боку було видно лише поле і дорогу метрів за сто. Натомість зліва, десь в 20 метрах, стояв наш УАЗік і пара носилок, які дивним чином опинились так само акуратно притуленими до УАЗіка, так, наче їх не взривом відкинуло, а хтось узяв та просто переставив... дива та й годі!

Той самий «Буцефал»

Але дива ті нас тоді мало хвилювали, бо на повісці дня гостро стояло одне лише питання: коли саме і як саме звідти відступати (бо на той момент було вже вирішено, що 80-ка

звідти йде. Так нам сказав Юра). Питання було в тому, що в них зайвих місць у техніці не було, а наша... й так стояла на колінах і мала всі шанси до ранку не дожити. Доки схвильовано чухав бороду та лупав очима. Десь за пару хвилин він підійшов до мене, розповів диспозицію і спитав:

— Ну, що, як ми будемо далі, коли будемо вйо...ивать? Сьогодні, самі по темряві (наражаючись потрапити в засідку), чи почекаємо до ранку та з 80-кою (але не факт, що зранку лишиться хоч щось із техніки).

Я відповів командирю так:

— Андрюха! Ти тут довше за мене, а ще в тебе є якась надзвичайна чуйка, що не раз нас рятувала. Давай так: ти зараз відійди, запали цигарку, подумай... А потім, як тобі твоя чуйка підкаже, так і зробимо. Амінь!

Він мовчки кивнув та відійшов. Запалив. Зробив три тяги, після чого викинув цигарку і майже бігом підскочив до нас із криком:

— Тааак! Слухати мою команду! Забираємо усіх, кого можемо, «трьохсотих» та вйо...иваєм!

— Ти! — він вказав на мене. — Зараз швидко з Дизелем перекидай запаски на колеса. Ви! — заорав у бік Лаврентія Павловича з Лектором, — грузіть «трьохсотих» та мотлох. Швидко бля! У нас є 20 хвилин до того, як вони перезарядяться і знов накриють.

Майже як команда на «Формулі-1», ми перекидали колеса, хлопці загрузили машини. Потім, швидко розпрощавшись із Юрою, Ростіком та Ко і сподіваючись ще колись побачитись, вирушили з Богом.

Була десь 23 година. На двох «буханках» і, сжимаючи в руках зброю та гранати, ми вирушили в бік Лутугіна. Вже з'їжджаючи зі злітної смути на ґрунтовку, ми побачили, як лягають «гради» в місці, де ще кілька хвилин тому ми міняли колеса та грузили мотлох. Надзвичайна інтуїція... Ранком, наскільки мені відомо, почався штурм аеропорту.

Цікаво, що в пилу пересування по ґрунтовці ми раптом вискочили на якусь 99-ту із компанією військових, лише яки-

мось чудом не перестріляли один одного. Як з'ясувалось, ми зустріли останніх відступаючих айдарівців. Саме сьогодні прийшов наказ «Айдару» відходити, звісно, до нас він не дійшов. І ті хлопці, що ми їх зустріли, були замикаючими в колоні «Айдару». Вони йшли останніми на якійсь «віджатій» 99-й, яка просто серед поля стала і відмовилась покидати рідні місцини.

Нам вони були не те що раді, а просто щасливі!!! Бо вже думали, як пішки відходити до Щастя. 70 кілометрів. Та й ми раділи не зайвим стволам, що до нас приєдналися в ту лиху годину.

Можливо, той, хто буде це читати, скаже: «Тьху, ось і славнозвісний «Айдар» з'ї...ався», — але тому розумнику я скажу. Скажу, що в тій ситуації люди були кинуті командуванням на призволяще. Без прикриття, БК, техніки... І найголовніше, без керівництва та інформації. Чини просто з'ї...ались та забили на людей. І те, що тоді відбувалось, зовсім не схоже на війну, що почалась після Мінських угод. Війну по лінії розмежування. Коли все чітко і зрозуміло, хто і де є. Коли попереду — ворог, по боках — сусідні ВОПи, а позаду — тил. Коли за пару років вивчені всі стежки та яри. Коли люди навчені та обстріляні. Коли тобі платять ЗП та дають «учасника» з медалями. Війну за розписом зі стрільбою на вечерю та кавою на сніданок. Тоді все було інакше: ні тобі командування, ні тобі розуміння, де свої, а де вже ворог — позиції наші та їхні були перемішані, як карти в колоді. Дороги незрозуміло під ким, в пилу маньоврів забуті цілі роти та блокпости... Безлад, одним словом. А потім тих, хто все ж таки виживе, незважаючи на цей безлад, навіть не подякують. (Дехто з тих, хто прикривав відхід і лишився живий, не є учасником, натомість вже тепер я знаю купу людей, що й пострілу не чули, але козирають ветеранськими ксивами, отримають пільги та бонуси.) Вибачайте, знову за відступ.

Десь опівночі ми дісталися до Лутугінського комбінату. Там зібрались залишки «Айдару». Залишки того війська, що три тижні тому вирушило на остаточне оточення Луганська.

На знищення ЛНР. Там були не тільки ми, а й залишки 24-ки, 26-ї, 80-ки та ще бозна-кого — тих, кого також, як нас, забули або лишили. Певно, штаб таки знав заделегідь, що має бути здача позицій, але то ж военная тайна. Солдати — дебіли. Баби нарожають.

Один хлопець — дуже молодий мехвод, зіскочив з «бехи» та заорав комусь:

— От сука, я обіцяв вас звідти вивезти?! Я вивіз! — і ковтнув півпляшки горілки з горла...

Наша десантура. Круті хлопці!

Народ відверто радів. Ні, радів не відступу — радів шансу лишитись живими. То правда. Таке життя. Якими б ви не були воїнами Аллаха чи синами Одіна, а жити все одно хочеться! Мало того, наші з собою прихватили ще з десяток полонених російських «десантів»!

Дуже скоро всі повлягались спати, попередньо розставивши караули. О третій годині ранку було вирішено обійти Луганськ через Георгіївку, Сабовку, Александровськ, проскочити повз позиції сепарів на Юбілейній (на удачу, сподіваючись, що зранку вони не встигнуть роздуплитись) та вийти на трасу в районі Цвітних Пісок, після чого повз Веселу Гору дістатись до Щастя. Щастя... мать його так!

Я так і не зміг заснути. Як і три тижні тому, я лежав і дивився в небо. А серпневе небо сипало зірками, повітря було наповнене звуками цикад та пересуваючих колон техніки. Ворожої техніки... Чому? Чому все так? Чому й навіщо, і заради чого стільки жертв? І чому вони? Чому не я?

* * *

Вирушили о третій. У першому (зеленому «Буцефалі») УАЗіку за кермом Докі та Лектор, у кузові залишки БК, мотлох, я та ті хлопці, яких ми підібрали. У другому — Дизель, Берія та в кузові пара наших хлопців та чоловік п'ять полонених.

Одурівшими від недосипу очима вдивляємося в горизонт. Десь там, зовсім поруч, блукає наша смерть — щойно зашедші колони батальйонно-тактичних груп русні... Але сьогодні наш день.

У світанкових сутінках, під першими проміннями вічного сонця, повзе, вертається залізний «змій». Порубаний, постріляний та дірявий. Все те, що лишилось від великої колони. Змій так само повзе по луганському степу, так само пірнає в яри та, наковтавшись пилюки, виринає на наступний пагорб. Так само лишає по собі сліди залізних траків та потоптану кукурудзу. Але разом із ними він лишає надію та сподівання на перемогу (як у війні, так й ідеалів, що вивели нас на Майдан). Лишає в тих степах частинки себе — загублені життя та випалені душі, останні уламки сердець та людяності, лишає по собі усе те, чим ми були у цьому рейді.

Якби Алістер Кроулі, Говард Лавкрафт, Стівен Кінг або Рей Бредбарі з Тарковським захотіли сняти фільм жахів, вони б точно позаздрили нам. Тим жахам та кошмарам, що ми везли звідти в своїх думках та серцях. Кошмари, які назавжди стануть нашими альтер-его та будуть неуклінно слідувати за нами аж до самих воріт Вирію...

Той самий «змій» — розмальовані, роздובбані та постріляні легковушки: УАЗік дірявий, як друшлаг, що тягне на тросі БТР, «нива» та якийсь «китаець» з «четвіркою». Другий УАЗік,

із Берією, Дизелем, Бандерою та полоненими, тяне такий самий дірявий УАЗік — із хронічно закипаючим двигуном та чашкою Есмарха з трубкою капельниці, протягнутої до радіатора, що висить прямо в кабіні, для зручності підливати воду, не зупиняючись.

Ми їдемо з молитвою та сподіванням вибратись. Лишитись живими. Лише для того, щоб колись повернутися та помститися! Щоб влаштувати в «Росії» такий самий рокенрол. Щоб колись запалав Кремль та згоріла «Москва», щоб для кожного росіянина настав його власний Іловайськ, Аеропорт, Дебальцеве, Маріуполь та Волноваха... щоб їх захлеснуло хвилею того горя, яке вони несуть іншим. Щоб ті тварі втопились у власній крові! Усі! Кожен з них! Без виключень! Орда має бути винищена. Амінь й навіки вічно!

Й так і буде!

То все дійство замасковане рясним шаром луганської білої пилуки та брудним потом, розляпанам, витікаючим маслом, тосолом та закипілою кров'ю. Наповнено людьми з пустими, повними ненависті очима. Справжнє пекло на колесах, що обов'язково, рано чи пізно, повернеться зібрати власні борги! Навіть якщо з того світу чи в наступному житті. Вернеться.

На тому всьому всередині, зовні, зверху та чіпляючись хтозна-як їде те, що лишилось від «Айдару». І вже немає студента-медика, підприємця, вчителя та інженера... багатьох кого немає. Ця поїздка стала лише нашому баті в 25 чоловік, і це не враховуючи полонених, загиблих у шпиталі потім, покалічених, поранених. Не враховуючи втрат 80-ки, 128-ї, 24-ї та усіх тих, хто там був.

Гіркота від втрат і ще більша гіркота від того, що ми були так близько до мети. Від того, що лише маленький крок, дія, наказ (когось там зверху) відділяли нас від перемоги, від звільнення Луганська та знищення ЛНР як такової...

ПРО ЩАСТЯ

Воно є. Безперечно.

Воно є не просто як ефемерна екзистенція, не просто як мрія чи утопія, воно є на мапі. На звичайній географічній мапі України. Воно було, є та буде!

Воно буде приходити до нас у наших дітях, у сльозах батьків, коли ми повернемось, у світанках та закатах вічного сонця... Воно буде в кожному новому дні нашого життя, бо після того ми будемо цінувати кожен день... Та рано чи пізно воно буде тут... у Щасті.

О дев'ятій годині ранку ми заїхали в це місто. Повернулись. Змій спинився на автостанції, та повивалювали люди. Люди щасливо посміхались один одному, курили, відкорковували пиво. Ярко та лагідно світило сонце. Легкий вітерець гладив місячні бороди та гілки дерев. А на вулиці, на всю станцію з машини лунала пісня. ДДТ. «Новая жизнь»...

«Айдар». 2014 рік

Нове життя...

З того часу все змінилось... Було ще безліч моментів, коли холонуло серце, стискався в камінь шлунок, німіли ноги від розривів поруч крупнокаліберної «арти», літали «гради» чи свистіли кулі. В голові проскакувала думка: «Ну все, кінець! Цього я вже точно не переживу!» Та кожен раз, лишившись живими, ми шматки своєї душі лишали там. Поки не лишилось нічого...

І тепер я точно знаю: ми трупи, ми [гр'єбані] живі трупи — наші душі вже давно там... Разом з тими, хто не повернувся... А тіла, по інерції, ще топчуть цю землю... Але той, хто бачив врата Вирію, рано чи пізно прийде до них. Амінь.

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ, АБО ЯК БУЛО ВСТАНОВЛЕНО ЛІНІЮ РОЗМЕЖУВАННЯ В СЕКТОРІ А

Перші дні по поверненню в Щастя були досить сумбурними. Народ займався сублімацією не власних, суїцидальних спроб пройдешніх днів. Здебільшо марно (але деяким майже вдалось).

Ми відмивали сірий пил (ставший нам другою шкірою), відсипались і звісно «відбухивались»... все те відбувалось в напівпорожніх стінах школи міліції та місцевої лікарні (разом із кількома дачами). Цікава річ, той досвід... Там, під кулями та «артой», ти увесь зібраний та в нормі, тебе не хвилюють ніякі посттравматичні синдроми та інші херові сантименти (про які так люблять розповідати психологи). А от коли проходить час і тобі вже нічого не загрожує, все пережите однією великою хвилиною накриває тебе. І тут вже ти починаєш себе поводити, як розмазня... Бухаєш, плачеш, дурієш і т. д., як та дівочка. Але то накриває пізніше.

Так от. У перші дні по поверненні панував такий же безлад, як і до того, і основна причина того була невизначеність, що далі. Бо:

- по-перше, ти постійно чекаєш, що станеться щось погане, просто не можеш усвідомити, що знаходишся в безпеці;

- по-друге, ми виходили не останні, й ті, що виходили 1, 2, 3 і навіть 4 вересня, робили то в цілковитому безладі, невеликими підрозділами та поодинці. (Приїхавши до Щастя, я намагався розшукати свого друга Богуша з МВДовського батю «Золоті ворота» та дізнався, що вони й досі знаходяться на якомусь блокпості в районі Сабовки. МВДовський добробат, озброєний аж ПМамаи та «сучками», вже майже в тилу ворога на незрозуміло кому потрібному блоці...) Наслідком було те, що до нас у лікарню Щастя по десять разів на день залітали групи в пилюці та крові, поспіхом витягуючи «трьохсотих» та... «двохсотих». На кілька тих днів я навіть згадав свою юність медбратом-анестезістом, бо усі ми терміново розміняли власні комки з розгрузами на операційну піжаму. Мінно-вибухові, осколкові, вогнепальні, ампутації... Усе це навалилось хвилею на медичний колектив міста Щастя. Спасибі, на той час туди, за старою майданівською традицією, напхались волонтери-медики, без яких навряд чи можна було так оперативно надавати допомогу;
- по-третє, за кілька днів таки всі вийшли. Щастя було майже порожнє, школа міліції, така жвава до виходу на Луганськ, наче вимерла. (І це порівняння, насправді, не таке вже перебільшення, бо, проходячи пустими коридорами та споглядаючи койки тих, хто туди вже не повернеться, хлопці тільки мовчки стискали зуби.) Тут треба зауважити, що на той час «Айдар» та частина 80-ки утримували «Металіст». У загальному безладі відступу навіть не було зрозуміло, чи то наші передові позиції, чи то вже оточені наші підрозділи. Саме в наслідок цього безладу і попала в засідку група Андрія Грізлі 5 вересня. Хай будуть прокляті ті «уєани», що не змогли належним чином організувати відступ. Усі все знали, але великим чином у штабах з орденами того не понять, але карма дожене кожного. То гарантія. Амінь.

А найголовніше, Докі не міг достукатись до командирів, що робити. Всі говорили, що прийшов наказ усім полишити Щастя. Просто так! Без бою!

Але хер вам, то ж «Айдар»! Після консиліумів та консультацій, проведених на рівні отаманів, голів груп та інших «опг», що входили до складу нашого героїчного батуту, після обговорень «щотозахерня» залишками батуту — тими, хто лишився в Щасті, було винесено консолідоване рішення: «А пішов той штаб АТО разом із всіма хенералами в дупу! Ми лишаємось. Точка».

Разом із нами лишили на ТЕСі трохи 80-ки.

Ми день за днем споглядали на «великий ісход», тобто колони техніки, що прямували в бік тилу. Десятки танків, бетерів та іншої важкої та не дуже техніки... якісь нескінченні понтонні переправи, вишуковані чергами десятків машин. Армада!

Здавалось, всі кидають Щастя і нас тут. У поєднанні з усім вищевикладеним це пригнічувало. Тому вдень хлопці працювали в операційних, а потім я відвозив прооперованих до 59-ї ВМШ у Победи. А вночі... вночі ми пили якийсь «шмурдяк», курили й дивились на зорі. Дивились на зорі та слухали, як щось літає і вибухає. Слухали виходи та прильоти від них до нас, від нас до них, міркували, куди і хто влучив, що відбувається в Станиці, що із тими, хто не встиг вийти, хто тепер на гольф-клубі і таке інше... Мабуть, ті, хто бував у такому, зрозуміють, а хто ні, то й пояснити важко.

Десь через кілька днів після нашого повернення накрили «смерчами» блокпости на Дмитрівці та у Победи. Накрили з території «Росеї». Накрили тих, хто почувався в цілковитій безпеці, та взагалі, того не очікували. В той день стався кумедний випадок: Докі погрузив до «буханки» «трьохсотих» і прооперованих та надав наказ мені доправити їх до Победи, де вже чекав їх лікар — Женя.

Я натягнув броніка, включив на телефоні старий добрий рокенрол та вирушив з Богом. Піднявшись на підйом, обережно об'їжджаючи воронки на шляхопроводі від 152-х, я проскочив

кемпінг (блокпост на в'їзді до Щастя) не зупиняючись (бо мою «буханку» та «мармизу» тут вже запам'ятали) та рванув у бік Новайдару. Десь за десять кілометрів я зустрів колону, що йшла мені назустріч. Ні, вона навіть не йшла, вона несамовита перла в бік Щастя, підсвічуючи собі дорогу вилупленими очима водіїв та пасажирів!

«Херасе! — відмітив я собі. — Невже щось сталось?!» Я, чесно кажучи, такої колони медичних машин ніколи не бачив. Колона складалась із десятка реаніобілів, що йшли під прикриттям кількох машин із піхотою. За давньою АТОшною традицією я висунув руку у вікно та привітав, натомість люди тільки ще більше вилупили очі та пронеслись в бік Щастя.

Ні, точно, щось сталося, але стрілотнею такого лиха, щоб прислати десяток реаніобілів, наробити не могли, а те, чим могли, я б точно почув, бо не так далеко від'їхав... Усю дорогу до Перемоги я губився у здогадках та малював собі в уяві найжахливіші картини того, що могло статися із моїми побратимами. Швидко вигрузивши в 59-й ВМШ «трьохсотих», я помчав назад. Яке ж було моє здивування, коли майже на тому ж місці мені зустрілась та сама колона, що перла вже в бік тилу. Я надавив на газ, щоб скоріше дізнатись, що сталося, проскочив кемпінг та, минуючи лабіринт вулиць, вскочив на територію лікарні, не збавляючи ходу, відразу до прийомника (куди завжди підвозили поранених чи то просто заїжджали в гості волонтери).

Картина мене вразила. На східцях сиділи мої товариши: Докі, Берія, Лектор та дядько Коля... сиділи вони з якимось приреченим, меланхолійно-замріяним виглядом Гаутами Будди перед бурею. Я, звісно, вискочив з «шишебобріка» та з криком «шоттутматьвашувідбувається» ткнувся до них! Від моєї реакції ті гади тільки заржали, на що Докі, почухавши бороду, філософськи відповів: «Мабуть, війна почалась!»

— Та ну вас, нахер!

Я сів поруч та запалив. Далі мені пояснили: що у зв'язку із тим, що когось там десь накрили, у якогось хенерала трапився

раптовий обсерон і вони (ну, ті, що там десь усім цим бардаком керують) вирішили раптово евакуювати зі Щастя всіх хворих та німецьких разом із персоналом. Тобто прилетіли, нарobili паніки (такої, що навіть головвiрач цивiльної лiкарнi Ковпак та бригади «швидкої» з'ї...ались у невідомому напрямку), за півгодини погрузили усіх та усьо, що можна було впихнути в ту колону, і з'ї...ались. Забрали навіть рентген з рентгеноголом та кілька бухих воїнів, які відсипались на першому поверсі лікарні. Лікарня, яка ще вранці жила власним, бурхливим, при-таманним усім прифронтним лікарням життям, тепер нагадувала якусь ЦРБ міста Прип'ять.

Доктор Лівсі

А далі були зовсім цікаві дні. Ніч порожнє Щастя. Гадання на кавовій гущі, чи тут нас просто кинули, чи все ж таки у хенералів план (ні, не той, що курити, а справжній, таємний і військовий). Споглядання, як останні частини залишають лінію оборони. Якщо чесно, я й досі не розумію, чому сепари не зайняли тоді Щастя. Нас там би тоді й роти не назбиралось.

Прикол. У безладі той евакуації в лікарні (в гінекології) забули трьох місцевих бабів (одну із дочкою-підлітком) та двох медсестер. Вони блукали по порожній лікарні та очкували при

кожному відлунні бабахів. Ми їх забрали до себе. Спустили до підвалу кілька матраців та переїхали туди жити. По старій звичці виставляючи на ніч «сусліків» (а раптом війна?).

Потім щось розбомбили в Дмитрівці, попутно накривали Щастя — до нас у лікарню залетіли «касети» від касетних зарядів чи то «урагана», чи то «смерча» (ми ще з вечора, пересиджуючи обстріл, міркували, що то так цікаво з тріскотною рветься?.. Виявилось, то були касетні заряди, що до нас принесло якоюсь крупнокаліберною реактивною «артою»). Приїжджав сивий дідусь з ОБСЄ з перекладачем. Дивився оченятами, все розуміючими, як той цуцик, казав: «Ай-яй-яй...» — коли я йому притарабанив заборонений боєприпас, але доказ військових злочинів забирати не хотів (бо в багажнику «крузака» мало місця, а салон шкіряний, можна зіпсувати брудною залізкою) та також, як і всі, з'ї...ався по надважливих міжнародних справах. Більше я його не бачив.

Потім було 5 вересня... Група айдарівців на чолі з Андрієм Юркевичем (Грізлі), що відходили з «Металіста», потрапили в засідку на гольф-клубі. Більшість групи загинула. Частина, поранені, потрапила в полон. Долю їхню мені й досі не відомо. Взагалі, соромно було дивитись на дії держави й очільників, коли мова стосувалась визволення з полону добровольців. Таке враження, що ми для влади — просто сміття. І чим більше нас загине, тим краще, тим менше потім буде питань до влади.

Вічна пам'ять Героям Російсько-Української війни! І хай будуть прокляті до сьомого коліна ті очільники й хенерали, ти паркетні тварі, що так нехтували добробовольцями, що кидали і продовжують кидати свій Народ і найкращих його синів... Амінь.

Потім ще щось розбомбили... «Победа» разом із 59-ї ВМШ та хенералами також тактично з'ї...алась у невідомому напрямку...

Порожнє місто та пара десятків айдарівців, що воліли влаштувати кацапам Сталінград та підірвати ТЕЦ із мостом...

Але минулось. «Русня» сама не вірила в своє щастя. Дійшли до Веселої Гори й там, на висоті, облаштували позиції, де й стоять зараз.

Андрій Юркевич (позивний Грізлі)

Тільки к 14 вересня життя потроху почало повертатись в Щастя. Було зрозуміло: це нова лінія фронту. Саме так була встановлена лінія розмежування в секторі А, що існує й до сьогодні, відділяючи Україну від орди. І як би тоді частини «Айдару» виконали наказ та відійшли до Новоайдара—Щастя, його мешканці стали би частиною «руського міра». Але цього не стало. Слава тим, хто захистив Щастя! Вічна пам'ять тим, хто назавжди лишився в тих землях! Ми повернемося та помстимося. Все буде Україна! Амінь.

05.02.2017 р. Сектор А.

Андрій Сова (позивний Плохіш)

СЛОВНИК

АГС-17 — автоматичний гранатомет станковий.

АК — автомат Калашникова.

«Акація» — самоходна артустановка 152-мм.

«Апешка» — автоперев'язувальна (санітарна машина на базі «шишиги»).

АПС — автоматичний пістолет Стечкина.

АС ВАЛ — автомат спеціальний ВАЛ, новітнє російське озброєння, калібр 9×39, виключно для спецпідрозділів.

«Бардак», БРДМ — бойова розвідувально-дозорна машина.

Бетер, бетеер, БТР — бронетранспортер.

«Беха», БМП (1 або 2) — бойова машина піхоти.

БК — боєкомплект.

БПЛА — безпілотник.

БТРО — батальйон територіальної оборони.

«Буханка» — УАЗ-452.

ВМШ — військово-медичний шпиталь.

ВОГ, ВОГ-25 — боеприпас для подствольного гранатомету ГП-25.

ВОП — взводний опорний пункт.

ВОС — військово-облікова спеціальність (спеціальність по військовому квитку).

«Гіацинт» — самохідна артустановка 152-мм.

«Град» — установка реактивної артилерії.

Ефка — граната Ф-1.

Д-20, Д-30 — гаубіці 152- та 122-мм.

ДШК — вона же «дашка», крупнокаліберний кулемет Дехтярьова—Шпагіна.

Зушка — ЗУ-23-2, зенітна установка.

Касети — мається на увазі касетні осколкові суббоеприпаси до «смерчу».

ЛАП — Луганський аеропорт.

МОНки — мається на увазі МОН-50 (осколкова міна спрямованої дії).

«Муха» — ручний протитанковий гранатомет-18, 22, 26.

НУРСи — некеровані ракети авіаційного озброєння.

ОЗМки — мається на увазі ОЗМ-72 (осколкова загорювальна міна, так звана пригаюча міна).

ОМБР — окрема мотопехотна бригада.

«Піон» — самохідна артустановка калібру 203-мм (найбільшого існуючого в російській армії калібру на сьогодні).

ПКМ — кулемет Калашникова, модифікований.

ПМ — пістолет Макарова.

ПХО — первинна хірургічна обробка.

РПГ — ручний протитанковий гранатомет.

РСЗО — реактивна система залпового вогню.

СК «Вихлоп» — снайперський комплекс 12,7-мм.

САУ — самохідна артилерійська установка.

СВД — снайперська гвинтівка Драгунова.

«Смерч» — установка РСЗО.

«Сушка» — фронтовий штурмовик СУ-25.

«Таблетка» — УАЗ-452.

ТЕС — тепло-електростанція (ТС «Щастя»).

УЗРГМ — стандартний підривач для гранат РГД-5, Ф-1.

«Ураган» — установка РСЗО.

«Шишебобрік» — УАЗ-452.

«Шишига» — ГАЗ-66.

«Шмель» — РПО-А, ручний протипіхотний вогнемет, на кшталт «мухи», але термобаричної дії.

82-гі — мається на увазі застосування міномету 82-мм.

120-ти — мається на увазі застосування міномету 120-мм.

ЗМІСТ

Рейд.....	6
Одного разу мене ледь не вбило... ..	16
Дещо про героїзм	21
Щодо надії.....	31
Про Людей	66
Про авіацію та Рокенрол	80
Про пам'ять	95
Аеропорт	107
Про дебілізм	117
Про День Незалежності	122
Про Щастя	144
Замість післямови, або Як було встановлено лінію розмежування в секторі А.....	147
Словник.....	154

Літературно-художнє видання

СОВА Андрій
(Плохіш)

Звіт за серпень'14

Головний редактор *О. В. Красовицький*
Відповідальна за випуск *Л. І. Вакуленко*
Художній редактор *В. М. Карасик*
Комп'ютерна верстка: *В. А. Мурликін*
Коректор *Р. Є. Панченко*

Підписано до друку 30.08.17. Формат 84 × 108 ¹/₃₂.
Умов. друк. арк. 8,40. Облік.-вид. арк. 7,56.
Тираж 1500 прим. Замовлення №

ТОВ «Видавництво Фоліо»
вул. Римарська, 21А, м. Харків, 61057
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5244 від 09.11.2016

Електронна адреса:
www.folio.com.ua
E-mail: market@folio.com.ua
Інтернет-магазин:
www.bookpost.com.ua

Надруковано з готових позитивів
у ТОВ «Видавництво Фоліо»
вул. Римарська, 21А, м. Харків, 61057
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5244 від 09.11.2016